

DON JOAQUIM BAUCCELLS I POQUÍ

mori el dia 13 del corrent
havent rebut els Sants Sagraments
(A. C. S.)

Els seus fills: Joaquim, Angela (Vídua de Marcellés), Magdalena, Marina, Joaquina (Vídua de Dot), Josepa i Maria, fills polítics Pilar Lorenzo, Joan Bonet, Miquel Puig i Ramon Castell, néts, néts polítics, renets germanes polítiques nebots, parents tots i la raó social **Baucells, Salvaus i Companyia**, conviden als amics i coneguts als funerals que en sufragi de l'ànima del difunt se celebraran avui, divendres, a les deu, a l'església parroquial de Sant Pere de les Puel·les, de Barcelona; el dilluns, dia 27 a la de Sant Fèlix, de Torelló, i el dimarts, dia 28, a la de Manlleu, a la mateixa hora

EL DOL ES DONA PER DESPEDIT NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

Els Excel·lents i Il·lustrats senyors Bisbes de Barcelona i Vich, s'han dignat concedir 50 dies d'indulgència per cada acte de pietat o caritat que practiquin en sufragi de l'ànima del finat.

DON ESTEVE CARNÉ I OLLÍ

mori ahir a l'edat de 47 anys
havent rebut els Sants Sagraments
(A. C. S.)

Els seus afligits germans Joan, Dolors, Anna, Modesta i Josepa, germans polítics Serafina Prat, Camil Costa, Francesc Prat i Antoni Pons, nebots, cosins i parents tots, i la raó social **POLIT I CARNÉ**, preguen als amics i coneguts que el tinguin present en llurs oracions i se serveixin assistir a la casa mortuòria, carrer de Septimània, 22 (Josepets), demà dissabte, a dos quarts d'onze del matí, per a acompanyar el cadàver a l'església parroquial i de l'església al Cementiri Nou

No es convida particularment

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica: **MARSANSBANK**

Apartat de Correns núm. 1.
Telèfons números: 4530 A.
4531 A.
4532 A.

SUCURSAL A MADRID
Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

El doctor **RUBIÓ** **OCULISTA** s'ha traslladat al carrer HOSPITAL, 27, primer

MOSAICS E. F. ESCOFFET & C^{ia}

Ronda Universitat, 20

Gelatina decarn i dega-llina

Aliment poderós, E. Martignole, Flascó decristall, Escudellers, 8

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona. - Dia 23 de novembre de 1922.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 772.7, 772.3, 772.8.

Termòmetre sec: 10.2, 15.0, 13.2.

Termòmetre humit: 8.7, 12.7, 12.1.

Humitat (centèsimes de saturació): 81, 75, 87.

Direcció del vent: NE., E., E.

Velocitat del vent en metres per segon: 3, 5, 3.

Estat del cel: Quasi serè. Quasi tapat.

Classe de núvols: St.K., KN., KN.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 15.2; mínima, 9.8; mínima prop del sol: 14.

Oscil·lació termomètrica: 5.4.

GRANS MAGATZEMS EL SIGLO

S. A.

FINIS EL 25 DE NOVEMBRE
GRAN EXPOSICIÓ I VENDA DE

NOVETATS D'HIVERN

Vestits - Abrics - Faldilles - Bruses
Refajos - Bates - Pells - Guants
Sastreria - Calçat - Capells - Corba-tes - Mocadors - Bufandes - Gèneres de punt per a senyora, senyor i noi

PREUS EXCEPCIONALS

VEGIN-SE LES ESCAPARATES

SALONS DE BELLES ARTS (Primer pis)

ACTUALMENT OBRES
de BALDRICH - DARIUS VILÀS - LARRAGA
LOPEZ MORELLO

Col·lecció de cartells presentats al concurs dels senyors Successors de Morel i Farreras
EXPOSICIÓ HOMENATGE
de l'insigne pintor
VILLEGAS

Temperatura mitja: 12.5.
Precipitació aquosa, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, 0.0 mm.
Recorregut del vent en igual període 115 km.
Observacions particulars: No-cap.
El director, E. Alcobé.

Paraigües Cardús

El diumenge vinent, a les onze del matí, s'efectuarà a l'Ateneu de Sant Gervasi la donació dels premis adjudicats als concursants en les tirades que se celebraren els dies 12 i 19 del corrent, en el concurs organitzat pel cap d'aquell sometent En Jacint Tor i Daniel.

Futbolistes!! Gent d'esports!! Ahir va sortir el primer número de

KUT!

Setmanari satíric deportiu.
Es publicarà cada dijous. Col·laboració escollida. Profusió de nimots. Preu: 10 cèntims.

El capítol general ha aprovat els nomenaments de caporal de districte, del sometent de Ger i sots-caporal del districte setè d'aquesta capital, fets respectivament a favor d'En Miquel Sindreu Mitjavila i En Francesc Carulla Cuyàs.

Vaixelles PORCELLANA
J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

Tal com es tenia anunciat, la Secció de Propaganda i Excursionisme de l'Ateneu Obrer del districte II (Mercaders, 38 i 40), celebrarà el diumenge el cos de parelles, mixtes i d'home sols, de Sant Cugat del Vallès a Papiol.

L'entusiasta excursionista En Pere

J. Bonet ha cedit una artística copa amb caràcter de premi extraordinari per a l'esmentada cursa.

Entre altres nombrosos premis el primer el constituirà dues magnífiques copes, donació de l'Ateneu indicat.

Per les nombroses inscripcions que ja hi ha és d'esperar un èxit molt esclatant.

Lloc de reunió: A les 6.45 a l'estació de Sarrià.

Per qui vulgui anar ha presenciar l'arribada de la cursa haurà d'agafar el tren que surt de Baixador del Pas-seig de Gràcia, a les 8.15.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

Ha quedat suspesa per causes imprevistes la conferència que avui, divendres, havia de donar-se al Centre Excursionista de Catalunya.

JOIES VILANOVA Unió, 6

L'Institut Médico-Farmacèutic celebrà sessió en la qual el doctor Baudí Guàrdia desenrotlla el seu tema «Incarceració de l'uter gravid». Feu un estudi detallat del dit procediment dels símptomes que poden donar lloc a error diagnòstic i com s'han de tractar. Intervingueren en la discussió els doctors Fargas, Degollada i Comas Camps.

-Estufes petroli, gas, carbó, brasers, calorífers, etc. Gran assortit. Llorens Germans. Rambla de les Flors, 30.

El Col·legi d'Advocats fa públic que els senyors col·legiats que desitgin exercir el torn d'ofici durant l'any econòmic de 1923 a 1924, han de presentar llurs respectives sol·licituds a la Secretaria del Col·legi, abans del

dia 24 de desembre pròxim, podent, els que preferixin el torn especial de causes greus, fer manifestació expressa de tal desig.

— Futbolistes! Gent d'esports! Ahir va sortir el primer número de

XUT!

Setmanari satíric esportiu. Es publicarà cada dijous. Col·laboració esportiva. Profusió de ninots. Preu: 10 cèntims.

S'ha inaugurat al Passeig de Gràcia, número 98, l'establiment de papirs pintats i motlures dorades de l'industrial En Juli Brunet.

Resulta la botiga ben instal·lada fent honor a les cases del país i foranes que representa.

Han dirigit la instal·lació els senyors Joan de Bigarrey i Juli Brunet, amant els treballs confiat als següents artífexs:

Pintura, Gelabert i Brach; vidres, Joan Padró; electricitat, Josep Civit; ferros, Pere Martí; motlures, Esteve i Companyia; ebenista, Albert Missés; mestres d'obres, Manuel Barqué; aparells elèctrics, Víctor Moré; tapissos, Rodríguez i Salgado; i papers, Peters Lacroix i Ceatón.

El Banc Reial del Canadà ha presentat al jutjat una denúncia sobre una estafa important.

A l'Asil del Parc ha mort Esteve Forença Clarà, de 55 anys, solter.

OBLEAS AYORT contra el REUMA

A la farmàcia del número 7 del carrer de Sant Carles de la Barceloneta s'inicià un incendi a causa d'haver-se fos un circuit en la instal·lació elèctrica.

Es presentaren els bombers del Parc els quals no hagueren d'actuar per haver estat sofocat pel personal de la casa.

Sangrà Pelayo, 11. T. 1478 A. **Waters**

A la platja de Can Tunis un carro atropellà a Vicenç Navarro Bordes, de 36 anys, carreter, causant-li erosions a la cama esquerra, de pronòstic lleu, que li foren curades al dispensari de la barriada.

Treballant al magatzem de carbó del carrer de Vila i Vilà, 5, baixos, Pòbrer Josep Ribas, de 50 anys, casat carreter, va relliscar produint-se una ferida a la cama esquerra, de pronòstic lleu, que li foren curades al dispensari de Santa Madrona.

Descarregant carbó al moll de Sant Bertran en va caure un tros al damunt d'Eusebi Cortés Saba, de 48 anys, descarregador del moll, resultant amb una ferida contusa a la cama esquerra, de pronòstic lleu.

Després de curat al dispensari de Santa Madrona passà al seu domicili.

Una parella de seguretat trobà a la plaça del Palau, a les escales de la Llotja, un home d'uns 50 anys, sense coneixement.

Portat a la casa de socors del passeig de Colom el metge certifica que havia mort de mort natural.

Com que no portava cap document no fou identificat.

El jutge ordenà que el cadàver fos portat al dipòsit de l'Hospital Clínic.

La policia ha detingut a un subjecte nomenat Jaume Eduard Rey, per suposar-lo autor del robatori comès al número 8 del carrer de l'Arc del Teatre, ocupant-li bona part dels objectes robats.

A la pedrera del marbre de Montjuich, prengué mal Ferran Soler Bernat, de 35 anys, forjador, el qual es féu una ferida de pronòstic reservat a la mà esquerra.

Durant la tarda d'ahir hi hagueren quatre o cinc mossegades de gos, en diversos carrers.

Un guàrdia municipal, ahir, a la tarda, va fer parar un auto que anava contra direcció al carrer de Salmirón. El xofer va obeir, fent senya que parés a un altre auto que baixava. Quan el segon hagué parat, fou embestit per un tramvia de la línia 23, quedant inutilitzat. El conductor digué que no pogué parar el tramvia perquè no funcionaven bé els frens.

La Corporació General de Treballadors ha fet públic que des del dia 15 de l'actual, està oberta l'Escola de primera ensenyança del Sindicat Lliure.

re Metal·lúrgic, dirigit pel professor En Francesc Clavijo.

En aquesta Escola, instal·lada al carrer de Guàrdia, 14, poden rebre ensenyament, gratuït, els fills dels socis de qualsevol dels Sindicats que componen la Corporació General de Treballadors, Unió de Sindicats Lliures, havent-ho de sol·licitar a la secretaria del Sindicat Metal·lúrgic, carrer de Guàrdia, núm. 14.

Al carrer del Bruch, xamfrà al de les Cortes Catalanes, toparen el tramvia 136 de la línia 38, amb el camió 4.136, propietat de la Companyia «Carregada i Descarregada», resultant el conductor del tramvia Florenci González Pérez, de 37 anys, amb ferides greus al coll i cap, i amb ferides lleus al guàrdia civil Felip Suárez, que anava a la plataforma.

A la segona barrera de la línia del Nord, a la carretera de Sant Andreu, prengué mal el passatger d'un tramvia, Modest Vilanova Jordana, de 16 anys, el qual anava a la plataforma del remolc i que va rebre ferides al cap i muscula esquerra, de pronòstic reservat.

Els guàrdies municipals i el veterinari del Mercat de Sant Antoni, van fer llançar 12 quilos de fruita i verdures que van ocupar a uns venedors ambulants, per estar en mal estat.

Es a Barcelona el llorejat poeta i Mestre en Gay Saber, el nostre bon amic mossèn Anton Navarro.

Vida religiosa

Avui: Sant Joan de la Creu, fundador. i Santes Flora i Maria, verges. — Demà: Sants Gonçal, bisbe; Garcia, abat, i Santa Caterina, verge i màrtir.

Quaranta hores: Avui, a l'església Religioses Escolàpies. Hores d'exposició: De les vuit del matí a les sis de la tarda. — Demà, a la mateixa església.

La missa d'avui: Sant Joan de la Creu, color blanc. — La de demà: Octava dedicada a l'església catedral de Barcelona, color blanc.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona del Remolc, a Sant Jaume. — Demà, Nostra Dona de Betlem, a la seva església. Adoració nocturna: Demà, Torn de Sant Antoni de Pàdua.

Vetlles en Sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de Nostra Dona de la Mercè, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia). — Demà, Torn de la Nativitat del Senyor, a la mateixa capella.

— La Congregació de Maria Immaculada (de la Medalla Miraculosa) i de Santa Cecília celebrà, els dies 24, 25 i 26, per a solemnitzar l'aparició de Maria Immaculada de la Medalla Miraculosa, un tridu, les funcions del qual tindran lloc, a les sis de la tarda, predicant el P. August Huppel, S. J., i cantant-se escolliis motets per l'Orfeó de Santa Cecília, que dirigeix la senyoreta Concepció Ginot. Les susdites funcions tindran lloc a l'església del Col·legi de Maria Immaculada, Consell de Cent, 393.

Musicals

El segon concert de la tanda que organitza l'Orfeó Núria en son estatge social, haurà efecte el diumenge vinent a la tarda, i anirà a càrrec de la jove concertista de piano Mercè Rubio, la qual és acreditada ja pel seu temple musical auxiliat per una perfecta execució.

S'ha fet públic el programa del concert que tindrà lloc el diumenge al matí al Teatre Tivoli organitzat per l'Associació d'Estudiants Universitat Nova, i que es triat entre les pro-

duccions dels millors mestres de la nostra música.

Aquest és així:

Per l'Orfeó Gracienc: «Volant la Senyera», Balcells; «Els Fadrinets de Sant Boi», Pérez Moya; «Sota de l'Om» i «Estiuenc», Morera; «Serenata», Otto; «L'Hivern», Lully; «Emporda i Rossalló», Morera; «El Mari del», Pérez Moya; «Les Ginesteres», Balcells; «L'Emigrant», Vives; «La Sardana de les Monges» i «La Sardana de la Patria», Morera.

Per la cobla La Principal de La Bisbal: «La Processó de Sant Bartomeu», Català; «Toc d'oració», Pep Ventura; «Les noies de Prats de Molí», Juncà; i «Davant la Verge», Morera.

Per l'Orfeó i la cobla: «La nit de l'amor», Morera, i «L'estiuada», Lamberi.

Sense dubte serà un èxit aquesta festa que a part del caire simpàtic de l'organització porta la garantia de la notabilitat dels elements interpretadors.

Diada de la Llengua Catalana a Sarreal

Se celebrà al poble de Sarreal i organitzada per Nostra Parla de Barcelona, la Diada de la Llengua Catalana.

La festa d'homenatge i el míting d'afirmació nacionalista tingueren lloc al casal del Centre Republicà Autonomista, el qual estava ple gom a gom.

Hi parlaren En Domènec Pallerola i En Rafael Cardona Martí, per Nostra Parla, de Barcelona, i En Manuel Miró, president de la Delegació de l'entitat de Tarragona.

La presidència era ocupada pel diputat de la Mancomunitat En Manuel Potau, i els elements de la Junta del Centre.

Després de pronunciar el president breus, però expressives frases patriòtiques, presentà els oradors, cedint la paraula a En Rafael Cardona.

Aquest, començà fent ressaltar la grandiositat espiritual de l'acte que se celebrava en retre l'homenatge d'amor a la nostra llengua, enfortint una vegada més la fe en la causa de la Patria.

«M'estic convenint», continuà l'orador — que avui els nacionalistes catalans no podem ésser pessimistes. Abans, de Ponent, hi venia un núvol negre de pessimisme, avui, gràcies a Déu, Catalunya ha fet ja el miracle i la boira de Ponent s'esvaeix covada i avergonyida davant la llum esplendorosa del nacionalisme català que duu la senyera de la llibertat. (Aplaudiments.)

Continuà l'orador explicant patriòticament la importància suprema de l'obra nacionalista, i en manifestar el deure de tots els catalans d'estimar la nostra llengua parlant-la bé i escrivint-la bé, remarcà que aquest era el mitjà més adequat i eficaç de pal·lesar el nacionalisme.

Terminà afirmant que per a garantir cada dia més la victòria de la nostra causa, cal que tots els fills de Catalunya se sentin nacionalistes, perquè s'ha d'afirmar que bon nacionalista vol dir home digne i bon català. (Gran ovació.)

Parlà a continuació En Domènec Pallerola, el qual començà adreçant una salutació encoratjadora als nacionalistes de Sarreal.

«Havem vingut al vostre poble, per a conviure amb vosaltres aquests moments d'emoció suprema que fa bategar els cors purificant l'esperit; havem vingut per a predicar-vos la missió patriòtica de l'amor a la llengua nostrada, de l'amor a Catalunya».

Parlà del problema nacionalista explicant una a una totes les causes que enforteixen i justifiquen l'ideal nacionalista en combatre l'opressió centralista.

«Recordau bé, nacionalistes de Sarreal, que el Govern espanyol que s'oposà a la concessió de la xarxa dels telèfons a la Mancomunitat, és el mateix que suspèn els concursos de ramaderia de la Seu d'Urgell; és el mateix que s'oposà a la concessió de l'autonomia Universitària, és el mateix que vol pendre'ns un llegat ben nostre, és el mateix que tolera i serva a Catalunya a un jutge que ha menyspreat la nostra llengua seguint l'exemple d'altres homes de Madrid, que ho feren amb l'únic motiu de mortificar la nostra dignitat de patriotes. Em sembla que ens cerquen i cal que ens trobin, però cal que ens trobin amb una saó nacionalista que faci flors de victòria i fruits de sobirania nacional catalana. (Xardorosa ovació.)

Se sent esperançant en veure que Catalunya reacciona, i termina dient que si és veritat que hi ha a la nostra Patria una majoria indiferent i conformista encara, cal fer-se càrrec de la tasca de totes les joventuts nacionalistes. Nosaltres anem de poble en poble i de comarca en comarca sembrant una llavor molt bona. La llavor és bona, la terra és fecunda, bon averany, per una primavera de flors i un estiu de bona collita, perquè la falç del català l'esmolien a Madrid mateix. (Aplaudiments.)

En Manuel Miró, dit eloquentment que és un deure sagrat estimar la llengua catalana perquè estimar la llengua vol dir estimar la patria mateixa. Explica la tasca de Nostra Parla predicant l'amor a l'idioma català per tot Catalunya, ensenyant-lo i defensant-lo de les sagetes verinoses de ponent.

«Quan començà la reacció nacionalista a Catalunya en sa darrera època — afegeix l'orador — Nostra Parla va néixer elaborada de l'entusiasme d'uns quants joves erdits nacionalistes que es proposaven contrarestar amb l'amor dels catalans a la llengua llur, el desamor palesat pels del centre de l'Espanya. Aleshores Nostra Parla era solament una agulla, després una sageta i ara ja llua valenta com un punyal venjador. (Aplaudiments.)

Demana que enforteixin els sarrealencs llur convicció nacionalista i termina clamant per un prompte triomf de l'ideal republicà autonomista.

El diputat En Manuel Potau clogué l'acte amb patriòtiques manifestacions que arrencaren força aplaudiments.

La festa resultà esplèndida, acabant-se donant entusiastes visques a Catalunya.

De Societat

Un nombre escollit de conegudes famílies d'aquesta ciutat, passaren dimecres a la tarda a felicitar la distingida dama Na Cecília Fradera de Vila amb motiu de celebrar la seva festa onomàstica.

Transcorregueren ràpidament unes hores en amigable «causerie», servint-se un delicat i exquisit té.

Allí hi vegèrem les famílies de la Cruz, Michel, de Cabarrús, Casaginas de Llopis, Llopis d'Espania, Luque de Vilaregut, Alberti, Montaner, Torres de Mestres, Formiguera de Cortés, Montells (Tereseta), Cabarrús de Cavana, Carol vidua de Vila, Sala, Rodríguez Sucre, i els senyors Casas-Abarca (Pere), de la Cruz (Anselm), Cuyas, Aliborch, Gafell.

La senyora de Vila, junt amb el seu espòs el conegut advocat En Francesc X. Vila, atengueren delicadament a les distingides amistats amb el refinament d'ells característic.

Es va celebrar un esmorzar íntim en obsequi al senyor Deus, pel seu nou destí en el Cos de Mossos d'Esquadra.

Entre els presents hi figuraven En Francesc de Mercader, el comte de Casa Romero i els senyors Berenguer, Ayguavives, Fortuny, de les Cuevas i Miracle.

Ha marxat a Madrid N'Ignasi Coll.

Retornaren de la seva excursió al clos de la Illa de Buda, els senyors comte del Valle Marles, marquès de Clutadilla, marquès de Lamadrid, Girón (Xavier i Jordi) i En Lluís Bosch Labrás.

FIVE

Publicacions rebudes

— «Iberica». Revista dedicada al progrés de les ciències. Publica, en el seu número 451, el següent sumari:

«El cotó a Espanya, E. Domènec, S. J. — Curset de Prehistòria, Congrés d'Higiene i Sanejament. — Perú. Medicina i Higiene. — L'expedició àrtica de Rasmussen. — La marina mercant en 1921. — Nou motor hidràulic per a salts petits. — El cuc de terra en l'agricultura. Cobalt, manganès i níquel en els vegetals. — Construcció d'un edifici pel procediment Prestest. — El tauler universal per a dibuix, model «Simplon». — Raid París-Bucarest en 12 hores. — La demostració de l'atracció universal newtoniana en l'ensenyament, T. Wulf, S. J. — El marquès de Cerralbo, J. Cabré. — Bibliografia. — Butlletí de la Societat Arqueològica Luliana». Núm. corresponent als mesos d'agost i setembre.

— «Renaixement». Setmanari vendrellenc, núm. 32.

— «A Nosa Terra». «Idearium das Irmandades da Fala».

— «Esclat». Portantveu del Foment Autonomista Català. Núm. .

— «Sa Marjal». Núm. 168.

— Butlletí de la Cambra Mercantil, Núm. 8.

— «L'Acadèmia Calasància». Número 763.

— «Boletín de la Sociedad de Salvamento de naufragos». Núm. 368.

— «Boletín de la Junta de Colonización Interior». Núm. 14.

— «Eugènia». Revista de cultura.

— «Mujer y Madre». Revista temàtica contra la mortalitat infantil. Números 21-22.

Bisbat

— Avui, dia 24, a l'Asil del Bon Pastor s'hi celebraran misses en sufragi de la que va ésser fundadora i superiora de l'Asil, la il·lustre dama Isabel Landsberg i Belen, al claustre Maria del Cor de Jesús.

Els esports

BOXA

La vetllada celebrada el dimarts a l'Iris Park fou una d'aquelles nits d'emoció, però d'una emoció curta, donada a dosi i repetida en diferents moments.

En el curs de la matelixa hi van haver tres K. O. i, gràcies als quals, no solament tingué la vetllada un deix interessant, car això del K. O. és cosa que sembla que convence la majoria, tan sols sigui per l'efecte que fa, sinó que va fer que poguéssim plagar més aviat i no repetir el de cada dimarts, sortint a dos quarts de dues de la matinada. Creiem que valdria la pena que els organitzadors tinguessin en compte que a dormir tothom hi té dret, fins els.

En Mur, després d'un combat acceptable, aconseguí deixar K. O. a En Marcos al tercer assalt.

El segon encontre fou entre En González i En Bertrand; ells posaren tota la fe en guanyar-se, i quasi de poc el segon quedà vençut abans de finir el temps fixat. No obstant, va vèncer En González per punts.

L'Urtasum-Barnils, van donar-se una sèrie de cops durs, desenrotllant-se els assalts amb vistosa escumosa. L'estilisme de l'Urtasum no fou suficient per a dominar el seu adversari, el qual va proclamar-se vencedor.

Era convençiment general que el combat Anderson-Marco, seria una victòria de l'italià, però segurament que ningú esperava que l'ex-campió amateur del Languedoc, caigués pels deu segons reglamentaris en el transcurs del primer assalt. Així esdevingué aplaudint-se xardorosament el vencedor.

Finalment, l'encontre revenja Albert Zaldívar, fela creure en una bona lluita per ambdues parts, però en començar en Zaldívar ja va demostrar la seva fortitud, de la qual cosa n'abusa en alguns moments. Refet l'Albert de les primeres escames, anava ja cosa anivellada, quan a l'acabament del tercer assalt, aquest cau, salvant-lo aparentment l'acabament del temps reglamentari. Hi ha canvi de guants, i en començar novament, després d'un xic de brega, l'Albert cau també, perdent.

Així és el que vam veure el dimarts a l'Iris. Per al dimarts vinent s'annuncia el combat Saez-Valls, per al campionat d'Espanya.

Dimarts es va reunir el Consell Directiu de la Federació Espanyola de Boxa per a tractar del Campionat d'Espanya del pes welter que es posarà en joc en el combat Saez-Valls.

Es va acordar que aquest campionat fos disputat a la distància de dotze rounds de tres minuts i amb guants de quatre uncès.

També varen ésser designats com a jutges els senyors Reyes i Delquer, i com a director de combat i jutge el senyor Casanovas els quals acords varen ésser tramesos als organitzadors per al seu govern.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEU LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA

NOTICIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrams i conferències de LA VEU)

DE GOVERNACIO

Madrid, 23, 2 tarda.
Preguntat aquesta tarda el ministre de la Governació sobre l'epidèmia tifosa apareguda a Chicla, ha contestat que es tractava de tífus abdominal, no exantemàtic.

D'aquests casos, ha estat informat el director general de Sanitat, havent-se dictat les oportunes mesures per a impedir la propagació.

—Pel demés—dels el ministre—no hi ha epidèmia, ni en províncies, ni a Madrid, mercès a la severa vigilància que es presta i consti que jo no mantinc reserves de cap classe sobre assumptes i qüestions sanitàries perquè crec que al públic se li ha de dir tot per a prevenir-lo.

Mercès al zel de les autoritats s'ha aconseguit dominar i fer desaparèixer els casos isolats de pesta bubònica apareguts a Barcelona.

Parlant després dels successos desenrotllats a la Casa del Poble durant la celebració del Congrés Nacional de la Unió de Treballadors ha manifestat el senyor Pinies que amb la detenció del comunista Vicens Gil efectuada anit, quedaven presos tots els autors de l'agressió realitzada contra els socialistes.

DE LA PRESIDENCIA

El president del Consell es proposava intervenir en la discussió del vot particular del senyor Prieto, respecte a responsabilitats, per a fixar l'actitud del Govern en aquest debat.

Respecte a la proposició dels republicans, demanant la derogació de la llei de jurisdicció, el senyor Sánchez Guerra està disposat a rebutjar-la, no per principi, sinó per entendre que aquesta petició no té el seu lloc adequat en el debat.

FIRMA DE GUERRA

Disposant que el general de brigada don Remigi García Cabrero cessi en el càrrec de cap d'Estat Major de la Capitania general de la tercera regió, i passi a situació de primera reserva, per complir en aquesta data l'edat reglamentària.

Promovent a l'empleu de general de brigada el coronel del cos d'Estat Major don Claudi de la Cuesta i Cois. Nomenant cap de l'Estat Major de la Capitania general de la tercera regió el general de brigada don Claudi de la Cuesta i Cois.

LA «GACETA»

La «Gaceta» publica:
Real decret del ministeri de Guerra concedint abonament de temps en la forma que s'indica als caps i oficials que com agregats militars, comissionats a l'estranger, i encarregats en la vista d'inspecció als campaments de presoners els prestaren en els diferents fronts de combat durant la guerra europea.

De Finances.—Disposant que es verifiqui segons la disposició que es publica la distribució del cupu de 750.000 tones de carbó mineral contractat amb la Gran Bretanya, al dret reduït de 4 pessetes.

Una altra aprovant la plantilla definitiva per a la distribució dels funcionaris del cos general d'Administració de l'Hisenda pública, liquidadores de la contribució sobre les utilitats de la riquesa mobiliaria.

Real ordre concedint franquícia temporal als mostruaris destinats a la quarta Fira de Mostres de Barcelona.

Una altra disposant que quedi redactat en la forma que es publica l'epígraf 16 de la classe 9.ª de la tarifa primera de les unitats al reglament per a la contribució industrial i de comerç.

EXPOSICIO

Al Circol de Belles Arts s'ha inaugurat una exposició de quadros, paisatges de la muntanya de Catalunya, de l'artista don Melcior Domenge, que és visitadíssima.

COMMISSIONAT CUBA

Ha arribat a Madrid don Josep Manuel Govin, fundador de «El Mundo», de l'Havana.

Porta l'encàrrec del Govern cubà d'estudiar a Europa el moviment emigratori.

EL PROBLEMA FERROVIARI

La Cambra oficial de la Indústria de la província de Madrid ha elevat una exposició al president del Consell i al cap del Govern demanant que

s'activi la discussió del projecte de llei d'ordenació ferroviària, perquè desti aprovat en la present etapa parlamentària.

No desconeix la Cambra de la Indústria la necessitat que el Parlament té de tractar altres assumptes, però tem que, donada l'especial mecànica del nostre Parlament, pot arribar el cas que a pretext d'una estèril campanya al redós de l'expedient de responsabilitats, sense que s'aconsegueixi concretar aquestes responsabilitats, s'impedeixi donar solució al problema ferroviari.

EL MINISTRE D'INSTRUCCIO

Madrid, 23, 4'15 tarda.
Quan el ministre d'Instrucció pública ha rebut avui els periodistes els ha parlat del plet escolar.

Ha dit el senyor Montojo que, efectivament, a les nou del matí havia rebut una comunicació del Rector de la Universitat Central, senyor Carracedo, en la qual li donava compte dels acords presos en la reunió claustral celebrada ahir.

Els periodistes han fet al ministre diverses preguntes relacionades amb la seva actitud, però el senyor Montojo ha eludit la contestació dient que encara no havia format judici exacte.

—I en el Congrés, podrà dir-nos quelcom aquesta tarda?

—No sé, no sé,—ha contestat.—Probablement a les vuit del vespre parlaré quelcom sobre aquest assumpte. Abans de fer pública la meua opinió, haig de conferenciar amb altra persona.

ELS ESTUDIANTS

A l'amfiteatre de Sant Carles s'han reunit els estudiants, presidits pel senyor Esbert, president del Comitè Executiu Nacional d'Estudiants.

El senyor Sanchis fa ús de la paraula breument, disculpan l'absència del doctor Recasens, per impedir-los les seves ocupacions, i després dona lectura de diversos telegrams de protesta per la conducta seguida en el conflicte pels ministres d'Instrucció pública i Estat.

El senyor Esbert parla novament fent història del conflicte i nega que, com ha dit el ministre de la Governació, s'hagin barrejat elements estranys entre els escolars.

Excita a la classe escolar a continuar en llur actitud, fins aconseguir la destitució del Director de Seguretat.

Després d'iu que en la visita que han fet al senyor Pinies, per a demanar-li verbalment permís per a celebrar la manifestació projectada, el ministre els va aconsellar que tot es fes dintre el major ordre, i els demanà que sol·licitessin el permís per escrit, exposant-hi els motius de la manifestació. Aquesta tarda faran remesa al ministre de l'escrit.

Després parla l'estudiant Mario del Rio, en representació dels estudiants valencians.

El senyor Esbert ha marxat a la reunió de la Comissió mixta de catedràtics i estudiants.

En donar-se compte d'aquesta reunió s'ha promogut un petit incident, per no ostar alguns conformes amb l'actitud del Comitè presidit pel senyor Esbert.

Finalment s'ha fet una nova capta per a reparar les destroces causades a la Facultat de Medicina.

VISITA

Madrid, 23, 5'15 tarda.
Avui ha visitat, al seu despatx del ministeri de la Guerra, el president del Consell, la dissolta Junta Informativa d'Intervenció militar.

CONFERENCIA

El senyor Sánchez Guerra ha celebrat una extensa conferència amb el sotsdirector de policia, don Carlos Blanco, que va dimidir el seu càrrec arran d'encarregar-se de la Direcció de Seguretat, el senyor Millán de Prilego.

Referent a ço que han tractat guarden ambdós gran reserva, fent-se molts comentaris relacionats amb el plet que mantenen els estudiants.

SENAT

Madrid, 23, 7'15 tarda.
Presidida pel senyor Sánchez de Toca, comença la sessió a les quatre menys cinc minuts.

Al banc blau, els ministres d'Estat, Finances i Foment.

Precis i preguntes

El senyor ELIAS DE MOLINS reproduceix el seu prec d'ahir, demanant mesures protectores per a la indústria vinícola, i diu que aquestes mesures han d'ésser preses en el propi solar, ja que els mercats d'Europa i Amèrica poden considerar-se tancats.

El primer que és necessari fer en favor de la indústria vinícola és arribar al conreu intensiu i posar-se en condicions de lluitar amb avantatge contra les plagues del camp.

Tant en aquest com en tots els sectors de l'agricultura és necessari fomentar el crèdit agrícola, aportant els elements que siguin necessaris.

Cal tenir en compte que l'agricultura és una de les principals fonts de riquesa que tenim.

Per a sortir de la crisi vinícola és precis arribar al règim cooperatiu amb el fi que es produeixi en bones condicions de preu i qualitat.

Madrid, 23, 5'15 tarda.

Advoca per la creació del ministeri d'Agricultura, opinant que fins que s'hagi arribat a això, el problema agrari a Espanya no té possible solució.

El ministre de FOMENT reconeix la importància que té l'agricultura i afirma que d'ella s'està preocupant el Govern.

Dedica un elogi a l'estació enológica de Reus, que presenta com a model a les altres d'Europa, i el mateix ocorre amb el centre d'ensenyament agrícola de Vilafranca.

El senyor ELIAS DE MOLINS rectifica, insistint en la petició de què es fomenti el crèdit agrícola.

El ministre de FINANCES diu que s'està estudiant una ponència, formada pels ministres de Treball i Foment i el que dirigeix la paraula, que creu ha de satisfer els desigs del senyor Elias de Molins.

Torna a rectificar el senyor ELIAS DE MOLINS.

El ministre de FOMENT contesta a un prec del marquès de la Hermida sobre la plaga de la llagosta, rebutjant els càrrecs que sobre aquest particular es feren al Govern.

El marquès de la Hermida rectifica.

El senyor IZQUIERDO VELEZ s'ocupa de les gratificacions per residència als funcionaris civils a Canàries, entenent que s'imposa la unificació de les gratificacions.

El ministre de FINANCES manifesta que el criteri del Govern és de que tots els funcionaris disfrutin d'aquell benefici.

El senyor ORTEGA MOREJON es lamenta de que al ministeri de la Governació no s'hagi concedit l'autorització sol·licitada pels estudiants per a celebrar una manifestació.

Anuncia al Govern una interpellació sobre el conflicte estudiantil.

El ministre de FINANCES diu que encara no s'ha sol·licitat el degut permís i que quan es sol·liciti allavors el ministre de la Governació procedirà en la forma que s'hagi de conduir.

Madrid, 23, 6'15 tarda

El senyor ORTEGA MOREJON censura la passivitat del Govern en aquest assumpte, puix entén que hi havia d'intervenir el mateix dia que li fou notificada la clausura dels centres d'ensenyança.

El ministre de FINANCES afirma la pròxima intervenció del Govern.

El president anuncia que amb el fi d'entrar a la sessió secreta sense premures de temps va a assenyalar-se l'ordre del dia per a demà.

Així es fa i passa el Senat a reunir-se en sessió secreta.

CONGRES

Madrid, 23, 4'15 tarda.
Sobre la sessió a les 3'30, sota la presidència del marquès d'Arriluce d'Ibarra.

Al banc blau, el ministre de Gràcia i Justícia.

S'aprova l'acta de la sessió anterior.

Precis i preguntes

El senyor PORTELA apoya una proposició incidental sobre les persecucions que són objecte a Pontevedra els elements agraris.

Comença per referir-se a la forma que té muntada el senyor Ordóñez

la màquina judicial en la dita província.

Denuncia el nomenament de jutges especials per instigació del ministeri de Gràcia i Justícia i enumera alguns casos d'atropells contra els elements agraris, als quals s'impideix l'exercici del dret de reunió i fins se'ls minva l'exercici dels drets individuals. L'autoritat governativa coopera als atropells de les autoritats judicials que estan al servei del col·lisme conservador.

L'article 22 de la Llei Provincial s'aplica a la província de Pontevedra en els termes més dolents i desconsoladors. Cita el cas d'haver-se imposat multes de 2.500 pessetes als membres de la directiva d'una societat agrària per fútils motius, tals com no haver consignat els noms dels concurrents a una junta general. Doncs, aquesta societat sosté una escola graduada que és la millor de la província.

Aquests individus tingueren el valor de no pagar la multa, i per a fer-la efectiva se's embargaren els béns per valor de més de 20.000 pessetes.

Intenta llegir un article d'un periòdic local i el president li adverteix que està fora del Reglament, puix això no cap en un discurs d'apoi d'una proposició, en el qual no caben al·lusions.

Madrid, 23, 5'15 tarda.

Si segueix pel camí que ha emprat a provocar-les, obligant a intervenir a altres oradors.

El senyor PORTELA.—Ja sé que estic apolant una proposició, però heu vingut en què se li donaria caràcter d'interpel·lació.

Llegeix fragments de l'al·ludit article en què es denuncia que es va procedir contra un individu que havia tallat arbres que eren de la seva propietat.

Segueix enumerant persecucions contra els agraris, amb redades de detinguts als quals se'ls exigien fiances de 10.000 pessetes per a posar-los en llibertat.

El senyor SEANE interromp freqüentment, i això produeix incidents sorollosos.

El senyor PORTELA segueix dient que el ministre de Gràcia i Justícia apel·la a aquests procediments perquè és l'únic mitjà que té per a sortir d'putat per Tuy.

El president dels agraris de Tuy segueix a la presó i escriu cartes que donen idea del que succeeix allí, fent-se insuportable la vida. De continuar aquest sistema polític en aquella província s'hauran d'augmentar les presons.

Els senyors DURAN i BARRON interrompen i el senyor PORTELA, ajudat pel senyor Iglesias, els diu que poden riure tot el que vulguin ara, però que ja veuran els efectes.

El PRESIDENT posa ordre a cops de campaneta.

Termina el senyor PORTELA amb nous atacs a la política de persecució que els elements conservadors realitzen a Pontevedra.

El ministre de GRÀCIA I JUSTÍCIA li contesta.

Protesta de què se'l cregui capaç dels «triplics» cadiquils denunciats per a mesquins fins electorals.

El senyor PORTELA.—Tot això és molt bonic, però és inexacte.

El ministre de GRÀCIA I JUSTÍCIA.

—Jo no sóc capaç de fer política des d'aquest lloc.

Censura les propagandes que es fan entre els agraris perquè no respectin les lleis i no paguin el que deuen pagar, però passa que quan aquestes gents enganyades es llencen al combat i topen amb les asprors de la vida, els cabdills acuden a l'autoritat perquè els tanquin i aleshores caigui sobre l'autoritat la culpa del fracàs del cabdillatge.

El senyor PRIETO.—Doncs, que no els tanquin.

El senyor IGLESIAS.—Això no passa a Galicia.

El ministre de GRÀCIA I JUSTÍCIA.—Jo parlo en termes generals, sense al·ludir a ningú. És fàcil fer-se cabdill de les masses, el difícil és conservar el cabdillatge.

Li diu al senyor Portela que les coses cal provar-les, i si no es proven, això en l'àmbit parlamentari és una denúncia, i fora de l'àmbit parlamentari seria una altra cosa.

Rectifiquen tots dos senyors i se suspend aquest debat.

Continua la interpel·lació del senyor Besteiro sobre ordre públic.

El ministre de la GOVERNACIO fa ús de la paraula per a contestar al marquès de Villabragima.

Diu que, sent-se carrec de la prudència a què l'obliga el càrrec, no ha de respondre a demasies de paraula ni ha d'emprar el llenguatge enèrgic en què s'ha produït l'atac. Per això el que farà serà anar contestant a cada un dels casos a què s'han referit els oradors que han intervingut fins ara en aquest debat.

Comença per ocupar-se del cas de Portugal, a què al·ludi el senyor Guerra del Rio.

Diu que aquest individu no havia complert amb els decrets d'estrangeria i presentat dos diferents certificats acreditatius de distinta nacionalitat.

Per això es va decretar la seva expulsió. Anà a Itàlia i es va comprovar que havia estat expulsat de França per intel·ligència amb l'enemic. Es feren gestions prop del cònsol d'Itàlia i en 1920 es va tenir una indagació de Berna en la qual apareix aquest individu com de nacionalitat turca. (Rialles i rumors.)

Se'l va conduir a Balears i d'allí passà a Fernando Póo, el mateix que fan altres països, puix no tenim obligació de mantenir a Espanya els detritus d'altres nacions. (Bé a la majoria.)

Passa a Les Palmes i d'allí s'ordena el seu trasllat, per humanitat, al monicordi del Pilar de Saragossa, per a sotmetre'l al tractament, degut al seu estat.

No és aquest l'únic cas, n'hi ha d'altres, entre ells un desertor de l'exèrcit francès i altres que va enumerant que estan expulsats de llurs països.

Madrid, 23, 6'15 tarda.

Els ciutadans estrangers—diu el senyor Pinies—el primer que han de fer és no entrar fraudulentament en el país al qual volen acollir-se i han d'insinuar-se a les llistes de llurs consolsats i després presentar-se les autoritats espanyoles. Però a Espanya han entrat molt individus d'aquells que a la manera dels anomenats polissants que viatgen en els vaixells. Així es formen els nombrosos desigs d'aquells individus que s'han anomenat indesitjables. A França per a la seva expulsió n'hi ha prou a la seva declaració del prefecte de policia.

I anem a la situació dels que es troben a Barcelona.

El senyor GUERRA DEL RIO.—N'hi ha un que porta 27 mesos de presó.

El ministre de la GOVERNACIO.—No el conec i cap interès tinc en prolongar la seva situació.

Jo he dit abans d'ara que en el transit d'un règim a altre, després de restablertes les garanties constitucionals, s'han hagut de rectificar moltes omissions involuntàries i s'han alliberat individus que estaven presos des dels temps del Govern del comte de Romanones. Per a molts casos ha bastat una simple carta, un avís o una pregunta feta a aquesta Cambra.

Aquí tots ens coneixem i sabem molt bé que jo no tinc sentiments de hiena. (Riumors.)

S'ocupa dels treballs de policia amb motiu de l'assassinat del senyor Dato, i diu que de resultes d'ells es van fer noves detencions i es decretaren processaments sense comptar a Nicolau i la seva dona.

Es refereix al cas del «cubanito» detingut al carrer de Correus i diu que tenia antecedents de professional del robatori i que no aparegueren els seus pares fins que estigué a Barcelona, on fou enviat, perquè s'havia demanat la seva extradició per conducta del ministeri d'Estat. En atenció a la seva edat es va demanar al governador de Barcelona que el deixés venir a Madrid i aquí vingué per a trametre'l als seus pares.

El senyor SERRADELL.—Inexacte. Demano la paraula.

Madrid, 23, 9'15 nt.

El ministre de la GOVERNACIO.—Fou detingut al carrer de Ballén per robar una butxaca a una senyora.

El senyor SERRADELL.—Inexacte; repetíxo que inexacte.

El ministre de la GOVERNACIÓ. — I vejam que és això dels famosos bans de la separació de sexes als cinemes.

El primer ban ordenava de reservar-se fins mitja hora abans de la funció, tres rengles de butaques per a les senyores. (Rumors i veus de «això ho deia el segon ban». «Això va ésser la rectificació».)

Un altre ban obligava a guardar respectes a les senyores.

El senyor SERRADELL. — Aquest no li ho ha censurat ningú.

El ministre de la GOVERNACIÓ. — Aquests són els bans. (Veus: «No, no; són altres: n'hi ha dos, de bans».)

Llegeix un altre ban relatiu a la circulació de carruatges.

El senyor GASSET (don Ricard). — No és això; no es tracta d'això; i la senyoria ho sap bé prou.

El ministre de la GOVERNACIÓ. — Doncs va dir-se que aquests bans morien pel ridícul.

Tracta del cas del soldat detingut i diu que promougué un escàndol en un bar de la colònia de Carabanchel, i se l'assistí d'alcoholisme agut. (Grans rumors.)

Un altre cas de detenció d'un soldat, que cita, va ésser perquè es negà a prestar auxili a l'autoritat a la plaça de Salmerón.

El marquès de VILLABRAGIMA. — Al contrari: intervingué en una baralla; la resolté, i els esvalotadors van anar-se'n sense haver-se presentat ni un sol guardià.

El ministre de la GOVERNACIÓ. — Es refereix a l'expedient de l'anomenada princesa Nadia, i diu que amb aquell expedient la policia no hi té res que veure. Des del primer moment el jutjat hi va intervenir, i els metges informaren que no hi havia emmetzinament, i el jutge la deixà en llibertat.

Recorda que ell prohibí, des del primer moment les conduccions per carretera, i quan sabé que no se seguia per als capítols, dictà una Real ordre telegràfica derogant la disposició del senyor Barroso, que fou qui l'establí.

Recull les manifestacions del marquès de Villabragima sobre l'excessiva utilització de policies en les porteries dels homes públics, pel qual motiu deia que els crims quedaven impunes, i li contesta dient que en la recent memòria del Fiscal es diu que han disminuït i que en les últimes festes del Pilar a Saragossa no hi ha hagut cap robatori. (Rialles.)

Llegeix una estadística sobre les furts realitzats en 1915 a 1920. En aquesta estadística consta un augment; en 1921 s'observa una baixada, que augmenta en 1922; en canvi augmenten els furts frustrats fins el 78.

Per haver transcorregut les hores reglamentàries, se suspèn el debat, quedant el ministre en l'ús de la paraula.

Ordre del dia. Continua la discussió del vot particular del senyor Prieto sobre l'expedient Picasso.

El senyor ALVAREZ ARRANZ rectifica.

Insisteix a subratllar la falta d'elements de judici per a opinar.

El senyor PEDREGAL repeteix la seva interrupció d'ahir i li diu que podia, com altres individus de la Comissió ho feren, demanar totes les dades que necessités.

El senyor ALVAREZ ARRANZ. — Jo no podia demanar l'expedient íntegre perquè aleshores hi estava estudiant el Consell Suprem de Guerra i Marina.

Qualifica de judici propi i personal del senyor Prieto pel que aquest ha dit sobre les Reals ordres del senyor Clerva. Aquest judici no té cap altre significat.

Aporta altres arguments per a defensar aquestes Reals ordres.

No creu que hi hagi cap discrepància en la seva conducta de signar la ponència conservadora, perquè pot tenir elements de judici per a sotscriturar una responsabilitat i no tenir-ne per a l'altra.

El PRESIDENT DEL CONSELL es creu en el cas de promoure algunes paraules abans de procedir-se a la votació d'aquest vot particular.

Es declara en una situació complexa, en aquest moment, per les grans preocupacions que pesen en el seu esperit.

Vingué l'expedient Picasso, enviat per ell, convençut que corresponia a un imperiós deure en el concepte que té d'un Govern parlamentari.

Davant la magnitud de la catàstrofe el Parlament no podia romandre indiferent, perquè hauria estat indignat, i adhuc indignat el Govern que amagués al Parlament el coneixement dels fets. (Be a les esquerres.) De totes maneres, encara que l'expedient Picasso no hagués vingut

aquí, és segur que s'hauria discutit.

Agraeix els elogis que el senyor Prieto li ha dirigit, encara agraeix més els adreçats al general Picasso, i cal no oblidar el Govern que designa aquest general per a jutge instructor, retent un gran servei a la Pàtria. (Molt bé.)

Jo vaig dir — afegeix — que l'extracte de l'expedient era completíssim, però també vaig oferir que tot el que fés falta per a formar judici vindria a la Cambra.

També agraeixo al senyor Alvarez Arranz les seves manifestacions.

Manifesta que l'expedient ha vingut al Parlament perquè es discuteixi; però adverteix a tots que posin especial esment de no convertir el debat en qüestió política i en una pugna entre els diputats i el Govern. Per això avui ell fuig d'aquests tèmics que tan freqüentment s'usen, i es dirigeix al Parlament per a dir-li que, entre tots, posin remei als mals amb la vista posada en la pàtria. (Aplaudiments en la majoria.)

Per això es dol que una persona tan discreta com el senyor Prieto es deixés endur per certs impulsos i ataqués coses que no estaven lligades al debat, i, després de recordar els precedents de la catàstrofe des del 96 fins ara, arribés a acusar uns quants homes entre els quals hi havia don Juli Wals, qui només va pertànyer quinze dies al Govern en el qual figurava. (Rumors i rialles.)

Anuncia una proposta de Govern per a anar a la reorganització de l'exercit des de la llei de reclutament fins a l'últim detall.

Dedica frases a elogiar l'exercit com a col·lectivitat que sent profundament l'amor a la pàtria, i diu que el que s'ha de fer és suprimir tota cosa mala i fer les modificacions dictades per l'ensenyança de les nostres passades tristeses.

També elogia els esforços del senyor Clerva al cap del ministeri de la Guerra en la seva última etapa, acudint, amb la rapidesa possible i els mitjans de què disposava, a les necessitats de la campanya del Marroc.

De l'expedient Picasso se n'han pogut derivar molts processos, i ho serà que els examini amb tot vigor, que en això no ha d'oposar-s'hi cap dificultat. Pas franc a la justícia militar en tots els seus rangs i jerarquies.

En el seu discurs, el senyor Prieto es referí a la llei de jurisdiccions, i va informar en atribuir a l'exercit la implantació d'aquesta llei per a la seva defensa: foren els homes públics els qui la imposaren, i l'exercit és el primer que no la vol. Tres vegades ha vingut al Parlament la proposta de la seva derogació, duta pels governs conservadors. No és culpa d'aquests que no hagi prevalgut, car s'ha de recordar que vivim en un règim bicameral. La reforma de la llei de jurisdiccions pot i ha de sortir d'aquest lloc, car si els homes civils dugueren aquesta llei, ells poden derogar-la.

Ha estat tingut el senyor Prieto en afirmar que es persisteix en sistemes desacreditats ja fa temps, car jo he afirmat aquí que considero un error el creure que el problema del Marroc era exclusivament militar.

I cal fer notar que precisament els que interromperen el propòsit dels conservadors per a fer la política contrària, d'actuació militar, són els que ara exigeixen les responsabilitats a aquell Govern que volgué implantar una política civil al Marroc.

Ara s'han repatriat 20.000 homes i s'han reduït centenars de posicions, sen thonor a aquella política pacifista. A això mateix respon el foment del voluntariat a l'Àfrica.

I passem al fantasma de les responsabilitats polítiques, limitades als homes conservadors.

Pel als uns, les responsabilitats són per a tres ex-ministres conservadors; per als altres, també, per a aquell Govern presidit pel senyor Maura, que vingué precisament menat per l'opinió i aconsellat per totes les autoritats parlamentàries.

Vosaltres creieu que l'opinió us acompanyarà en aquest intent creient que tota la culpa està en els Govern dels senyors Allendesalazar i Maura? L'opinió, el què veurà, serà el vostre criteri partidista.

Vosaltres que sou tan afeccionats a invocar els exemples d'altres nacions, oblideu que d'edestres tan importants n'hi ha hagut en altres països. Anglaterra tingué derrotes molt vergonyoses al Transvaal; i què va passar? Que es va creure que allò era motiu de tristesa, però no de vergonya. L'opinió no es va agitar. Hi hagué una petita crisi, i, abans d'un any, aquell Botha que havia derrotat els anglesos, era aclamat pels carrers de Londres, i als dos anys, governava al Transvaal en nom del Govern anglès. (Rumors de diversa significació.)

Es refereix després al Consell de Compègne, en el qual s'acordà, du-

rant la guerra europea, una ofensiva que va donar per resultat 120.000 baixes per a l'exercit francès. I el general Nivelle, cap de les tropes, ni tan sols fou processat. En un debat a la Cambra francesa, només dos diputats insinuaren l'acusació, i la Cambra declarà que no hi havia delicte previst en el Codi per a processar el general Nivelle; que era necessari reformar el Codi; però de responsabilitat, amb tot i la propensió d'aquella Cambra a la convenció. El senyor Prieto hauria fet bé d'imitar la conducta dels diputats francesos. (Aplaudiments de la majoria.)

L'any 1896, Itàlia, estant amb guerra amb una altra potència, va iniciar una expedició, manada pel general Baratieri. El senyor Crispi ocupava el Govern. El general no vacil·là i es perderen més de 4.000 homes i molt de material. I què va passar? Que En Crispi va dimitir.

Aquí també va dimitir En Crispi. (Rialles i aplaudiments de la majoria.)

El senyor ALBA. — No rieu, que hi ha 10.000 morts!

El senyor SANCHEZ GUERRA. — A mi això no em fa riure.

El senyor ALBA. — No em refereixo a S. S., sinó als que el choregen indiscriminament.

El senyor SANCHEZ GUERRA afegeix que el general Baratieri fou sotmès a un Consell de guerra i absolt.

Vosaltres — diu — si voleu acusar, heu de fer-ho amb valentia, seguint els tràmits constitucionals i donant la cara, donant concretament els noms. Però heu d'atorgar als acusats el dret de defensa i deixar-los parlar i exposar els descàrrecs, perquè tots siguin escoltats.

Contra el propòsit de vincular totes les responsabilitats en tres ex-ministres conservadors, protestarem, per dignitat, tots nosaltres.

El senyor ALCALA ZAMORA. — Amb quin dret s'avença S. S. a discutir la nostra proposta?

El senyor SANCHEZ GUERRA. — Jo no dic res que no sia respondre a ço que he vist consignat en el discurs del senyor Prieto. (Aplaudiments de la majoria.)

El senyor ALCALA ZAMORA. — El senyor Prieto ha raonat la seva proposta; però S. S., que aquí ha estat el paladí del Reglament, ara està faltant al Reglament, anticipant un debat.

El senyor SANCHEZ GUERRA. — Jo no admeto que S. S. em marqui les normes que heig de seguir.

Acaba el seu discurs, oposant-se energicament que s'exigeixin les responsabilitats polítiques; i no per afectar a les persones inculpadas, que això sabria posposar-ho als dictats de la consciència, sinó perquè ho crec de justícia.

(La majoria tributa a l'orador una ovació que dura alguns minuts. — En els bancs d'en front hi ha protestes.)

El senyor VILLANUEVA manifesta que els seus amics no poden votar el vot particular del senyor Prieto, perquè respon només als radicalismes d'aquest, si bé estan conformes amb molta part del seu contingut.

Es planten molts dels exemples que el senyor Sánchez Guerra ha aportat de l'estranger, puix no tenen paritat amb ço que al Marroc s'és esdevingut. I, encara, no és un argument acceptable el d'invocar les errors d'altri per a justificar els propis.

També es pot invocar el testimoni de Sedán, on no s'exigiren responsabilitats. Es que es vol que això succeeixi també a Espanya? (Rumors de aprovació.)

Es dol també que el cap del Govern no s'hagi anticipat a combatre la proposta dels liberals, i a fer una xarrodosa defensa de la proposta dels conservadors.

El senyor ALCALA ZAMORA. — Ja vaig fer-ho en la Comissió.

El senyor VILLANUEVA. — I ara ho ha fet a la Cambra.

Per a això no hauríem de trametre l'expedient, sinó haver procedit a realitzar els vostres propòsits, sense la parenceria i la composat que ha usat el cap del Govern.

Després de les paraules del president del Consell, ja sabem a què atènyer-nos.

Anuncia que els liberals s'abstindran en la votació del vot particular del senyor Prieto.

El senyor VENTOSA explica el vot dels regionalistes.

Diu que coincideixen amb el senyor Prieto en la necessitat d'exigir responsabilitats, però no poden estar conformes amb les conclusions del vot particular del senyor Prieto. Per això no poden votar-lo. Si hi haguessin estat conformes, el nostre representant en la omisió, que no s'ha mogut er estímuls artístics, hauria estat al costat del senyor Prieto. Per no moure's ensentit partidista és

precisament pel que han signat el vot particular dels liberals.

Ara anuncia que votaran contra el vot particular del senyor Prieto.

El senyor SALA diu que, obeint a dictats de la consciència, han firmat la proposta dels liberals i anuncia que en la votació d'aquesta tarda, sobre el vot particular del senyor Prieto, s'abstindran.

A proposta del senyor Romeo es llegeix l'article del Reglament relatiu a la facultat que tenen els diputats de demanar que un dictamen es voti per parts.

El senyor ROMEO diu que, qualificant-se les persones e nel vot particular del senyor Prieto, la votació ha d'ésser per boles.

El PRESIDENT. — En la proposta objecte del debat i que es va a votar, es qualifiquen nels actes, però no les persones.

El senyor SANCHEZ GUERRA rebutja que la votació sigui per boles.

El senyor ROMEO insisteix que s'ha de votar per boles; però fa avinent que de totes maneres no té un gran interès a mantenir el seu criteri.

El qüesprega al senyor Prieto és qu'ereclami que la votació de la seva proposta es faci per parts.

El senyor PRIETO no creu qu'es'hagi de votar per boles, perquè cadascú ha de tenir el valor de votar de cara al país, ajustant-se al seu criteri.

No tinc inconvenient — afegeix — que el vot particular es voti per parts, si bé tinc descomptat el resultat advers de la votació.

Per això no vol entretenir la Cambra amb massa votacions.

En vista d'això, es convé a votar en bloc la proposta.

Es procedeix a la votació nominal, i els diputats liberals s'allunyen de la sala.

Queda rebutjada la proposta per 144 vots contra 7.

Es posa a debat el dictamen de la Comissió de Guerra sobre el projecte de llei suprimint les Comissions informatives de l'Exercit i modificant la concessió de recompenses per mèrits de campanya.

El senyor ALCALA ZAMORA defensa un vot particular.

Diu que si el dictamen s'aprova com està redactat, la primera proposta de recompenses que es faci serà una esplèndida, la segona una prodigalitat, la tercera un escàndol, i la quarta un esclat que farà ressorgir potentia la protesta. Per això cal posar alguna garantia més a la concessió de les recompenses i assenyalar els límits amb majors concrecions.

Per arbitrarí que sembli un límit, ha de fer més por la prodigalitat en la falta d'aquest fre. Per això, en el vot particular que defensa, es proposa el límit d'1 per 2.000 per a la concessió de les recompenses.

S'ha de tenir en compte que les propostes de recompenses es fan per homes, i en aquest és fàcil que hi influeixin l'afecte i altres nobles impulsos.

Amb el límit que posa, i donat l'exercit que mantenim al Marroc, encara es podrien otorgar amb un any 100 recompenses, i això ja és suficient. Bon xic menys es proposava en la proposta en l'ara s'ha d'establir.

La posta del senyor Clerva en 1918.

I encara s'ha d'establir una obligada diferència entre l'exercit colonial i el nacional, car en aquest la sobrietat en les recompenses s'imposa imperiosament. En l'exercit colonial hi ha necessitat de recompensar l'estímul, el sacrifici i el treball, que no té, com en l'altre exercit, la compensació moral de la defensa del territori patri. Per això, nosaltres, per a conservar la sobrietat de les recompenses en l'exercit nacional, posem que les del colonial vagin amb càrrec al Protectorat del Marroc.

El projecte presentat pel Govern, de brillant aurèola en l'article primer, té obscuritats en el tercer que pugui significar el tribut a quelcom tradicional que es de tristès conseqüències al Marroc.

S'ha fundat aquest estímul al valor, premiant aquella acció que més baixes ens ha produït, i això pot perjudicar molt la nostra política al Marroc, puix que el mèrit no sempre és major en aquests actes significatius d'una apreciació llegendària del valor.

Combat el sistema de selecció per al comandament usat nns ara a Espanya. Si no es rectifica el sistema, no podrem tenir ni tindrem comandament.

No exigeix que se li contesti a una proposta que tira en l'aire perquè la recull el cap del Govern. Ell sabrà si han cessat les tradicionals resistències d'alguns Cossos a l'escala oberta, i sols si aquestes resistències han cessat sabrà si és o no arribat el moment que aquests Cossos aspirin al generalat en la proporció que els corres-

pon, no per llur conveniència, sinó per la dels interessos generals de l'exercit.

Censura la redacció de l'article relatiu a l'acmió del comandament.

Indubtablement contra el propòsit del Govern i de la Comissió es dissolen totes les Junes, però sols es pena els individus d'aquestes qui reCAPten cabals. Això s'abreviaria aplicant la sanció en un paràgraf que fos immediat a l'article prohibitiu i no quatre o cinc paràgrafs després.

Ja que el senyor Sánchez Guerra es tan afeccionat a invocar la legislació anglesa no haurà oblidat que en aquesta hi ha un article denominat «Definicions». Doncs bé: introdueix S. S. en aquesta llei un article que digui: «En aquesta llei es diu el que no vol dir-se i no es diu el que no es vol dir». (Rialles i mostres d'aprovació en els bancs liberals.)

El comte de SAN LUIS, president de la Comissió, li contesta.

Reconeix que hi ha algun defecte de redacció, que es pot subsanar, i la Comissió està disposada a fer-ho.

Considera suficients les garanties que s'estableixen per a la concessió de recompenses, car pr a avençar uns quants llocs a un capítol, per exemple, caldrà sentir abans el parer dels seus companys i dels seus caps, i fins hi haurà de mitjançar l'informe del cap de la columna o de la brigada a la qual pertanyi l'interessat. Cren també que això de les recompenses ha d'ésser sempre una qüestió de conducta i que les ensenyances del passat no podran desatendre's.

Mentre no hi hagi un ambient popular favorable a les recompenses, serà difícil d'atorgar-les.

En aquest dictamen no es poden fer distincions entre exercit nacional i colonial, car només es tracta de reformar la legislació vigent. Però pre-disament aquesta tarda el senyor Sánchez Guerra ha anunciat una ampla reorganització militar, i aleshores, com és natural, es modificarà la constitució de l'exercit del Marroc; i serà arribat el moment de pensar en la proposta del senyor Alcalá Zamora.

Acaba dient que els compromisos de renúncia d'ascensos que s'adquireixin en algunes Acadèmies militars, només es refereixen als límits que es contenen en les lleis.

Restifiquen tots dos senyors breument.

El senyor SANCHEZ GUERRA intervé i diu que li sap greu de contrariar com ho fa al senyor Alcalá Zamora, i ha arribat a pensar si això seria degut al paisanatge d'ambdós. (Rialles.)

Afegeix que ell està voltat de col·laboradors com n'estan voltats tots els ministres, però assumeix la responsabilitat de tot el que aquests fan.

Manifesta que el projecte que es discuteix l'ha vingut elaborant des d'aquest istiu, i a la Cambra hi ha diputats que ho saben, perquè alguns foren consultats per ell.

Està conforme que en la redacció hi ha algun error i li plaurà que entre tots el millorin.

El que s'ha de procurar és que tots compleixin amb llur deure, però això no es pot dur a un projecte de llei. Mentre els homes siguin homes, hi haurà debilitats i no es corregiran perquè u nprojecte de llei es modifiqui.

Una mesura de discreció li impedeix de dir si els avançaments en les escales han estat o no ben rebuts en alguns cossos. Es tem que amb aquests avançaments algun subaltern pugui col·locar-se per damunt d'altres que abans renunciaren a l'ascens; però, a part que es cerca una fórmula que eviti això tant com es pugui, aquests cossos acaten i respecten la llei en absolut.

Quant a l'exercit colonial, diu que n'estudia la reorganització, amb els seus col·laboradors del ministeri de la Guerra.

El senyor ALCALA ZAMORA rectifica i diu que està bé que tingui col·laboradors, però aquests col·laboradors no poden modificar els acords presos per les comissions parlamentàries.

El comte de SAN LUIS manifesta que la comissió no prengué cap acord que pugui ésser modificat. El que s'ha fet h aestat exposar criteris; i així tenim les actes de les reunions que ho comproven. Si s'hagués pres cap acord, ell, com a president de la comissió, l'hauria mantingut, notificant-ho al Govern, com és el seu deure.

El senyor ALCALA ZAMORA diu que no ha fet cap retret al president de la comissió, sinó observacions al president del Consell.

(Es prorroga la sessió per menys de dues hores.)

(Segueix a Darreres informacions)

Per la llengua catalana

Els noms en català en el Registre civil

Per als nacionalistes catalans ha d'ésser una tasca constant i inexcusable la de mantenir tothom la sobirania de la llengua recabant arreu el seu imperi i emprant per a la seva expansió i honorament, tant en la vida privada i familiar, com en la oficial i en l'actuació pública i corporativa del nostre poble, tots els mitjans que calgui per tal d'aconseguir en l'empresa la màxima eficàcia.

I això, que és un deure de dignitat per als catalans, en l'actualitat i en molts aspectes, no és més que un problema de voluntat. Si aquesta ens mancava, ens mancaria també, indubtablement, el motor per a les nostres reivindicacions nacionals.

En el camí, ple d'esculls, que el nostre poble porta fet en la lluita per a l'assoliment de la seva llibertat col·lectiva, és evident que la llengua catalana ha anat, de dia en dia, reconquerint posicions ben remarcables que la van posant en el lloc que per naturalesa i per dret imprescindible li correspon, però, és innegable també, que el camí a seguir per atènyer la plenitud del seu imperi no és pas curi ni planer i cal que el poble enforteixi la seva voluntat per tal d'arribar, el més aviat possible, a la fita desitjada.

Així, convé no menysprear les aventures que diàriament en la vida es presenten, abandonant d'una vegada tarannàs i rutines absurdes que cal corregir. Una d'elles és, sens dubte, la de sol·licitar i inscriure en el Registre Civil els noms dels catalans en una llengua que no és la nostra, pugnant, en fer-ho, amb tota raó natural i motivant que tots els actes que portin per causa les certificacions que es lliurin de tals inscripcions del Registre, vinguin amb un nom oficial en llengua no catalana. Tant més, quan no sols per dret natural, si que també perquè res s'hi oposa en la legalitat present, estem en el deure de sol·licitar que siguin inscrits en català els noms dels catalans en la declaració d'aquests en el nostre idioma.

No cal pas esforçar-se gaire a palesar la raó i conveniència que el català guanyi oficialitat, en el que respecta als noms, en les inscripcions del Registre Civil esmentades i, per tant, en els documents que en siguin certificacions. Res tan íntim ni tan consubstancial a tota persona com el seu nom i els seus cognoms no és cosa natural ni lògica que uns ni altres puguin estar subjectes a mixtificacions i que, una errada pràctica, respecte dels primers, no pot coonestar.

Els preceptes legals en la matèria consagren, com no podia menys d'ésser així, el dret dels ciutadans, o dels que els representin en fer la declaració per a la inscripció en el Registre Civil, a donar als inscrits els noms que els semblin convenient i que han d'usar en el recurs de la seva vida familiar i pública i en tots els actes de la seva vida civil. Aquesta llibertat voluntat en la elecció de nom que té tota persona que faci la declaració dels que hagin d'ésser inscrits en l'esmentat Registre, sols té unes limitacions que el precepte legal consigna i que, per lògiques, haurien de tenir en ell la corresponent previsió. En efecte, el vigent Reglament per a l'execució de les lleis del matrimoni i Registre Civil de 13 de desembre de 1870, en son article 34, apartat 3, preveu que quan el nou nat no tingui ja nom posat, el declarant que faci la presentació manifestarà quin nom té de posar-se-li, però l'encomanat del Registre no consentirà, afegeix, que li siguin posats noms extravagants o impropis de persones ni que es converteixin en noms els cognoms. Són els únics obstacles que el precepte legal imposa, que, d'altra banda, el bon sentit i la defensa a l'hora del nou nat que ha de portar-lo, fa necessària.

No sols queda consagrat en l'esmentat precepte del Reglament aquest dret dels ciutadans, sinó que, del mateix, la Direcció general dels Registres i el Notariat n'han palesat la seva evidència, fent que no sien possibles en la matèria, dubtes ni obstacles de cap mena. L'esmentada Direcció General en dues distintes Ordres de 19 d'octubre de 1910 i en altra de 9 de desembre del mateix any, totes elles molt interessants i d'un encert que, per desgràcia, no veiem gaire repetit en les disposicions emanades dels organismes cen-

trals, deixa ben sentat el precepte que ve a subratllar el nostre dret. En elles tracta de casos del país base, resolent favorablement la inscripció de noms al Registre Civil en llengua euskara. Un d'ells és del Registre Civil d'Ondarroa (partit judicial de Marquín), altre del Registre Civil de Guernica i el tercer, també del Registre Civil d'Ondarroa. En tots ells s'invoca, com a fonament legal de la resolució, l'esmentat precepte del Reglament del Registre Civil i es ve a sentar el següent, respecte a la inscripció dels noms en llengua euskara: que els noms euskars de Mireen (en castellà «Maria») i Koldobica (en castellà «Luis») no estan compresos entre les prohibicions de dit article reglamentari, que, així mateix, la expressió dels esmentats noms en llengua euskara tampoc pot ésser un inconvenient, donat que en el país de què es tracta és l'idioma més usat i conegut i, per tant, mereix ésser respectat, i més quan en llengua euskara han d'ésser nomenats els inscrits mentre romanin en aquella regió i que, per si dubte oferís, diu la Direcció, consignar en un document públic de l'Estat espanyol una paraula que no pertany al seu idioma, pot obviar-se consignat a continuació i entre parèntesi, la traducció de tal paraula en castellà, i així quedaran satisfets deures d'alta conveniència i sentiments i afectes mereixedors també de consideració.

No poden pas ésser més evidents la justícia i raó natural de tals preceptes, ni aquests més explícits ni terminants, i no tindriem perdó els catalans, si malgrat l'estatut i a desgrat dels interessos espirituals que pledejem, seguíssim la rutina de demanar la inscripció dels nostres noms en llengua d'altri.

De l'esmena de la nostra gent en aquest punt n'esdevindrà forçosament l'imperi del català, en els noms, en tots els actes i actuacions de la nostra vida oficial. En català, oficialment, tota vegada que les certificacions del Registre Civil fan prova respecte al particular, tindran de posar-se els noms dels catalans en ingressar o actuar en els Centres de l'Estat, Província o Municipi, en contractar i obligar-se oficialment, en lliurar-se els títols professionals i credencials de tota mena, en fer-se la inscripció en els altres Registres i Censos. Amb els nostres noms en català, tindran d'extendre's les actuacions i diligències administratives i judicials que portin per causa aquelles certificacions del Registre Civil, quins noms essiguin en elles consignats en català i dels que la versió castellana en serà, no la denominació oficial, sinó únicament «la traducció» i, així, la llengua catalana anirà fent via i guanyant estat en la vida oficial del nostre poble, mentre Catalunya no sigui mestressa d'ella mateixa.

Convendria que els ardis propagandistes de «Nostra Parla» en les seves patriòtiques campanyes arreu de Catalunya, es fessin ressò de la conveniència altíssima de l'esmena del nostre poble en aquest sentit i que, així mateix, els benemèrits companys de la «Unió Jurídica Catalana» que vénen fent una tasca tan assenyadament catalanesca en defensa de la llengua i del dret de la nostra terra, estiguin amatents i prestis a la defensa d'aquest altre dret nostre si fos desconegut o entrebancat per part d'algué en l'exercici del mateix pels catalans.

Imposem-nos, doncs, en la matèria, una tasca quotidiana, tant en l'ordre de l'alta propaganda i actuació, com en el, sens dubte, més general i àdhuc més eficaç l'actuació particular i d'activitat individual. Fem, amb els nostres consells i amb els nostres acte, que això vagi essent un fet, i no sols quedarà honorat el verb immortal de la nostra Pàtria, sinó que, dintre alguns anys, la gent catalana tindrà, oficialment, el nom que, sense traduir-se, haurà volgut donar-se.

JOSEP M. GINESTA

Excursionisme

Per als vinents dies 25, 26 i 27 del corrent, l'Agrupació Excursionista «Catalunya» farà una excursió a La Molina, per a fer practiques de «skis».

D'espectacles

Al concorregut Teatre Victòria del Paral·lel, s'ha estrenat «Les Caramelles», sainet líric català, en dos actes i diversos quadros, lletra d'En Manuel Fontdevila i En Joan Misterio, i música del mestre Quirós.

L'obra obtingué un èxit franc, demostratiu de què els concurrents als teatres del Paral·lel accepten i estimen les obres escrites en nostra llengua. Els nombrosos acudits legítims i de bona llei, que mantenen sempre viu el bon humor del públic, foren celebrats sorollosament, els cantabrics acceptats de bon grat. Per altra banda, ajudà a fer simpàtica l'obra la senzillesa de la trama i el fugir de truculències i exageracions. Un fet tan corrent com el de què una noia excel·lent arribi a fer-se estimar d'un parent que està distret per l'amor d'una noia que no ho mereix, dona als senyors Fontdevila, Misterio i Quirós motiu per a produir una obra excel·lent de Teatre Líric Català, demostrant una traca que pot donar aviat una obra mestra d'humorisme i sentimentalitat.

La interpretació fou bona del tot. La senyora Severini matitzà son paper de noia bona amb una senzillesa i una gràcia exemplars. No cal dir, tractant-se d'una triple tan aplaudida, que el cantà exquisidament. El senyor Fuentes féu una creació del seu «Mitja Cana», produint rialles contínues, sense abusar de la comicitat.

Els baritons senyors Múrcia i Rojo, donaren molt de relleu a l'ur comesa, així com la senyoreta Calzado, senyor Cid, el qual tragué tot el partit possible de son paper episòdic.

Les decoracions feren l'efecte d'haver estat pintades de pressa.

BIBLIOTECA CATALANA

ANIMES ATUIDES

per

J. ROIG I RAVENTÓS

Preu a 50 ptes.

ESTÓMAGO

Curación del 95 por 100 de las enfermedades del estómago e intestinos con el Elixir Estomacal de Saiz de Carlos. Lo recetan los médicos de las cinco partes del mundo. Tonifica, ayuda a las digestiones, abre el apetito, quita el dolor y cura la

DISPEPSIA

las acedias, vómitos, vértigo estomacal, indigestión, flatulencias, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, anemia y clorosis con dispepsia: suprime los cólicos, quita la diarrea y disenteria, la fetidez de las deposiciones y es antiséptico. Vigoriza el estómago e intestinos, el enfermo come mas, digiere mejor y se nutre. Cura las diarreas de los niños en todas sus edades.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30 - MADRID. Se remite folleto a quien lo pide.

Questions socials

ELS SUCCESOS DE MATARÓ

El governador ha manifestat als periodistes que de les investigacions fetes per la guàrdia civil i la policia de Mataró resulta que els successos ocorreguts davant la fabrica del senyor Fabregas no poden imputar-se a cap organització, sinó que són conseqüència de rivalitats entre grups de treballadors.

Tampoc es confirma que els agressors fossin forasters, puix els dos detinguts són veïns de Mataró, havent-se ocupat al Martí un revòlver Smith amb cinc capsulles.

Els disparats foren fets per una altra arma que obra en poder del Jutjat. Ahir al matí estigué a veure al governador el senyor Casanovas per assegurar-li, en nom del Sindicat-Unit, que aquest no ha tingut cap intervenció en els successos de Mataró.

EL MINISTRE DEL TREBALL

El senyor Calderon arribarà de Madrid el dissabte al matí i no se sap encara si marxarà el diumenge o el dilluns al vespre.

El delegat del Treball senyor Algorra està confeccionant el programa del ministre del Treball.

EL SENYOR ROSSELLO

Ha tornat de Madrid, on sembla que ha conferenciat amb el ministre del Treball, el delegat governatiu senyor Rosselló.

ELS GUINERS I CAMBRERS

Ha conferenciat amb el governador la Comissió mixta de patrons i obrers guiners i cambrers per tal d'assabentar-lo del seu funcionament, principalment de les organitzacions de socors per a la vellesa i atur forçós.

OBRERS EN VAGA

Els obrers de la fundició de ferro dels senyors Anglés i Serra, del passeig de Pujades, estan en vaga des del mes d'agost.

En vista que el conflicte no es soluciona, l'empresa ha pres l'acord de considerar renunciades les places de tots els obrers que no tornin el dilluns al treball.

LA COMISSIÓ MIXTA DEL TREBALL

En sessió celebrada, la Comissió Mixta del Treball, després de resoldre diverses reclamacions de dependents, contra llurs respectius patrons, va pendre els següents acords:

Felicitar al doctor Algorra pel seu nomenament de delegat regi del Ministeri del Treball, Comerç i Indústria, per a Catalunya.

Agrair a l'alcalde d'aquesta ciutat la prohibició del mercat lliure que se celebrava els diumenges a la plaça del Sol, de Gràcia, de conformitat amb l'interessat per aquesta Comissió Mixta, a petició dels comerciants establerts als voltants de la dita plaça.

Defensar la instància que la Unió Patronal de Manresa i Comarca conjuntament amb el Centre de Dependents de Comerç i d'Indústria de la dita ciutat han dirigit al ministeri sol·licitant la implantació a la dita ciutat, de Comitès Paritaris i Comissió Mixta, en la mateixa forma que funcionen a Barcelona.

Remetre al ministeri del Treball els informes sol·licitats referents a diverses instàncies dirigides al dit ministeri.

Continuar les gestions empreses per aconseguir del Govern la creació d'un Comitè Paritari especial per a les empreses particulars de serveis públics.

A proposta del Centre Industrial de Confiteria i Pastisseria, i per a evitar una competència il·lícita, dirigir-se als establiments denominats Granges, Bars i similars, perquè fora de l'horari del ram d'alimentació no venguin pastissos, dolços, confits, etc, fora dels que es consumeixin dins l'establiment.

LA CAMBRA MERCANTIL I LA COMISSIÓ MIXTA DEL TREBALL

A invitació de don Josep Cabré i Gelabert president de la Cambra Mercantil, dimarts passat es reuniren les Junes Directiva i Consultiva de l'esmentada Corporació, els presidents de les entitats que hi són adherides i els seus representants als Comitès Paritaris i a la Comissió Mixta del Treball en el Comerç de Barcelona.

Exposat pel senyor Cabré l'objecte de la reunió, que era donar compte de l'actuació de la Cambra Mercantil en relació amb les incidències dels acords presos per la Comissió Mixta del Treball, després d'ample debat en el qual es manifestà unànime el na-

rer dels reunits referent a la necessitat de mantenir i enrobustir el prestigi de l'expressat organisme, s'acordà, per aclamació, fer constar un vot de gràcies als representants de la Cambra en els Comitès paritaris i en la mateixa Comissió Mixta, pel desinterès amb que porten a cap la seva ingrata i difícil tasca i renovar la confiança més decidida i absoluta en la persona de don Josep Cabré, dignísim president de la Cambra, per tal com des de la Comissió Mixta ha procurat sempre, amb incansable activitat i amb zel i energia altament lloables, harmonitzar els interessos de tots els elements productors, treballant d'aquesta manera en el restabliment de la pau social tan fonamentalment pertorbada; acordant-se, demés, fer presents al ministre del Treball i a la mateixa Comissió Mixta, els desigs dels reunits de què siguin mantingudes i afermades les atribucions del propi organisme.

El senyor Cabré, després d'agrair en sentides paraules els acords presos, va fer un concís resum de tota l'actuació de la Junta Directiva de la Cambra Mercantil en relació als problemes que cada dia es plantegin i expressà la seva confiança que, si els associats seguien prestant, com fins ara, el seu ajut als elements directius, la influència de la Cambra Mercantil seria cada dia més gran, en profit dels interessos que representa.

Tots els convocats expressaren el seu assentiment a les paraules del senyor Cabré, a qui renovaren les mostres més vives del seu agraiement i confiança.

Per últim s'acordà expedir al ministre del Treball el següent telegrama: «Reunida Directiva i Consultiva Cambra Mercantil Barcelona i els seus representants en els Comitès paritaris i Comissió Mixta del Treball, acordaren per unanimitat fer present a V. E. la seva absoluta incondicional adhesió funcionament pròpia Comissió Mixta del Treball en el Comerç de Barcelona, recomanant-li necessitat d'enrobustir el seu prestigi. — El saluda atentament. — Secretari, Vendrell».

ELS DEPENDENTS

La Secció Permanent d'Organització i Treball del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ha cursat un telegrama reiterant la protesta per la campanya que es fa contra l'horari establert per la Comissió Mixta que es realitza a les barriades extremes de la ciutat.

Obituari

ENTERRAMENTS

Na Josefina del Castillo i Jansana. Avui, a les deu, funerals i sepeli a Arenys de Mar.

N'Esteve Carné i Ollé. Ha mort a l'edat de 47 anys. Demà, a dos quarts d'onze, Septimània, 22. Parròquia dels Josepets, Cementiri Nou.

FUNERALS

Na Maria del Cor de Jesús, Superiora que va ésser de l'Asil del Bon Pastor, d'aquesta ciutat. Avui, misses a l'església de l'expressat Convent. Començaran a dos quarts d'onze.

Na Dolors Castellar i Ramis de Hüllé. Morí el 24 d'octubre. Avui, a les deu, a la Casa de Caritat.

ANIVERSARIS

Na Lluïsa de Sentmenat i de Gualart, marquesa vídua de Castellós i Riis. Avui, a dos quarts d'onze, a Sant Agustí.

N'Artur Bosch i Suné. Morí el 23 de novembre de 1921. Avui, de deu a dotze, misses al Bonsuccés.

En Rosend Parlagas i Carbonell. Morí el 24 de novembre de 1921. Avui, de deu a dotze, misses a Santa Anna.

N'Emili Cantallops Poulet. Morí el dia 25 de novembre de 1921. Avui, de deu a dotze, misses a Betlem.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

Na Filomena Julià i Farell, vídua de Saiz. Enterrada ahir matí.

En Manuel Sánchez i Sánchez. Coronel d'infanteria retirat. Enterrat la tarda d'ahir.

En Llätzer Fóz i Ponz. Enterrat ahir al Cementiri Nou.

Na Dolors Sunol i Massagué, vídua de N'Antoni Folguera. Ha estat enterrada ahir a la tarda al Cementiri de Les Corts.

Na Josepa Rivera i Morales, vídua d'En Joan Anglada. Ha estat enterrada ahir al matí al Cementiri Vell.

Una figura que reapareix

Mossèn Baldiri Rexach

Amb aquest títol, he llegit a LA VEU DE CATALUNYA del més que som, i en altres d'aris de la nostra ciutat, un article encisador perquè tracta d'enlair la personalitat i l'obra d'un ximí mestre d'estudi i humil sacerdot: mossèn Baldiri Rexach, rector de Sant Martí d'Ollers (Girona).

Res diria de la iniciativa portada a cap per la benemèrita Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció, amb la qual han coincidit altres importants societats culturals de la nostra estimada terra, de retrò home-natge al modest mossèn Baldiri Rexach, fundador en la primera meitat del segle XVIII d'una veritable pedagogia catalana, si no fos el fet d'esser considerat per la dita societat d'Amics de la Instrucció com «gairbé oblidat i desconegut fins ara» el treball realitzat ja prop de dos segles per tan preclar patriota.

L'obra pedagògica de mossèn Rexach no ha estat oblidada i menys desconeguda com s'afirma en el sudit article, puix ja fa 36 anys, era el de 1886, quan es va publicar en aquesta ciutat, en «El Monitor d'Ensenyament primari, un fulletó, del qual es va fer una tirada a part, titulada «Instruccions para la enseñanza de niños», escrits per el reverendo Baudilio Rexach, presbitero y pedagogo catalán de la primera mitad del siglo XVIII. — «Estudio crítico» por don Agustín Rius, Maestro Normal y Director de una de las Escuelas públicas de Barcelona».

Aquest fet, per si sol, ja diu que el llibre d'en Rexach no solament no ha estat oblidat ni oblidat, sinó que fins ha estat propagada la seva doctrina per qui havia exmarcat els anys de la seva vida a l'ensenyament del noi i s'honorava enaltint les bones obres.

L'autor d'aquest «Estudi crític», un dels exemplars del qual es trobaria segurament a la Biblioteca de la Societat d'Amics de la Instrucció, per la qual sentia veritable amor i afecte, puix no endebades va passar el senyor Rius, 53 anys essent-ne soci de número, de mèrit i honorari, en parlar de mossèn Rexach, al començament del seu estudi, diu: «la obra que vamos a realizar y exponer para pagar al autor el tributo de admiración y respeto que sentimos por cuantos trabajan o han trabajado con verdadera fe para el fomento de la primera enseñanza, y por reivindicar para el presbítero Baudilio Rexach el buen nombre y lugar que merece entre los pedagogos españoles, entre los cuales ha de ocupar número en la historia de la Pedagogía patria».

Aquest llibre que el senyor Rius i Borrell va trobar per casualitat dins del calaix d'una calaixera de la casa d'uns humils pàgesos de Sant Esteve de Castellà, i que el servaven des de l'any 1815, i potser abans, fou imprès l'any 1748 per l'impressor i llibreter En Narcís Oliva, de la plaça de les Cols, de Girona, i que posteriorment la casa Brusi, de la nostra ciutat, en va fer una nova edició, i que mossèn Baudili el titulava «Instruccions per a l'ensenyança de minyons. Obra utilíssima per a la instrucció de minyons i descans dels mestres, amb estampes fines per a aprendre bé d'escriure», va servir al senyor Rius (a. c. s.), no solament per a enlair el «mestre de minyons» si que també per a posar en evidència la il·lustració i zel de la clerecia parroquial de l'antic Principat, i per a demostrar que molts coneixements pedagògics titulats moderns després de cinquanta anys de renaixement escolar, i que es creuen generalment vinguts de l'estranger, ja eren posseïts i ensenyats a Espanya un segle abans per un il·lustrat sacerdot encarregat d'un petit curat de la diòcesi de Girona. I fins llavors servir per a afirmar-se en la idea que ja tenia de què els Ajuntaments de Catalunya, des de molt antic no desatenien en llurs pobles la instrucció primària. Demés, de l'estudi de la dita obra, en va treure el convenciment que, si no va ésser en Rexach el primer pedagog espanyol per la seva antiguitat, és un dels primers per la valua de llurs coneixements educatius i del seu entusiasme per les escoles.

Prosseguint el senyor Rius la tasca empresa de divulgació de les doctrines emanades de la dita obra i agraït de les teories i pràctiques en ella sustentades amb tant de valor i fe dites, no va deixar ni un moment de recordar-les i criticar-les en totes les ocasions que la indole

dels seus escrits o discursos li permetien.

Així el trobem citant a mossèn Rexach, en el «Tractat de Pedagogia, Educació Escolar», obra cabdal que va publicar l'any 1888, en tractar, entre altres, de «Premios y castigos», i de «Los Colegios o internados», però on en fa una completa apologia, és en el capítol XVI, en parlar de la «Moral profesional», puix en els paràgrafs I «Calidades de los maestros», i II «Deberes de los maestros con respecto a los niños», ha traduït pàgines senceres dels seus escrits.

En el mes de gener de 1891 en publicar en «La Vanguardia», diari d'aquesta ciutat, una sèrie de «Cartas a Julia», titulades «La educación de los hijos», diu en la carta segona: «Porqué como decía el «Rdo. Baudilio Rexach» en lengua catalana hace ciento cincuenta años «Si los niños no aman, el temor solo poco aprovechará; y si aman y no temen, pronto se tomarán la libertad que no les conviene».

En 1895, tractant, en una revista professional de Tarragona, «La Idea», quina escriptura és la millor, vertical o inclinada?, cita com un de tants bons sistemes d'escriptura, la preconitzada pel calígraf català reverend Baudili Rexach.

En la «Introducción» a «El tartamudeo, y otros vicios de pronunciación con su tratamiento», que va publicar el senyor Rius l'any 1900, s'hi llegeix: «Antes del gran Pestalozzi fué cultivada la Pedagogía en España por algunos pocos escritores, pudiéndose citar, entre ellos, a los reverendos Rexach...».

Com tampoc deixa de citar-lo i en diferents ocasions, en el discurs inaugural que per segona vegada tenia al seu càrrec l'any 1901, en la solemne sessió celebrada en el mes de gener per la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció que va titular «Concepto de la Pedagogía. Necesidad de fijarlo», i que va ésser publicat l'any 1903. En aquest discurs fins pregona que «Las doctrinas de Lull, Vives, Balmes i Rexach, són cuatro robustas columnas sobre las que puede sentarse solidamente nuestra Pedagogía, desarrollándola con aciertos procedimientos».

En 1902, en uns articles publicats a LA VEU DE CATALUNYA, referents a «La lengua als estudis de Catalunya», qüestió que venia debatent el senyor Rius des de l'any 1883 o abans, i que havia tractat en diferents ocasions, no pot sentar novament el principi pedagògic per ell sustentat de que «als nois se'ls ha d'ensenyar en la llengua nativa» que no torni a citar a «mossèn Rexach», el seu inseparable company d'apostolat.

Precisament en aquell «Estudi crític» que va publicar el senyor Rius sobre l'obra d'en Rexach, diu, que si bé la Gramàtica que en aquells temps s'usava a Catalunya, era la llatina; en canvi es llegia en català i s'ensenyava en la llengua catalana en els nostres estudis. Cita en aquell «Estudi», una conversa haguda l'any 1883 amb un jove mestre del Reialme de València, i pregona una vegada més «que no solament és una llei d'urbanitat, sinó de sentit comú,

que l'homa dirigeixi la paraula a l'altre en la llengua que coneix el segon», i afegeix, tot dolent-se'n, «que aquí a Espanya els mestres de les províncies del Nord i de l'Est, es veuen obligats a parlar amb els innocents nois en una llengua que no entenen. Tot això, diu, passa a desgrat del bo sentit i dany de l'educació».

En 1907, amb motiu de publicar en el «Butlletí d'Escoles» Portaven de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, un article titulat «Les Escoles de Primeres lletres de Barcelona a l'any 1760», torna a retreure el llibre d'en «Rexach».

I per no d'ar-ne d'altres, que farien interminable aquest article, acabem aquesta petita narració dient que en la «Gramàtica de la Llengua Catalana» que va deixar acabada, el senyor Rius, per temps abans de morir, l'any 1912, després de recordar una vegada més que Cervantes al·ludí que «Todos los poetas antiguos escribieron en la lengua que mamaron en la leche...», cita per última vegada de la seva vida a mossèn Baldiri Rexach, prevere i rector de l'església parroquial de Sant Martí d'Ollers, bisbat de Girona, pels anys 1740 i tant, copiant del seu tractat «De l'Educació dels minyons, obra utilíssima per a la Instrucció dels minyons, i descans dels mestres», el següent: «Entre todas las lenguas, la que ab més perfecció deuen saber los Minyons es la lengua propia de su patria...», i continua transcrivint-hi interessants paràgrafs referents a la mateixa important qüestió.

Tot això fa dir al doctor Xercavins, en la sessió necrològica que la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció va celebrar el dia 7 de juliol de 1912 en honor del senyor Rius i Borrell, en tractar en la seva memòria dels pedagogos catalans que el senyor Rius «va posar un veritable desig en demostrar que els nostres avantpassats sembraren elements suficients per a fer brotar de la nostra regió una pedagogia pròpia, que reflectís la manera d'ésser d'ella mateixa», i cita el fet de la publicació de l'«Estudi crític» de l'obra d'en Rexach; posa en evidència l'afecte que el senyor Rius sentia pels conceptes en ella escrits i copia trossos de l'esmentat llibre.

La «Revista Luliana» (octubre de 1903), parla en aquestes termes: «Però el més bonic de tot és que el senyor Rius busca i fixa el concepte de la Pedagogia «catalana», anant per això a beure a les fonts dels pedagogos de la terra, entre els quals no hi manca, està clar, l'autor de la Doctrina Pueril, el Beat Ramon Lull, mossèn Baldiri Rexach i altres.

Que bo fa de veure que els pensadors d'avui escollien la ciència catalana dels temps passats!...

En «El Clamor del Magisterio» del 9 de juliol de 1912, en parlar d'aquella sessió necrològica i considerant al senyor Rius com a pedagog patriota, s'hi llegeixen aquestes paraules dites pel mateix senyor Rius «que

si Espanya havia tingut un Montecinos i altres, a Catalunya hi haurien florit homes com en Vives, Rexach, Lull, Balmes i altres, que en nos desmereixien dels autors més celebrats».

Així, com en aquest mateix periòdic, en un article publicat l'any 1901 amb motiu del discurs del senyor Rius en els Amics de la Instrucció, s'hi diu: «El senyor Rius creu en una Pedagogia verament espanyola i fins regional, al revés del que creuen altres il·lustres pedagogos, i cita com a testimoni de les seves asseveracions el nom d'aquells il·lustres pedagogos, dels quals, diu, en va llegir alguns fragments en català.

I En Frederic Climent Terrer, en un «Recordatori» publicat a «La Vanguardia», del dia 22 d'abril de 1913, escriu: «Tal fué don Agustín Rius i Borrell, maestro de maestros y educador de educadores, que en su copiosa labor pedagógica mantuvo patrióticamente el castizo espíritu nacional infundido en la educación de la infancia por Luis Vives, «Rexach», y Luis de Olot, ventajosos precursores de Pestalozzi en lo referente a la enseñanza objetiva y experimental».

El mateix crític i pedagog, en un altre article titulat «Entre paréntesis», publicat en 1901, diu: «Quejose el señor Rius de que la pedagogia no hubiese formada escuela en España, teniendo tan hermosa base en Vives, Lull y Rexach, quienes mucho antes de Kant, Bousseau y Pestalozzi habian ya depositado en sus profundas y poco conocidas obras las semillas de la novísima pedagogia».

I finalment, la il·lustrada mestresa de lescola graduada de Mataró, senyoreta donya Pilar Bartomeu, en un article publicat en «El Monitor de Primera Enseñanza» del 13 de març de 1912, que portava per títol «Un poco de historia. — La obra pedagógica de Rius», escriu aquestes sentencioses paraules que sintetitzen tot el treball que havia fet el senyor Rius, durant 26 anys aguts, per a donar a conèixer l'obra de mossèn Rexach, «La historia de la Pedagogía española, le debe el conocimiento de un pedagogo notable, Rexach, del siglo XVIII».

Vegi la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció, i tots els amants de la cultura pàtria, com mossèn Baudili Rexach i el seu llibre no h'n estat tan oblidats i descuidats com ella suposa.

Pel demés, sols em manca donar la meua humil, però coral felicitació a la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció, per l'acte que es proposa realitzar homenatjant, altra vegada, a aquell bon mestre i rector que es deia mossèn Baldiri Rexach, i que el meu pare (a. c. s.), don Agustí Rius i Borrell, mestre d'estudi, havia ja començat a homenatjar, a l'any 1886, donant a conèixer en la premsa, en els llibres i en la tribuna aquella obra mestra de tan gran utilitat pràctica per a l'ensenyament dels minyons que essent escrita i publicada l'any 1748, avui encara es considera com d'actualitat pels capdavaners de la cultura catalana, bo i desitjant que el profit que d'aquest homenatge se'n tregui, serveixi per a enlair com és deguda la nostra llengua i assegurar els fonaments de la vera pedagogia catalana, de quina, el mestre senyor Rius deia, que, mossèn Rexach n'era un dels quatre punts.

AGUSTÍ RIUS I TARRAGO

LLIBRES NOUS

«Història de Catalunya», per Antoni Aulésia i Pijoan i Ernest Moliné i Brasés.

Hem rebut d'aquesta obra que publica la Casa Editorial Seguí els quaderns, del 31 al 43, compronent des de començos del segle XVI als començos del XIX.

L'obra ve il·lustrada amb magnífiques làmines reproduint quadres d'època, escuts heràldics de Catalunya o vistes de monuments artístics de Barcelona.

El preu dels quaderns és de 80 cèntims.

Cambra Oficial del Llibre. Memòria 1921-22.

S'ha publicat, formant un volum aquesta Memòria explicant les gestions de la Cambra i els resultats obtinguts.

El llibre té un talent artístic propi de la Cambra, havent estat imprès als tallers Oliva de Vilanova.

Avís:

A tots els nostres subscriptors i amics advertim que LA VEU DE CATALUNYA agraïx cordialment les indicacions que li puguin ésser fetes i les col·laboracions espontànies. No podem però, ni retornar els originals ni mantenir correspondència sobre les suggericions dels nostres amics i lectors, encara que vinguin inclosos a les cartes els segells per a les respostes.

Tots els compendran que llur propi interès ens obliga a no esmerçar el temps sinó en el servei del públic i que ens fóra materialment impossible sostenir correspondència amb cada subscriptor sobre apreciacions circumstancials de política o de conducta.

Això no vol dir, però, que no agraïm totes les indicacions que ens puguin ésser fetes amb esperit patriòtic i que no aprofitem, reconeguts, les suggericions que siguin útils o factibles.

LA INNOVACION

Portaferrissa, 719
Teléfon 3031 A

Sucursal n.º 1

Salmerón, 29 i 31
Teléfon 1755 G

Posem a la venda a partir d'avui, un lot de pànes angleses a preus de

Veritable ocasió

Pana 60 cm. ample a 6'75 ptes.

Pana llist. 70 cm. amp. a 7 ptes.

Pana c. ex. 70 cm. amp. a 10'50 ptes.

Pana c. ex. 80 cm. amp. a 14'50 ptes.

ALS SUSCRIPTORS DE
EDITORIAL CATALANA, S. A.
I A TOTS ELS NOSTRES LLEGIDORS

Enquadrernem en tela tots els volums sortits de les nostres
BIBLIOTECA LITERÀRIA i BIBLIOTECA CATALANA

Enquadrernació i tapes: 2 pessetes

Tenim un bon estoc de llibres de les dues biblioteques ja
enquadrernats en tela 4'50 pessetes l'exemplar

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Un article de «Comœdia» sobre Benavente

Paris, 23. — El diari «Comœdia» ha via encarregat al president de la Societat de «Gens de Lettres» de realitzar un estudi sobre el moviment teatral, literari i artístic de l'Amèrica del Sud durant el viatge que el dit senyor havia de realitzar en aquells països. M. Charles Legoffic publica avui el primer d'aquells articles dedicat a Jacint Benavente, de la qual obra fa un extens examen. — Havas.

La qüestió del Califat

Calcuta, 23. — El Comitè central del Califat ha aprovat sense reserves l'actuació d'Angora en la qüestió del Sultanat i elecció d'Abdul Mejid. Acusa el Govern britànic de voler sembrar la discòrdia al món musulmà en protegir a l'ex-Soldà. — Havas.

Londres, 23. — Comunicuen de Constantinoble al «Times» que no és probable que la seu del Califat musulmà sigui traslladada a una altra ciutat. Els nacionalistes opinen que el Califat ha de continuar residint a Constantinoble. — Havas.

Catàstrofe a les mines de Birmingham

Birmingham (Estat Unit), 23. — S'ha produït una explosió a una mina que ha ocasionat 70 morts i 60 ferits. — Havas.

Austria i la Conferència de Ginebra

Viena, 23. — Les diverses comissions del Parlament han aprovat les lleis i projectes concernents a la reconstrucció financera del país, d'acord amb el que s'estipulava a la Conferència de Ginebra. — Havas.

La situació a Constantinoble

Londres, 23. — Li comuniquen a l'Agència Reuter des de Constantinoble que Refet Baixa segueix negant-se a admetre a grecs i russos, els quals s'han posat sota la protecció de la policia aliada. El general anglès Harrington ha fet present la paciència i l'esperit de conciliació demostrats pels aliats, però afegeix que existeix un límit que seria perillós per als turcs el voler traspassar. — Havas.

Desordres a Brunswick

Brunswick, 23. — S'han tornat a registrar seriosos aldarulls a causa de l'encariment de la vida per la pujada dels articles de primera necessitat. La policia hi ha intervingut, fent ús de l'arma blanca, i s'han de lamentar nombrosos ferits, entre ells un agent. — Havas.

Els treballadors anglesos sense feina

Londres, 23. — L'entrevista entre els delegats dels sense feina i els ministres del Treball i Higiene no ha donat cap resultat. Els ministres es declararen disposats a transmetre al Gabinet les aspiracions dels delegats, però confirmant l'actitud de Bonar Law, contrària a rebre la visita dels esmentats delegats. — Havas.

Londres, 23. — La manifestació projectada ahir pels obrers sense treball, fracassà. Durant la manifestació el primer ministre havia de rebre una delegació.

Alguns diputats laboristes, especialment Mr. Ladsbury, procuraren que els sense feina destitissin de llur propòsit i acceptessin l'ofertament del ministre del Treball, Mr. Barlow. Aquest rebé una delegació composta de seixanta persones. Si l'entrevista no donà resultat positiu, els diputats laboristes seran rebuts personalment per Mr. Bonar Law.

Han estat preses moltes precaucions per a evitar tota aglomeració en els voltants de Downing Street i del Parlament.

La premsa comenta extensament, no dissimulant la seva sorpresa, la elecció de Mr. Ramsay MacDonald com a líder del grup laborista a la Cambra dels Comuns, mentre que Mr. Clynes ha estat nomenat adjunt en lloc de líder del partit, com tothom s'esperava.

ha causat certa inquietud en l'opinió anglesa moderada. Garrebat tots els diaris opinen que els propinients anys seran crítics per a Anglaterra.

Alguns diaris fan ressaltar el següent paràgraf del discurs pronunciat per un dels caps dels obrers sense feina, que han vingut a Londres amb el propòsit d'èsser rebuts pel primer ministre: «Havem vingut en formació militar amb els nostres oficials i suboficials. Només ens manquen les municions, però, quan sia precis, sabem on hem de trobar-les».

La «Dall Mail Gazette» diu que es tracta d'un moviment revolucionari a les ordres de Moscou i pagat per Moscou. Afegeix que els caps dels obrers sense feina exploten la ignorància d'aquells obrers, intentant sublevar-los. — Havas.

Composició de la Cambra polonesa

Varsovia, 23. — Veí afeí, segons la llista oficial, la composició de la Cambra dels diputats, a conseqüència de les darreres eleccions:

Unió nacional cristiana (bloc de la dreta), 169 llocs.

Partit populista moderat (grup del senyor Witos), 70 llocs.

Partit popular radical (grup del senyor Thugutt), 49.

Partit socialista polonès, 41.

Partit nacional obrer, 18.

Grup camperol del sacerdot Okon, 4.

Populistes de l'esquerra (grup Siapinski), 3.

Partit camperol de la Petita Polònia, 5.

Minories nacionals, 83.

Comunistes, 2.

Total, 444.

El Senat quedarà constituït en la següent forma:

Unió nacional cristiana, 52.

Populistes moderats, 14.

Populistes radicals, 9.

Socialistes, 7.

Partit nacional obrer, 2.

Minories nacionals, 21.

Diversos, 6.

Total, 111.

El president del Consell de ministres, senyor Novak, ha sotmès a la signatura del cap de l'Estat, mariscal Pilsudski, un decret convocant la Cambra i el Senat per al dia 28 del corrent. La reunió de les dues Càmbrs i la elecció de president de la República serà a la primera quinzena de desembre. — Havas.

D'Hamburg al mar Caspi

Teheran, 23. — Ha arribat al port d'Enzeli (mar Caspi), una nau alemanya amb diverses mercaderies. Es la primera nau que ha fet el trajecte Hamburg-Mar Caspi. Ha seguit el següent itinerari: Canal de Kiel, mar Bàltic, Pètrograd, des d'on agafà el canal que uneix la capital russa amb el riu Volga. — Havas.

Els partits alemanys al Reichstag

Berlin, 23. — A conseqüència de les eleccions celebrades a l'Alta Silèsia, la composició del Reichstag és la següent:

Socialistes unificats, 173.

Partit del Centre catòlic, 68.

Nacionalistes i nacionalistes ultranacionalistes, 70.

Populistes, 66.

Demòcrates, 39.

Populistes bavaresos, 20.

Comunistes, 15.

Lliga de camperols bavaresos, 4.

Hanovrians, 2.

Diputats sense partit, 22.

Total, 439. — Havas.

Sonnino, malalt greu

Roma, 23. — L'ex-president del Consell de ministres i ministre de Negocis estrangers, baró de Sonnino, ha sofert avui un greu atac d'apoplexia cerebral.

L'estat del malalt inspira serioses inquietuds, tement-se possibles complicacions. — Havas.

La conferència econòmica de Brussel·les

Brussel·les, 23. — L'Agència telegràfica belga diu que als cercles francesos s'assegura que el president del Consell de Bèlgica, no vol convocar la conferència econòmica de Brussel·les fins que aquesta no tingui elaborats tots els detalls financers necessaris perquè aquesta conferència obtingui resultats pràctics. — Havas.

Paris, 23. — El senyor Poincaré ha rebut aquest matí el president del Con-

sell i el ministre de Negocis estrangers de Bèlgica, senyors Teunis i Jaspars, respectivament.

Els dits ministres anaven acompanyats de l'ambaixador de Bèlgica a Paris. — Havas.

Paris, 23. — Aquest matí, a última hora, s'han reunit els senyors Poincaré, Theunis, Jaspars i Barthou, no havent-se facilitat cap comunicat oficial, sabent-se solament que l'entrevista tingué caràcter amistós.

Oficiosament asseguren als cercles belgues que els resultats han estat satisfactoris i que el senyor Poincaré provocarà una reunió entre els primers ministres de Bèlgica, Itàlia, Anglaterra i França per a redactar en comú el programa de la Conferència econòmica de Brussel·les, que s'obrirà, tirant llarg, el dia 15 de desembre vinent, i en la qual les principals qüestions a tractar són la del pagament per Alemanya i la liquidació dels deutes interaliats. — Havas.

L'obertura del parlament anglès

Londres, 23. — Amb la solemnitat acostumada s'ha fet avui l'obertura del Parlament.

El Rei Jordi ha llegit un missatge en el qual es fa al·lusió a la conferència de Lausana.

En el missatge el rei diu que confia que els ministres britànics, d'acord amb els aliats i les delegacions totes, podran restablir la pau en el pròxim orient. — Havas.

Londres, 23. — Els Reis, acompanyats del Príncep de Gales, han obert aquest matí, amb gran solemnitat, el Parlament, a la Cambra dels Lords.

El Rei ha llegit un discurs, enumerant els treballs que han de realitzar les Càmbrs per a elaborar les lleis necessàries per a assentar la Constitució d'Irlanda, resoldre la qüestió obrera i aprovar emprèstims destinats a la restauració econòmica d'Austria.

Ha acabat fent vots perquè els esforços que s'estan realitzant a Lausana assoleixin el restabliment de la pau en el proper Orient.

Aquesta tarda han concorregut molts diputats a la Cambra dels Comuns, per a escoltar la lectura del missatge de resposta al discurs del Sobirà.

En proposar el capità Brass el text d'aquest missatge, ha expressat els sentiments d'admiraçió i gratitud de tot el país envers el Rei.

Ha parlat després el senyor Macpherson, sobre l'atur forçós, i el líder laborista Ramsay MacDonald, referint-se al senyor Bonar Law, ha dit que la política i la fem no van bé ni de bon acord, expressant l'orador la seva esperança que el senyor Bonar Law farà el que pugui per a remeiar la situació tan trista que atravessen els sense feina.

El senyor Bonar Law ha contestat dient que cap país del món no ha fet tants esforços com la Gran Bretanya per a posar remei al problema dels sense feina.

En mig de les protestes dels diputats treballistes, diu que els capitalistes no realitzen tot el que podrien fer per a enfrontar totes les necessitats.

Altament afegeix — hi ha ministres competents als quals correspon ocupar-se de les dificultats a mesura que aquestes van sorgint, i, per tant, mantine la mèxa negativa de rebre els delegats dels sense feina.

En parlar de política exterior diu que no pot aportar explicacions ni detalls a la Cambra per haver-hi negociacions entaulades. Amb tot, — afegeix — puc afirmar que el Govern vol la pau. — Havas.

La Conferència de Lausana

Paris, 23. — Comunicuen de Lausana a «Le Matin» que el delegat soviètic Borowski ha fet saber a Ismet Baixa que Rússia apoiarà les aspiracions kemalistes a condició que els turcs defensin la participació de Rússia a totes les qüestions de la Conferència. — Havas.

Paris, 23. — A «L'Echo de Paris» li comuniquen de Lausana que el senyor Mussolini s'ha declarat a favor que sigui reconegut oficialment el Govern dels soviets. — Havas.

Lausana, 23. — El comunicat d'avui, diu que Ismet Baixa cap de la delegació otomana, ha presentat una detallada exposició a la comissió que entén en les qüestions territorials i militars.

L'exposició es refereix a la proposta que fou formulada en la sessió anterior.

Es nomenarà una comissió perquè

examiní les qüestions turques. — Havas.

Lausana, 23. — Els senyors Curzon, Barrère, Garroni i Ismet Baixa han examinat aquesta tarda les negociacions entaulades.

Es guarda absolut secret sobre aquesta entrevista; l'única cosa que se sap és que ha estat molt cordial. — Havas.

Lausana, 23. — En l'exposició presentada per Ismet Baixa a la Comissió que entén en els assumptes territorials i militars, diu el representant de Turquia que manté íntegrament les reivindicacions formulades en nom del seu país, i demana la creació d'una zona de cinquè desmilitaritzat a la Maritza, accedint que Bulgària tingui una sortida econòmica a la mar Egea.

La comissió militar estudiarà co que es refereix a aquesta zona desmilitaritzada. — Havas.

Lausana, 23. — Els turcs, d'una fàiso general, es mostren desplacats de la marxa de les deliberacions a la Conferència, augmentant el seu descontent a causa de la reconstitució del bloc balcànic.

Cada dia insisteixen més en la imprescindible necessitat que siguin rigorosament i detalladament les reivindicacions del poble otomà. — Havas.

Vaixell italià enfonsat a Malta

Malta, 23. — El vapor italià «Sara», se n'és anat a fons en aquest port. S'ha pogut salvar tota la càrrega, però la càrrega s'ha perdut. — Havas.

El gabinet alemany

Berlin, 23. — El nou Gabinet s'ha reunit aquesta tarda per a discutir els termes de la declaració ministerial.

El senyor Cuno conferenciarà demà matí amb els caps dels partits sobre la situació actual.

A la tarda, a les dues, donarà lec-

tura en el Reichstag de la declaració ministerial, però la discussió d'aquesta no començarà fins el dissabte, i es creu que no recaurà votació fins el diumenge.

Els partits burgesos han declarat que el nou Govern no és fill de la seva col·laboració, sinó que està per fora i per sobre de tots els partits, i això deixa a cadascú en completa llibertat d'acció. — Havas.

Oficials aliats agredits a Baviera

Berlin, 23. — En dirigir-se un oficial anglès i un de francès, pertanyents a la Comissió interaliada de control, a Ingolstadt (Baviera), per a visitar un dipòsit de municions, foren atacats per una partida de paisans armats amb maces, havent resultat ferit de la cara l'oficial anglès. — Havas.

Lloyd George, reelegit leader

Londres, 23. — Els liberals nacionals, reunits a la Cambra dels Comuns, han reelegit per unanimitat líder del partit, el senyor Lloyd George. — Havas.

Catàstrofe a Cardito

Roma, 23. — Al poble de Cardito, pròxim a Nàpols, s'és desplomada una casa, agafant a sota nou persones, a les quals, amb tot i els esforços que es realitzaren, es desespera de poder salvar. — Havas.

Bisbes italians senadors

Paris, 23. — Despatxos de Roma que publiquen els diaris, diuen que el Papa ha autoritzat el cardenal Maffia per a acceptar el seu nomenament de senador.

El senyor Mussolini interpreta aquesta autorització com una prova de la nova tendència de la política del Vaticà i es proposa nomenar senadors alguns prelatos italians. — Havas.

S'HA POSAT A LA VENDA EL DIETARI CATALÀ

llibre diari de caixa i indicador de Catalunya per a l'any 1923

(segon de sa publicació)

Propietat de

EDITORIAL CATALANA, S. A. i SALVADOR BONAVIA

Conté mapes i plànols de la Nació Catalana, interessant a les famílies, comerciants, industrials, propietaris, banquers, propagandistes, empresaris, etc., etc.

Edició única d'UN DIA EN PLANA: 3'50 ptes.

No es confongui aquest Dietari amb cap altre

DIPOSITS:

EDITORIAL CATALANA, S. A.

Carrer d'Escudellers, núm. 10 bis

SALVADOR BONAVIA

Tapineria, 13, llibreria

BARCELONA

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALÀ D'AVISOS I NOTÍCIES

Divendres, 24 de novembre de 1922

L'ÚS DEL CATALÀ

EN altre lloc del diari trobaran els nostres lectors la nota oficial en la qual el Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya publica i comenta les comunicacions creuades entre el President i el governador civil de Barcelona.

Tenim entès que la salutació que ha estat motiu de l'incident havia sigut tramesa sempre en català i que mai no havia estat rebutjada.

Realment és deplorable que els elements burocràtics del centralisme tinguin un concepte tan arbitrari del caràcter de llurs relacions amb els pobles que governen o administren. El dret dels catalans a usar l'idioma propi en tots els actes de la vida pública és un dret natural imprescriptible i irrenunciable. És indubtablement un dels drets individuals més respectables i més sagrats.

I a Catalunya, on el Cap de l'Estat ha rebut i acceptat les salutacions de l'Ajuntament i de la Diputació o la Mancomunitat en el nostre idioma patri resulta un veritable contrasentit que no l'admetin elements burocràtics, la categoria dels quals és certament inferior a la del Rei. Quan els catalans ens podem adreçar a Déu i al Rei en la nostra parla catalana, esdevé absolutament ridícul pretendre que no puguem usar-la per a saludar els funcionaris burocràtics.

Es la qüestió de l'idioma una qüestió fonamental per a nosaltres, els catalans. Cal, doncs, que tots els funcionaris i tots els elements burocràtics, que estiguin en contacte polític o administratiu amb nosaltres, s'adonin d'aquesta realitat i comprenguin que per damunt de qualsevol exegesi arcaica de la legalitat vigent i per damunt de qualsevol interpretació arbitrària del ver caràcter de les relacions entre el poble català i la burocràcia centralista, hi ha el fet viu de Catalunya que cal acatar i reconèixer.

Notàvem dies enrera que ningú no pot realitzar un acte més efectiu de propaganda nacionalista que un funcionari de l'Estat central oposant-se, en qualsevol forma, al lliure ús de la nostra llengua.

L'idioma català ha superat ja les tragèdies de la història. A l'hora que semblava humanament impossible que sobrevisqués, ressuscità gairebé de faiso miraculosa. Ha reeixit magníficament. Ha informat tota la cultura catalana, fins el punt que, quan restà esmortuït, la nostra cultura gairebé va desaparèixer. Ha triomfat, doncs, definitivament. Cal que tothom ho reconegui. L'idioma català no ha desaparegut en cap de les tragèdies de la pàtria. Ara és, sortosament, massa tard, perquè desaparegui. Passarà la burocràcia centralista i l'idioma català seguirà essent el verb insubstituïble de la nostra pàtria.

Les Idees i les Imatges

LA DEJECCIO I EL SUPURAMENT EN UNA OBRA LITERÀRIA

Una immundicia franca, una pos-
terma palesa són preferibles, certamen-
t, a una sutura a la violeta o a un pus a la rosa.

La grolleria infame de «La Terre»
del primari Emile Zola, ens repugna
i ens acora molt menys que la infan-
taria refinada de «The Pictures of Do-
rian Gray» de l'esteta Wilde.

JOSEP MARIA JUNOY

Generalitat

L'idioma català

En la reunió celebrada darrerament pel Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya, el senyor Puig i Cadafalch donà compte d'haver contestat en els següents termes la comunicació que el senyor governador civil de Barcelona, li dirigí, participant-li haver-se posse-
ssat del seu càrrec:

«Mancomunitat de Catalunya.—Presi-
dència.—Excm. Senyor: En acusar-li rebut de la seva atenta comunicació assabentant-me d'haver pres possessió d'aquest Govern civil, per al qual càrrec fou nomenat per R. D. de 24 d'octubre propassat, plaume d'agrair-li els seus oferiments amb aquest motiu, i fer-li avinent com m'es grat de correspondre-li amb una cordial reciprocitat de sentiments.—Déu guardi a V. E. molts anys la vida.—Palau de la Generalitat, 15 de novembre de 1922.—J. Puig i Cadafalch.—Excm. Sr. Governador civil de la Província.»

El senyor Governador civil ha retornat la referida comunicació, acompanyada del següent ofici:

«Gobierno Civil de la Provincia de Barcelona.—Secretaría General.—Número 6102.—Recibida ayer la comunicación de V. S. de 15 del actual, que es adjunta, contestando a la mia del 27 del pasado, en que tuve el gusto de darle conocimiento de haberme hecho cargo de este Gobierno Civil, ruego a V. S. se sirva reproducir en idioma castellano, que considero es el que corresponde usar por esa Excm. Mancomunidad en los escritos oficiales dirigidos a mi Autoridad.—Dios guarde a V. S. muchos años.—Barcelona, 22 de noviembre de 1922.—Julio de Ardanaz.—Sr. Presidente de la Excm. Mancomunidad de Cataluña.»

El Consell trobà profundament lamentable l'actitud del senyor don Juli d'Ardanaz, per constituir alhora una desconsideració a la persona del senyor President de la Mancomunitat, i una greu ofensa a la llengua catalana, a la qual no vol admetre, dins la nostra pròpia terra, ni per contestar una salutació. No tindrà el senyor Ardanaz ocasió de repetir-ho.

ELS CONCURSOS DE BESTIAR

S'ha publicat un opuscle fent l'història dels concursos de bestiar organitzats per la Mancomunitat de Catalunya.

L'opuscle, que és molt interessant, explica el perquè es van crear i el perquè s'han suprimit.

NECROLOGICA

El Consell Permanent de la Mancomunitat ha acordat fer constar en acta el seu condol per la mort de don Isidre Bonsons, benemèrit protector de la Biblioteca de Catalunya i per la de don Isidre Lloret, director de l'Escola de Funcionaris de la Mancomunitat.

CONDOL

El Consell Permanent ha acordat fer present al consol de Xile a Barcelona del condol de la Mancomunitat per la catastrofe que hi ha hagut en aquell país.

LA VISITA DEL DR. MOLINER

S'ha rebut una comunicació de la Diputació provincial de València, redactada en català, donant les gràcies al senyor president de la de Barcelona per les atencions de que fou objecte el diputat provincial Dr. Moliner quan va estar a Barcelona delegat per assistir al Congrés Nacional d'Higiene i Sanejament de l'Habitació.

ELS PRESSUPOSTOS

El Consell Permanent de la Mancomunitat ha començat els estudis pre-

L'esterilitat del debat

ELS corresponsals dels diaris de Barcelona a Madrid atribueixen al comte de Romanones l'observació que la discussió de les responsabilitats es perllongarà fins a les vacances de Nadal i no tindrà cap eficàcia. Ha recordat el que succeí amb el debat sobre el Marroc i creu que ara passarà el mateix. Hi ha preparats, segons sembla, trenta discursos més. I el comte de Romanones creu que un debat que al tercer dia no ha produït ja els seus fruits és un debat estèril.

Realment, el discurs del Sr. Prieto, que ha durat dues sessions, sembla indicar el camí que recorreran els altres oradors que, com el Sr. Alcalà Zamora, són ja prou coneguts al Congrés per llur eloqüència. Però tothom sap també que aquesta eloqüència no ha tingut mai la virtut de facilitar cap solució pràctica als afers discutits. Ningú no creu, evidentment, que la qüestió de les responsabilitats pugui ésser resolta amb un torneig d'eloqüència a l'estil madrileny.

Tot fa preveure, doncs, que, amb l'afer de les responsabilitats, passarà el que ha esdevingut sempre amb totes les discussions del Parlament espanyol. No hi haurà forma d'esbrinar rectament ni de concretar amb eficàcia aquelles responsabilitats. Es perdrà altra volta el temps en discursos buits de contingut i en maniobres polítiques. Però res del que verament afecta l'opinió pública serà resolt com demana l'interès del país.

Es natural que quan succeeixen i es repeteixen aquestes coses, el país se senti cada vegada més divorciat dels polítics i de la vida política. Aquest divorci entre els ciutadans i el Poder públic, entre l'Estat i el país, que constitueix una de les tragèdies històriques de les terres d'Espanya, esdevé cada volta més gran, cada volta més perillós. I espectacles com els que ofereix l'esterilitat de l'actuació parlamentària en els afers del Marroc i de les responsabilitats no fan sinó accentuar i agreujar aquest divorci.

Es evident que una gran part d'aquesta esterilitat de l'actuació parlamentària cal atribuir-la a la manca del que els anglesos anomenen *leader ship*, direcció assenyada d'un govern amb prou autoritat per a orientar i menar les Cambres envers solucions eficaces.

El Govern mai no pot desentendre's de cap qüestió ni romandre neutral o absent. Ha d'actuar sempre. Ha de tenir sempre un pensament i una voluntat. I aquesta necessitat d'actuació, d'orientació, per part del Govern, no pot ésser substituïda eficaçment amb cap altra cosa.

liminars per a la formació dels presupostos.

COMISSIÓ PROVINCIAL

La Comissió Provincial ha despatxat els següents assumptes:

Informe en l'expedient relatiu a la petició formulada per l'Alcaldia de Sant Pere de Riudevitlles de que es requereixi d'inhibició el Jutjat de primera instància de Vilafranca del Penedès perquè deixi de conèixer de la demanda interposada per don Josep Pla contra els obrers d'aquell Municipi que tiraren a terra dos pals i cables d'una línia clandestina per ordre de l'esmentada Alcaldia.

Exempció de subhasta sol·licitada per l'Ajuntament d'Arenys de Mar per a renovar amb la S. A. Il·luminació de Pobladors el contracte de subministre d'il·luminació pública de la dita localitat.

Idem id. id. d'Ullastrell per adquirir 1.300 metres de terreny destinats a la construcció d'un edifici escolar i Casa Consistorial.

Idem id. id. de Terrassa per a l'adquisició d'un solar destinat a la instal·lació d'un safareix públic municipal.

Idem id. id. de Begues per a concertar amb la Companyia d'Electricitat, Regadius i Força de l'Ebre el subministre de fluid per a la il·luminació pública i força motriu al dit poble.

Recurs d'alçada interposat per don Francesc Gomis Ferrer contra l'acord de l'Ajuntament de Sant Pere de Riudevitlles, relatiu a l'aprovació d'unes Ordenances municipals.

Aprovació d'un compte presentat per la casa Beristain i Cia per al subministre de 40 pistoles, marca Bufalo, per al Cos d'Esquadres de Barcelona durant el mes de maig darrer.

Aprovació d'altre compte presentat per la mateixa casa pel subministre de 35 pistoles d'igual marca per a l'esmentat Cos durant el mes de juny últim.

CASA DE CARITAT

En virtut de l'acordat per la Junta de Govern, tots els dies feners, fins el dia 6 de desembre pròxim, de deu a una, a la Secretaria d'aquest Establiment, s'admetran proposicions per a la licitació que s'ha d'efectuar de l'existència de restes de vestuari, consistents en draps blancs i de color,

espartenyos i sabates, articles que podran ésser examinats pels interessats en els esmentats dies i hores.

S'admetran igualment propostes per a l'adjudicació dels ossos que es recullen a les cuines durant el pròxim any de 1923, els quals han d'ésser retirats setmanalment.

S'admetran, així mateix, propostes per a l'adjudicació dels retalls de paper que es produiran a la impremta del dit Asil durant el primer trimestre de l'any pròxim.

Els que desitgin presentar proposicions hauran d'efectuar-ho en plec clos, separadament per a cada article.

La Junta es reserva la facultat de no acceptar les proposicions que al seu judici no siguin favorables, sense dret a cap reclamació.

Barcelona 22 de novembre de 1922.—P. A. de la J. de G. — El secretari, Lluís Noguera.

L'Obra del Bon Mot a l'Empordà

ACTES A FIGUERES I A PERELADA

Figueres, 23 (12 m.)

S'han celebrat actes de propaganda de l'Obra del Bon Mot a Figueres i a Perelada.

Davant de selecta concurrència que omplia la Sala Edison, de la ciutat de Figueres, Ivon l'Escop donà una conferència sobre la cultura del llenguatge. Fou presentat al públic pel president del Pomallès figuerenc.

L'acte resultà tant entusiàstic, que s'ha decidit realitzar nous mítings de cultura per l'Empordà.

Primer de la sèrie fou l'acte celebrat a Perelada al cinema Victòria. Glossaren l'obra del Bon Mot, en vibrants discursos, els senyors Fages de Climent, Barceló i Ivon l'Escop, fent el resum el senyor rector.

Els oradors foren obsequiats amb un lunch, retornant en auto a Figueres, a la nit.

La Unió Jurídica a Montblanch

Dimarts, a les deu del vespre, el president de la Unió Jurídica de Catalunya, En Francesc Maspons i Anglès, donà una conferència a la Casa de la Vila de Montblanch, la qual fou anunciada de pregó del batlle del poble.

Hi assistiren bon nombre de veïns, abundant-hi la gent representativa i el jovent. El batlle En Joan Poblet, present a la conferència, el qual parlà per espai d'una hora, arrencant del fet del jutge de La Bisbal, de la intromissió de la justícia centralista dins de Catalunya, essent al final fortament i llargament aplaudit.

El senyor Maspons portà el convenciment a tothom, essent els comentaris del públic que omplia la Sala Comunal, escoltadíssims i raonats, que raonadíssima fou la conferència.

Amèrica i de la propaganda en general.

Vistes les peticions d'ajornaments que fan per a la pròxima Fira els industrials, sense intervenció d'intermediaris, i davant la perspectiva de manca d'espai a la gran Sala Central, el Consell acordà l'habilitació de dues sales laterals del Palau, una d'elles destinada a la indústria metallúrgica i en la qual s'establirà la instal·lació necessària per a totes aquelles mostres que exigeixen la utilització de la força motriu.

El Consell s'ocupà del viatge a Madrid del senyor Barceló, director de la Fira, i d'En Manuel Ribé, per activar prop dels ministeris corresponents la tramitació d'expedients relatius a la Fira i del d'En Joan L. Tallavull, representant del Comitè Central, que presideix el ministre del Treball, amb les instruccions del qual ha de visitar les Cambres de Comerç Espanyoles.

Diada de la llengua catalana a Terrassa

El diumenge vinant, dia 26, es celebrarà a Terrassa la Diada de la Llengua Catalana, organitzada per la delegació de Nostra Parla.

A la festa d'homenatge i míting d'afirmació nacionalista hi assistiran, de Barcelona, els senyors En Pere Benavent, En Juli Vila, En Domènec Pallerola, En Rafael Cardona, En R. Negre-Balet i En J. Civera i Sormani. Parlarà en nom de la delegada de Terrassa el president En R. Madià.

La Fira de Mostres

El Consell Directiu de la Fira Oficial de Mostres de Barcelona es reuneix ahir a l'Ajuntament, sota la Presidència de l'alcalde, per aprovar els pressupostos de l'exercici corresponent a la reunió que tindrà lloc el pròxim març.

La discussió de les partides del pressupost donà ocasió al Consell d'ocupar-se detalladament de l'organització de les delegacions a Europa i

L'Ajuntament i les Rambles

DESPRES de deu hores de discussió, a dos quarts de sis de la matinada quedà aprovat el dictamen en el qual es concedeix autorització per a construir a les Rambles, des de la plaça de Catalunya al Pla de la Boqueria, un ramal del metropolità.

Alarmats justament els industrials de les Rambles per les notícies tendencioses fetes córrer aquests darrers dies, respecte als suposats greus perjudicis que les obres els poden ocasionar, i iniciades per determinats elements mantres campanyes oposicionistes a base de defensar d'il·lusoris perills la via més gentil, típica i tradicional de la ciutat, s'havia creat al voltant d'aquell dictamen una atmosfera d'apassionament i de lluita que donava un fort interès al debat.

En el seu transcurs quedaven desfetes totes les inexactituds i aclarits tots els dubtes, i els nostres amics demostraren amb argumentacions que produïen un efecte aclaparador en tot l'auditori, que no hi han tals perills de destrucció de les Rambles, ni els suposats perjudicis dels industrials, i que, per contra, els interessos d'aquests han de rebre i rebran un immens benefici de la construcció d'aquell metropolità, que arribarà fins al bell mig de la ciutat vella.

Els que es deien defensors únics de la ciutat arribaren a la insensatesa de proposar que es desistís de fer passar per les Rambles el Metropolità, afirmant que ja n'hi havia prou de què arribés a la Plaça de Catalunya.

Però foren els nostres amics els que demostraren palesament com aqueixa solució representaria en un termini més o menys llarg, la mort de tots els industrials de les Rambles i dels antics carrers que hi desemboquen com ha anat decandint-se i morint el carrer de Fernando, per manca de mitjans ràpids de comunicació que contraresteixin el desplaçament de la vida barcelonina cap a l'Eixample i cap a la muntanya.

Aquest moviment de la població i de la vida industrials, cap als barris nous de la ciutat, és en perjudici de les Rambles i dels seus afluïments, i l'única forma i solució per a contrarestar-ho és la de què el Metropolità — per la rapidesa i l'economia — porti fins al Pla de la Boqueria tots els ciutadans d'arreu de la ciutat.

Això ha de contribuir a mantenir la vida intensíssima de les Rambles, conservant-los-hi l'animació i l'encís que avui tenen. Això ha d'afavorir als industrials que no veuran decandir-se poc a poc els carrers que avui són focus de vida intensa, i demà anirien esmortuint-se. Això és el que demanda i aconsella l'interès de la ciutat que és, alhora, el de les Rambles i el dels industrials.

I al costat d'aquells immensos interessos, res signifiquen les petites molèsties que les obres ocasionaran, que s'han reduït al mínim possible pels nostres amics, i que han estat deliberada i fantàsticament exagerades pels que, amb mires a la galeria o a altres coses, es titulaven defensors de la ciutat.

L'opinió veurà ja avui, desapassionadament, com els nostres amics, que reeixiren després de deu hores de lluita, són els veritables defensors d'aquells interessos que es creuen amenaçats; però ho veurà més d'aquí a pocs dies en observar que les obres no entorpeixen el trànsit; i d'aquí a un any, quan, les obres acabades, el Metropolità funcioni, caldrà que fins els que sortiren vençuts ahir, reconeixin com s'ha donat una injecció de vida a la Rambla barcelonina i a tots els interessos que en ella s'apoen i s'hi desenrotllen.

Opinions d'altri

El mapa de Catalunya

Retallam d'«El Sol»:

«Hará no más unos cinco años que ante la carencia de mapas generales de la región, decidió la Mancomunidad de Cataluña crear un pequeño Servicio Geográfico que, entre otras misiones, y al tiempo que se preparaba para realizar cumplidamente el estudio a la moderna de la geografía regional, tiene la de levantar el mapa de Cataluña a la escala de 1: 100.000. La tarea aparece más ardua cuanto que no sólo los elementos de que puede disponerse para rematarla son muy limitados, sino que, de otra parte, el mapa ha de responder a exigencias de orden muy diverso y publicarse en un tiempo dado, determinado de antemano. Ha de satisfacer — entre múltiples objetivos diferentes —, no sólo las necesidades geográficas, sino que la carta ha de servir de base a los mapas geológico y agronómico que el Servicio Geográfico de la Mancomunidad desea publicar casi simultáneamente. Dada la extensión territorial de Cataluña — no grande a la verdad — se ha adaptado por el servicio en cuestión para la carta regional la proyección conocida con el nombre de «tercer sistema de Tissot». El país entero de Cataluña quedará incluido en 43 hojas, por líneas meridanas y paralelas, y

cada una comprenderá 15 de latitud por 30 de longitud.

El mapa entero se basa muy acertadamente en las triangulaciones geodésicas del Instituto Geográfico y Estadístico, y allí en donde no existe todavía la de tercer orden, la triangulación ha sido completada por el servicio de la Mancomunidad. Para la topografía se han utilizado por el «Servicio» trabajos anteriores existentes — siempre que ofreciesen plena garantía — y de no, se han realizado expresamente por el Servicio Geográfico de referencia.

De las 43 hojas de que el mapa se compone cuatro están en preparación; diez, aparecerán muy en breve, y una — la núm. 34, correspondiente a Villafranca del Panadés (Villafranca del Penedés) — inicia triunfante la serie de las publicadas. Y de esta hoja es la de que queremos hablar. La impresión que su vista produce es de todo punto excelente. Ya la escala — 1: 100.000 — es un acierto, y la equidistancia — 50 m. — otro no menor, por cuanto se refiere a la totalidad del mapa, aun cuando formas del relieve muy interesantes desaparecen si no poseen altitudes superiores a la cifra indicada. Las tintas admirablemente estudiadas y logradas en cuanto consiguen tornar expresivo el relieve recordando un tanto las cartas de Suiza del general Dufour, las que citamos justamente en corroboración de su elogio. Se ha tenido al mismo tiempo el cuidado de suprimir y de evitar en el dibujo cuanto pudiera darle inadecuado aspecto catastral. Así, el mapa sir-

ve, ante todo, las necesidades geográficas, con lo que basta para advertir que se sirven todas las demás, pero no que vienen subordinadas a las absurdas administrativas. El mapa ofrece, en conjunto y en detalle, un simpático aire de modernidad, sin olvido de su estética visualidad, y representa un avance y un serio homenaje a las corrientes modernas de la Geografía. Esperamos, con verdadera impaciencia, la publicación de las hojas restantes para llegar a disponer de un instrumento de trabajo indispensable y de que tanta necesidad habían los geógrafos.

J. DANTIN GERECEDA

Politiques

ARRIBATS

Arribaren de Madrid els diputats a Cortes senyors baró de Güell, marquès d'Anarena, González i Gascon i Marín.

L'Exposició de Barcelona

En l'última reunió celebrada per la Junta Directiva de l'Exposició, es donà compte de la Reial Ordre de la Direcció d'Agricultura, concedint la protecció oficial al Segon Congrés Mundial d'Agricultura, que se celebrava en aquesta ciutat sota el Patronat de la Junta en l'any 1924.

S'acordà acceptar la invitació del Comitè de l'Exposició Hispano-Americana de Sevilla, per arribar a una intelligència respecte alguns particulars de comú interès per ambdues Exposicions.

Resolgué així mateix procedir a la immediata urbanització del carrer de Lleyda i viles adjacents perquè tan importants obres estiguin ultimades en celebrar-se l'Exposició del Moble en el pròxim mes de maig.

S'encarregà a la secció corresponent que es procedeixi a instal·lar fonts públiques en alguns llocs del Parc.

Per últim, tenint en compte la importància extraordinària que ha de revestir el Congrés de Cambres Hispano-Americanas que s'ha de reunir en aquesta ciutat el 21 de març pròxim, es resolgué oferir a la Comissió organitzadora d'aquell els Palaus del Parc perquè hi celebrin les seves reunions i galejar els delegats que concorrin al Congrés.

Letònia

Constitució del primer Parlament de la pàtria lliure

Fa pocs dies que ha tingut lloc a Riga l'obertura solennal del primer «Seim» o Parlament de Letònia d'ençà de la seva independència. Aquest acte omplena d'èmfot patriòtica als ciutadans de la nació letona. Les campanyes de totes les esglésies de Riga saludaren el nou jorn amb el seu trillleig, despertant la ciutat tota vella endimuntada.

La nova Assemblea elegí com a president a Westmans, socialista de l'esquerra, i com a vice-presidents a Albering del partit dels pagesos i a Petrevic socialista de la dreta.

El cap del govern provisional, finalda la comanda que se li havia fet, presentà a la Cambra la dimissió del govern.

Una nota ben curiosa d'aquesta Assemblea és el gran nombre de partits que hi estan representats, que són una vintena, i l'escassa força de cada partit per separat, car solament dos tenen més de deu diputats, o sigui, els socialistes d'esquerra que estan representats per 30 diputats i el partit dels obrers del camp que en tenen 17. En canvi hi ha set partits que cadascun d'ells solament té un diputat.

El partit socialista d'esquerra està intentant formar un govern de concentració amb la cooperació ministerial dels socialistes de dreta i dels diputats del centre democràtic. Fent-ho així i tot, restaran exclosos del nou govern els nacionalistes cristians (que tenen 4 diputats), els pagesos, (17 diputats), el partit nacional (4 diputats), els representants de les minories alemanyes (6 diputats), els jueus (5 diputats), els russos (3 diputats) i els polonesos (1 diputat).

La pujada al govern dels socialistes d'esquerra és esguardada sense gran inquietud pels seus adversaris

«Imponente manifestación»

UN dels serveis que té encomanats la policia, a París, és el de les ovacions. N'organitza de tres classes — de primera, de segona i de tercera — igual que si es tractés d'enterraments o de funerals.

Així que el Govern té coneixement de la visita d'un sobirà o d'un alt personatge — cosa tan freqüent en aquella capital — comunica la nova al cap de policia, indicant-li l'itinerari que se seguirà i de quina classe ha de ser l'ovació.

El servei funciona admirablement: mentre el personatge és a París, es veu rodejat a totes hores d'un grup de gent — dotzenes, si l'ovació és de tercera; centenars, si és de segona; milers, si és de primera — que aplaudeixen i criden sense parar.

Vive le Roi, Vive le Président, Vive le Prince, Vive le Shah, Vive l'Amiral...

Tot d'una, algun d'aquests crits vos sorpren, estrident, en tornar un carrer, i veuen passar la colla, fatigada, esgargamellant-se, mentre tots els altres ciutadans resten en sos llocs i prossegueixen llurs treballs, somrients, sense fer-ne cas, com qui sent la cosa més natural i corrent, de cada dia...

Es un senyal de civilització. En els pobles petits i primitius, els deures que imposa la comunitat dels ciutadans els han de realitzar tots plegats. Entre tots han d'arreglar i netejar el carrer, tots han d'acudir-hi quan es crema una casa o un bosc, tots han de contribuir a socórrer un desvalgut o un que ha pres mal...

En els pobles grans, això són serveis públics que presta l'autoritat, encarregant-ne a determinats homes i pagant-los el treball. A mesura que avancen els pobles van estenent el concepte del servei públic. Per una d'aquestes extensions, s'hi han inclòs les ovacions. Així com la societat té l'obligació d'apagar foc i d'arreglar i netejar els carrers i de socórrer els desvalguts, té, també, obligació d'entusiasmar-se per l'arribada d'un alt personatge. I així com tots aquells afers s'han encarregat a uns pocs, que n'han fet un ofici amb el qual honradament es guanyen la vida, lliurant de la càrrega tots els altres ciutadans, així també s'ha encarregat a uns pocs, que n'han fet igualment un ofici amb què es guanyen la vida, la feina d'exterioritzar davant dels forasters il·lustres l'entusiasme que sent la ciutat per la visita.

Això passa a París... i a molts altres punts; a Espanya, per exemple, on no sols s'ha tingut muntat el servei públic d'organitzar aquestes mansioes i inofensives ovacions a personatges estrangers... i del país, sinó que s'ha estès a manifestacions de molt diversa índole. Manifestacions patriòtiques, manifestacions populars, manifestacions de adhesió inquebrantable a una persona o de protesta contra una altra...

En Reparaz, en son deliciós llibre *Aventuras de un geógrafo errante* conta que, havent escrit un article, l'any '96, en el qual aixecava la cortina perquè es veiés tota la comèdia que a Cuba estaven representant el Govern i el general en cap, aquest se sentí molestat i organitzà una grandiosa manifestació patriòtica d'adhesió a la seva persona i de protesta contra el periodista, manifestació a la qual concorregueren, en primer lloc, tots els granujas, que allí estaven sempre en la més gran cordialitat amb els representants oficials de la Metròpoli; en segon lloc, el Casino Español, de l'Havana, i, finalment, representants de les cases de comerç en inconfesables relacions mercantils con la autoridad militar.

I això es va repetint — per ministres i per polítics i per governadors i per generals — i es va perfeccionant; puix si abans els mitjans de què es disposava eren escassos, ara sembla que s'arriben a utilitzar, per a la dita finalitat, elements tan formidables com el joc i les subsistències i la qüestió social...

Per això avui, amb les manifestacions i les ovacions, s'enganyen només que quatre innocents. La gran majoria dels ciutadans, en topar-se amb alguna d'aquelles comparses o en llegir en els periòdics que s'ha celebrat una imponent manifestación en la qual todas las clases sociales han demostrado su adhesión y su protesta, somriu benèvolament, com el bon parisenc, i, tot admirant com cada dia va perfeccionant-se més aquest servei públic, es pregunta: quant deu haver costat, tot això?

J. VALLES I PUJALS.

burgasos. El mateix Ringold Kalning, ministre de Finances que fou del govern provisional letó i pertanyent al partit nacional, diu en el periòdic «Jau nakas Sinas»: el poble letó ha elegit 30 socialistes d'esquerra; això és un fet positiu i que cal tenir en compte per la formació del nou govern. En realitat, això no és pas una gran dissort: podem combatre els socialistes des d'un punt de vista ideal, però cal reconèixer els drets que els dona el fet de què representin una tercera part de la voluntat del país.

La dificultat essencial per la vida d'un govern així format prové de què els socialistes, àdhuc aplegats amb els eis diputats del centre democràtic (entre ells el President provisional de la República, Tschakste) no constitueixen majoria.

Per obtenir-la, caldria que el partit

dels pagesos amb els seus 17 representants s'adherís al bloc de l'esquerra. La seva participació en el nou govern l'afavoriria sens dubte, car aquest partit posseeix diputats que tenen ja pràctica governamental, entre ells eis actuals ministres Meieroviz i Kveesis, així com l'anterior president del Consell Ullmanis. La qüestió doncs, rau en trobar un lligam d'adhesió o de coalició entre els obrers del camp i els socialistes d'esquerra.

Altament aquesta solució sembla inevitable, per manera que el govern definitiu de Letònia començarà segurament amb un ministeri de concentració en el qual hi tindran cabuda quatre partits polítics: socialistes de dreta i d'esquerra, el partit del centre i el partit dels pagesos.

R. NEGRE-BALET

DARRERES INFORMACIONS

BARCELONA

Dimissió d'En Millán de Priego?

Durant la nit passada s'ha dit que el Govern havia acceptat la dimissió del Director General de Seguretat, senyor Millán de Priego. Aquesta notícia ha motivat molts comentaris, especialment entre els polítics que fan serveis especials per les Rambles.

Agressió

A la Diagonal, xamfrà València, uns quants desconeguts agrediren al cap de la secció de comptes corrents de la Banca Garriga Nogues, En Felipe Divison.

Amb una barra de ferro li donaren un cop al cap, produint-li una ferida de consideració a la cara.

L'agredit havia estat amenaçat perquè entrés a un sindicat, negant-s'hi. Els agressors fugiren.

La Federació Local de Banques ha acordat protestar del fet davant del governador i avisar a la Federació Espanyola de Banquers per si és necessària la seva ajuda per les mesures que es puguin pendre.

PENINSULA

CONGRES

ACABAMENT DE LA SESSIO

El senyor **BESTEIRO** explica la situació de la minoria socialista enfront del projecte que es discuteix.

Diu que el problema militar a Espanya és molt pregon, i aquest projecte de llei no és suficient per a donar una idea de la magnitud del problema.

Es clar que als socialistes no els preocupa gran cosa que hi hagi organització ni disciplina; però, davant la possibilitat d'un desenvolupament normal de la història d'Espanya, estan interessats que dins la política espanyola hi hagi un home governamental que assenyali la profunditat del problema. Aquest projecte no el resol.

El senyor **SANCHEZ GUERRA**. — Ni aspira a resoldre'l.

El senyor **BESTEIRO**. — Doncs, mentre no es resolgui, la injustícia i l'arbitrarietat poden ressorgir.

Aquest projecte sembla el resultat d'un pacte, perquè es pot sospitar que les Juntes de Defensa només es dissolgueren en aparença, mentre no cessin les causes que les engendraren.

Considera deshonesta interposar la discussió d'un projecte de recompenses mentre s'està discutint l'expedient de responsabilitats instruit pel general **Picasso**. Mentre no acabin d'exigir-se les responsabilitats, no s'ha d'atorgar cap recompensa.

No s'explica la pressa per a l'aprovació d'aquest projecte de llei, i sols creu que és perquè el senyor **Sánchez Guerra** veu que les seves hores ministerials estan comptades. Es coneix que S. S. vol donar als militars ço que amb ells ha convingut a canvi de l'aparent dissolució de les Juntes de Defensa.

Si es així, S. S. contraria una greu responsabilitat, i més en un home conservador que es té per reformador.

S'aplanarà S. S. a no complir amb el país, acabant ço que és referent a les responsabilitats? Si és així, si així ho fa, quins elements polítics el substituiran?

La fossa d'Annual s'es engrandint aquests dies, i si hi ha algun element, fins per sobre de la Constitució, que l'obligi a fer-ho, S. S. contraria una gran responsabilitat davant la història nacional.

El senyor **SANCHEZ GUERRA** contesta que no té més compromisos que els adquirits amb la seva conciencia. Per això desitja que l'aprovació d'aquest projecte de llei s'enllestixi.

No ha adquirit compromisos amb ningú i el respecte al Parlament l'ha obligat a portar aquí aquest projecte.

Ja ha expressat aquí el seu convenciment. Després de les vacances de Nadal, durà projectes de llei que resolguin el problema militar. (Rugors.)

Afegeix que ell, com aquell de qui **Sánchez Guerra** quan ressenya un projecte del cementiri de Santarén, assaïa que es posi en sa tomba un altre

epitafi que digui ço que aquell diu: «Aquí yace Vasco Figueiro, muto contra su voluntad» (Rialles.)

El senyor **MARTINEZ DE CAMPOS** intervé i diu que aquesta llei serà el pròleg d'una altra catàstrofe incubada al Parlament.

Adverteix que si les Juntes militars encara existissin, la Cambra de diputats estaria plena en discutir-se un projecte tan important com aquest per a la disciplina de l'exèrcit; però, com que estan dissoltes, ja no interessa aquest debat, i els diputats s'allunyen.

Hi ha una esmena del senyor **Barcia** que demana que les propostes de recompenses es publiquin en l'ordre de plaça. Aquesta esmena s'ha d'acceptar, perquè l'exèrcit vol que tot es tramiti a la llum del dia i no a les ombres dels despachos.

El senyor **SANCHEZ GUERRA** manifesta que no cal perdre l'esperança en la rectitud dels homes.

Explica per què es nega a admetre la inclusió en la llei d'un article per a recompensar els mèrits notoris sense més garanties, car això podria ésser portell obert a l'arbitrarietat.

Una esmena del senyor **Barcia** està acceptada, i, quant a l'esmentada pel senyor **Martínez de Campos**, no pot acceptar-la, perquè la considera perillosa. És la que demana que declari'n tots.

No és pres en consideració el vot particular del senyor **Alcalá Zamora**.

S'accepta una esmena del senyor **Barcia**, lleument modificada, a l'article primer.

S'aproven aquest article i els restants del dictamen, després de breu i sim debat, en el qual intervenen els senyors **Noruega** i **Sánchez Guerra**. S'accepta una esmena del marquès de **Buniel** a l'article transitori.

S'aixeca la sessió a les 9'15.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Madrid, 24, 12'30 matinalada.

El comunicat facilitat aquesta nit al ministeri de la Guerra diu així: «El general encarregat del despach participa a aquest ministeri el següent:

Res de nou a Ceuta, Tetuan, Larraix, Penyal i Alhucemas.

A Melilla, segons comunica el comandant general, la nit del 21, en tornar del servei al campament de **Buhafra**, va caure, a causa de la fosca, el capità de regulars **Isidre Ve, don**, produint-se ferides al cap, havent-hi necessitat d'ésser evacuat a la plaça.

El dia 22 han estat relevades les forces del batalló del Rei que guardien la posició de **Tizzi-Aza**, per altres del regiment de **Guadalajara**.

Participa el capità de la vuitena mitja que el dia 21, cap al tard, una partida de malfactors de **Maltaia**, menats per **Buarrabil**, realitzà una agressió contra indígenes i paisans entre **Chait** i **Aub de Midar**, resultant morts dos indígenes de **Beni-bu-Ifior**, apoderant-se l'enemic solament d'un matxo degut a la intervenció de la policia de Midar, que persegui als malfactors.»

POSICIO ATACADA

S'ha rebut aquesta nit un laconic telegrama particular de **Melilla** anunciant que forts contingents moros de les cabiles de **Beni-Ullich** i **Beni-Urriaguel** han atacat violentment la posició d'**Afrau**, havent salpat de **Melilla** vers la costa l'**Alfonso XIII**.

IMPRESSIO PARLAMENTARIA

D'ençà del moment en què el senyor **Sánchez Guerra** ha fet la declaració al Congrés, contestant al discurs del senyor **Prieto**, oposant-se, d'una manera clara i explícita, que s'exigeixin responsabilitats a les personalitats conservadores que la ponència del senyor **Alcalá Zamora** assenyala, les manifestacions del Govern han estat objecte dels més vius comentaris.

Els liberals reconeixien que les manifestacions del President del Consell prejutjava la posició del Govern en l'expedient **Picasso**, i coincidien que s'ha buscat un cop d'efecte per part del senyor **Sánchez Guerra** per a donar un pas endavant en el cabdilatge del partit conservador i retrocedir en la seva qualitat de cap de govern.

En els mateixos rengles ministerials s'observava una notòria inquietud que explica el que amb tanta de pressa s'ha arribat a l'aprovació del projecte de recompenses.

El senyor **Villanueva**, després de la votació recalcada en el vot particu-

lar del senyor **Prieto**, ha conferenciat amb els senyors **Alba** i **marquès d'Alhucemas**, i en nom dels caps liberals visita després al senyor **Sánchez Guerra** perquè, des de demà, no s'interrompi el debat sobre l'expedient del general **Picasso**.

El president hi ha accedit, però recaptant prèviament la necessitat d'aprovar sense dilació el projecte de recompenses.

Malgrat les manifestacions del senyor **Sánchez Guerra**, el senyor **Alcalá Zamora** ha dit davant els seus íntims: — Jo vinc demà a aixecar la veu d'una acusació amb tota la prova documental i argumentació irrefutable.

El senyor **Ajvarez** (don **Melquíades**) opinava que s'havia complicat el moment polític, augurant per a la pròxima setmana esdeveniments de importància.

El senyor **Bergamín** defensava el president del Consell, expressant-se en aquestes termes:

— Era una posició obligada la del senyor **Sánchez Guerra**, perquè no hi ha lògica en la ponència dels liberals acusant tres ministres quan en un règim de gabinet la responsabilitat que existeixi ateny tot el Govern. Per a això són els Consells de Ministres, on, quan un ministre no està conforme pot salvar el seu vot marxant.

En terminar la sessió el senyor **Sánchez Guerra** mostrava la seva satisfacció per l'aprovació del projecte de recompenses.

EL JAIME I

Quan a l'incident esdevingut al cuirassat **Jaime I** en el seu viatge a Orient, en el ministeri de Marina han facilitat la següent nota:

El dia 15 del corrent mes, trobant-se el **Jaime I** fondejat a Constantinoble, fou abordat pel vapor «**Graiz**», pertanyent al **Lloyd Triest**, sofrint avaries de consideració, però que mai no posaren en cap perill la seguretat del vaixell.

El **Lloyd Triest** es declarà, des del primer moment, disposat a sufragar totes les despeses que exigís la reparació de les avaries, i es procedí a una reparació provisional.

Quan pogué navegar amb seguretat, el cuirassat sortí cap a Pola, on farà la reparació definitiva, tot per compte, segons queda dit, de la companyia armadora **Lloyd Triest**.

LA SESSIO SECRETA DEL SENAT

Com estava anunciat, el Senat ha celebrat sessió secreta, que ha durat hora i mitja.

La sessió ha començat llegint el senyor **Sánchez Toca** les comunicacions que havia rebut del comte de **Bugallá** protestant de les frases pronunciades per alguns senadors que qualificaren el vot del Congrés sobre les dietes com un deshonori parlamentari.

Als senadors que llavors hi han intervingut, el senyor **Sánchez Toca** els ha pregat que aclarissin les paraules pronunciades, ja que així ho exigia la bona marxa de les relacions entre ambdues Cambres.

Accedint al requeriment de la Presidència han parlat el senyors **Torres**, **Goycochea**, comte de **Rodazno**, **Chapaprieta** i **Bergamín**, aquest últim no com a ministre, sinó com a senador, fent constar que retiraven tota frase que pogués molestar el Congrés, però sostenint íntegrament els conceptes, sobretot en ço que es pertany a la protesta del Senat, per haver-se sostret aquest assumpte de la seva deliberació, puix que no afecta per res la llei de relacions entre els Cossos Col·legiadors, sinó el que disposa la Constitució, assenyalant com a gràtuit el càrrec de diputat i el de senador.

El president farà comunicar al Congrés ço que en la sessió s'ha tractat.

ACLARICIO

El general **Berenguer** ha manifestat que escriu una carta al senyor **Prieto** preguntant-li a quines filles de generals es referí, en el seu discurs, quan deia que rebien presents comprats amb els productes del joç a l'Àfrica.

L'ex-Alt Comissari ha afegit que, en el temps al qual el senyor **Prieto** es referia, només hi havia dos generals que tinguessin filles: ell i en **Barrera**.

MINISTRE CAP A BARCELONA

El ministre del Treball ha confirmat avui que sortirà en l'express del matí cap a Barcelona, amb l'objecte de presidir la sessió de clausura de l'Assemblea d'Assurances Socials.

L'acompanyaran el sots-director del Treball, senyor **López Cano**, l'assessor jurídic del ministeri, i el secretari particular del ministre, senyor **Lema**.

HOMENATGE AL GENERAL PICASSO

La Joventut Reformista ha acordat sol·licitar del poble espanyol que la setmana que ve s'envii targeta al Consell Suprem de Guerra i Marina expressant al general **Picasso** el reconeixement per la seva exemplar i excepcional conducta.

EL BLAT

El diputat cerealista, senyor **Cano**, va del **Castillo**, ha dirigit una carta al director de «**El Imparcial**» dient-li que una fabrica farinera de Barcelona ha anunciat a la Junta de Reformes Socials el tancament per al dia 25 de l'actual, pretextant que no té blat, per ésser massa car el nacional i no facilitar-se la importació de l'estranger.

Això, el firmant de la carta ho considera com una maniobra per a obligar el Govern a no complir una llei votada a les Corts, i dona la veu d'alarma per a evitar-ho.

A L'ATENEU DE MADRID

Aquesta tarda s'ha celebrat a l'Ateneu l'obertura de curs.

Després de llegida i aprovada la memòria anual, el comte de **Romanones** ha llegit un discurs sobre el tema «**Rafel Maria de Labra i la política d'Espanya a l'Amèrica i Portugal**».

Després d'una detallada biografia, del senyor **Labra**, el comte de **Romanones** estudia alguns aspectes de la personalitat de l'il·lustre home públic, assenyalant la seva extraordinària activitat i marcant els punts de semblança, en aquest aspecte, amb **Moret**.

Realitzà una formidable tasca com a propagandista de la reforma colonial en el doble aspecte de l'abolició de l'esclavitud i de l'establiment de l'autonomia a les Antilles i a Filipines, els problemes d'educació i instrucció pública i les qüestions referents a la personalitat d'Espanya.

Estimant el seu últim discurs al Parlament com a representant de Cuba en 1896.

Després pogué demostrar que per ell no hi havia amor superior al d'Espanya, desmentint als qui aleshores l'acusaven de mal espanyol amb la seva negativa als requeriments que des de la nova República se li feren.

En **Labra** rebutjà aquestes invitacions, que el feriren, i pronuncià aleshores aquestes admirables paraules: «Per Espanya he estat autonomista. He volgut evitar a la meua pàtria un gran dolor. Tots els meus esforços han estat inútils; s'han estrellat davant del compliment inexorable d'una llei històrica. Avui, més que mai, em sento unit a Espanya perquè ha arribat per a ella l'instant de major sofriment. A aquesta nova nació li desitjo tota mena de ventures, i més que res, que sapiga ésser lliure i ésser justa. Jo vaig néixer espanyol i espanyol moriré.»

Al mateix temps que li oferien a Cuba els honors més grans, a Espanya se li negava la representació parlamentària. L'abandonaren els seus correligionaris. No l'entengueren els Govern i quedà sense seient en les Corts.

En **Labra**, que havia votat la República, considerà aquest vot com un compromís d'honor, i mai no volgué deixar d'ésser republicà. Li repugnava tot el que pogués significar un públic renúnciamnt dels seus cristians ideals.

Si en **Labra** hagués volgut renegar de la seva fe republicana, hauria tingut els alts llocs, car en diverses ocasions fou requerit per a formar part del Govern.

Ha acabat el comte de **Romanones** el seu discurs mencionant les últimes paraules de l'il·lustre home públic, a les quals atribueix una significació profètica:

«Espanya cau; s'enfonsa; camina vers l'abisme; però vindrà el dia de glòria. Aquest dia serà el dia del seu renaixement, amb Portugal, a Amèrica. Allí ha d'afermar-se la nostra immortalitat.»

Després han parlat els diplomàtics americans senyors **García**, **Coly** i **Rey**.

EL CONFLICTE ESCOLAR

A última hora de la tarda, en arribar al Congrés el Rector de la Universitat Central, ha manifestat que s'havia agreujat considerablement el conflicte estudiantil per la resolució actitud dels escolars, unanimitament de-

cidits a no entrar a classe fins que el director d'Ordre Públic i el ministre de la Governació hagin dimitit.

Sembla que és tan resolta l'actitud dels estudiants, segons el doctor **Carraido**, que si per causa de l'entrada o no entrada en classe fossin agredits per la força pública, contestaran en la mateixa forma. Per això pensen adoptar les oportunes precaucions.

EL CONGRES OBRER

Aquest matí s'ha celebrat l'onzena sessió del Congrés de la Unió de Treballadors.

S'han llegit nous i nombrosos telegrames de protesta pels successos del dimarts.

S'ha acordat que una comissió del Congrés intervingui per a solucionar el conflicte dels tramvies de Bilbao.

S'ha acordat preguntar a les societats que enviaren delegats comunistes si es solidaritzen amb llur actitud en el Congrés, per a, en cas afirmatiu, donar de baixa aqueixes societats en la Unió General.

S'han aprovat les ponències relatives a la crisi de treball i a la dels obrers agrícoles.

En la sessió d'aquesta tarda s'ha llegit una comunicació de la Societat de Paletes, «**El Trabajo**», de Madrid, en la qual participen al Congrés que demà, a les dues de la tarda, obrirà l'enterrament del dissortat obrer **Josep González Portillo** i són invitats a assistir-hi els delegats que constitueixen l'Assemblea.

Per unanimitat s'ha acordat l'assistència a l'enterrament.

Seguidament s'ha donat lectura a nous despachos rebuts com a protesta contra els successos del dimarts, i a continuació s'ha llegit també el manifest que en el mateix sentit dirigeixen a les societats i al públic.

S'ha pres en consideració una proposició per a establir escoles d'Esperant, per als obrers, considerant aquella llengua com a auxiliar en els Congressos internacionals.

CRIDA ALS DIPUTATS MINISTERIALS

Madrid, 24, 2 matinalada.

El ministre de la Governació ha enviat un telegrama circular a tots els governadors ordenant-los de pregar a tots els diputats ministerials que acudim a la sessió del Congrés del dimarts.

MANIFESTACIONS D'EN SANCHEZ GUERRA

El senyor **Sánchez Guerra** ha dit:

«S'equivocuen profundament els qui suposen que el meu discurs ha estat l'avenc d'una pròxima caiguda del Govern. La prova és que, com aco- bo d'annunciar, em proposo dur al Parlament un magne projecte de reconstitució de l'exèrcit.»

Si volen i poden, que em treguin; però no m'en trauran, perquè no poden.

Passat el desembre, després de la reobertura de Corts, parlarem.

Demà, al Congrés, es reuniran els ministres en un breu Consell, per a examinar el conflicte estudiantil i l'actitud del claustr, reservant-se el senyor **Sánchez Guerra** els acords que hagin de recaure.

PROPOSICIO

S'ha presentat al Congrés la següent proposició:

«Al Congrés:

Els diputats que subscriuen han observat que, sia perquè l'actitud econòmica ocasionada per la guerra ja ha deixat de sentir-se, sia perquè el greu del franquig postal ha augmentat, el cert és que, en general, ha disminuït el nombre de cartes que s'escriuen a Espanya, i consegüentment, amb aquesta disminució, també resulten menys elevades les despeses que per concepte de correspondència han d'abonar els senyors diputats.

Basant-se, doncs, en aquestes consideracions, que queden reforçades per la necessitat de disminuir les despeses de la Hisenda pública, que actualment superen als ingressos en més de 300 milions, els firmants tenen l'honor de proposar al Congrés que sigui presa en consideració la següent proposició incidental:

Des del dia de la data les indemnitzacions per franquig que han de rebre els senyors diputats, no passaran de 500 pessetes mensuals.

Palau del Congrés, 23 de novembre de 1922.

Manuel Senantes, Arseni Martínez de Campos, Ricard de Oreja, Felipe Crespo de Lara, Joan Moreno Tilde, Prudenci Rovira, Josep Limon, Ca-

Conferència d'Assegurances

La Secció primera de la Conferència d'Assegurances per a Malalties, Invalidesa, Maternitat, celebrà la seva sessió tercera sota la presidència del senyor Ferrer-Vidal i Soler, entrant en la deliberació de la ponència sobre el tema novè referent a l'assegurament obligatori de malaltia, en la qual s'estableix els que han d'obtenir els beneficiaris de l'assegurament, qui ha de satisfer les quotes i import de les malalties i quantia i beneficiaris dels subsidis.

Intervingueren en la discussió de la totalitat els senyors Albó, Salillas i Espina i Capó, els quals formularen diverses observacions a la part de la ponència que es refereix als empenyorats, en el sentit de que una volta extingida la condemna tornin a gaudir dels beneficis de l'assegurament, les quals observacions foren recollides pel senyor Jordana en nom de la Ponència.

L'actuari belga senyor Léfrancq exposà orientacions de caràcter tècnic, relacionades amb el cas de l'assegurament de malaltia i el període de concessió de subsidis, contestant-li el ponent senyor Aznar.

El senyor Sanchis Bergón proposà de desglossar la Ponència de la part que estableix que han de contribuir econòmicament a la formació de l'assegurament els Ajuntaments i Diputacions, traslladant-la al tema tercer: després d'intervenir el senyor Maluquer i de rectificar el senyor Sanchis i d'unes manifestacions del senyor Jordana, s'acordà l'esmentat desgloss.

El senyor Ferrer Smith explicà detalladament l'organització i funcionament de les societats de socors mutus que integren la Federació de Barcelona, llegint interessants dades estadístiques. Reiterà per últim l'exposició de les aspiracions de les esmentades societats amb relació a la Conferència.

El senyor Moragas Barret formulà diverses aclaracions al manifestat pels senyors Sanchis Bergón i Léfrancq, intervenint en la deliberació els senyors Aznar i Léfrancq, en assemblea, representant del Círcol d'Asseguradors, ratifica anteriors manifestacions de la delegació de l'esmentat Círcol, exposant les aspiracions de les entitats asseguradores i oferint diverses dades estadístiques.

El doctor Sicart exposà la necessitat d'atendre tots els perills morbosos sense limitacions; contestant-li, en nom dels ponents, el doctor Raduà.

El doctor Blas exposà l'actuació dels metges a favor d'una política de redempció sanitària d'Espanya, explicant de col·laborar activament a l'obra de la Conferència. El senyor Aznar agrai les manifestacions del doctor Blas.

El senyor Noguera i Comet, en nom de la Mancomunitat de Catalunya, indicà que anava a saludar en la llengua pròpia d'aquesta terra els assembleístes, pronunciant seguidament en català afectuoses paraules de salutació i formulant expressius vots per l'èxit de la Conferència. Acabà fent constar que la Mancomunitat de Catalunya assisteix a la Conferència disposada a laborar perquè sigui respectada íntegrament l'organització mutualista catalana de gloriosa tradició.

El senyor Maluquer, en la seva qualitat de conseller delegat de l'Institut Nacional de Previsió, féu constar en català el seu agraïment per les manifestacions del senyor Noguera i Comet, amb les quals coincideix la tasca de l'Institut.

Després de parlar un representant obrer, qui formulà diverses observacions, i féu constar l'adhesió de la seva classe a l'obra de la Conferència, el senyor Jordana expressà la seva conformitat a les manifestacions del senyor Noguera i Comet elogiant les obres que la Mancomunitat de Catalunya realitza.

El senyor Noguera i Comet rectificà per agrair les paraules dels senyors Jordana i Maluquer.

Finalment la discussió de la totalitat entrà en l'examen de les conclusions de la Ponència, essent aprovada la conclusió primera amb una esmena del senyor Ferrer Smith, aixecant-se acte seguit la sessió.

A la sala d'actes de la Caixa de Pensions s'ha celebrat la primera de les conferències especials a càrrec del conseller delegat de l'Institut senyor Maluquer i Salvador, desenrotllant el tema «Federació espanyola d'actuacions regionals».

Resumí el conferenciant la política de previsió de l'Institut, institut com

una funció pública autònoma, protegida i fiscalitzada per l'Estat i organitzada en forma descentralitzada, amb ple reconeixement de les personalitats regionals. Com a conseqüència d'això surgeix la forma de federació d'actuacions regionals per virtut de les quals intervenen les genuines representacions dels organismes regionals en el Consell de Patronat, Junta Executiva i altres organismes d'informació de l'esmentat Institut, com es ven amb el recent Comitè Partitari de Previsió.

Altra de les seves característiques és la coordinació de les seves funcions amb el Govern, essent el nexe el president del dit Institut, el qual representa el ministre del Treball en el règim legal de previsió.

Tractà de l'eficàcia que ha tingut en les gestes històriques i té en l'actualitat el factor sentiment; per la qual cosa estima de gran transcendència per a la col·laboració de Catalunya en dita política de previsió l'acte que tingué lloc en la darrera reunió de Seccions de la Conferència de respecte a la llengua i a les Institucions mutualistes de Catalunya.

S'ocupà de la valor que té en tot sistema federatiu el referèndum que significa la Secció d'Informació pública que se celebrà en l'actual Conferència d'Assegurances Socials com a complement dels acords dels especialistes en les respectives sessions.

La secció primària de la Conferència ha celebrat, sota la presidència del senyor Ferrer-Vidal, la seva sessió quarta, continuant l'examen de les esmenes presentades a les conclusions de la ponència novena referent a l'assegurament obligatori de malalties.

Llegida pel doctor Sangro la conclusió segona referent als casos de pèrdua de drets adquirits per als asseguradors i a les sancions en cas de frau, es presentà una esmena del senyor Ferrer Smith, que després d'intervenir el ponent senyor Buyla i el senyor Fernández Velasco, és retirada pel seu autor. El senyor Salas presenta una esmena, demanant que en l'apartat que consigna es perdieren els drets, en el cas de que el malalt sigui per actes propis directament encaminats a produir la seva malaltia, es digui «per actes propis deliberats». El senyor Buyla declara que la ponència l'accepta.

El senyor Jordana fa constar que la ponència ha incorporat a les conclusions l'observació del senyor Albó referent als penals, llegint a continuació la redacció definitiva de la conclusió segona, la qual és seguida-ment aprovada.

Es llegí la conclusió tercera, que estableix els beneficis a què dona dret l'assegurament social de malaltia. Hi ha presentades diverses esmenes dels senyors Ferrer Smith, Vinoly, Domènech i Sicart, sobre les quals exposà la seva opinió en nom de la ponència el senyor Jordana, produint-se a l'entorn de la mateixa un extens debat en el qual, ultra els firmants de les esmenes dels ponents, senyors Jordana, Buyla i Aznar, intervingueren els senyors Alvarez, Velasco, Pulido, Samora, Irazzo, Sanchis Bergón, Espina i Capó, Puig i Sals, Forcat, Noguera i Comet, Valajo, Salas i un representant del Col·legi de Farmacèutics de Madrid. El president, senyor Ferrer-Vidal, proposa que es formi una comissió integrada per la ponència i els firmants de les esmenes perquè procurassin conciliar-se en llurs criteris, acceptant aquesta proposició i aixecant-se la sessió per haver transcorregut les hores ja reglamentàries.

Acte seguit els assembleístes visitaren els dispensaris i oficines de l'Institut de la Dona que Treballa, organisme d'acció social femenina de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, admirant la instal·lació moderna dels dispensaris que permetten proporcionar una assistència facultativa model a les afiliades a l'Institut.

Els Pomells de Joventut

El Pomell «Record de Corpus» convidà a tots els Pomells de Catalunya a l'excursió que farà (mitjançant Déu) el diumenge, al Castell de l'Arambruny.

Hora de sortida pel Baixador del Passeig de Gràcia a tres quarts de sis en punt.

Gran Teatre del Liceu

«Aida»

La reaparició del conegut i popular tenor N. Hipòlit Lázaro, portà, com de costum, en el nostre Gran Teatre del Liceu una molt nombrosa concurrència, la concurrència aquella constant i infalible que acut invariablement a veure i a aplaudir aassionadament al divo.

«Aida», de Verdi, l'obra clàssica i imprescindible del repertori del Liceu, fou posada en escena sota la direcció del mestre Padovani, qui, com a perfecte coneixedor de l'obra, la va conduir amb encert i fent gala de la seva traca habitual. Hem de dir que la simpàtica obra de Verdi fou donada ahir n.º i nostre Gran Teatre com ben poques vegades s'havia donat.

En efecte: rarament es troba una «Aida» tan notable i exquisida com la que va oferir-nos la senyora Poli-Randaccio, una «Amneris» tan justa com la que ens presentà la senyoreta Buades, i un «Radamès», tan excepcional com el que cantà el senyor Lázaro.

Aquests tres artistes sostingueren tota la nit admirablement l'obra, disputant-se els aplaudiments del públic.

El tenor senyor Lázaro estigué molt bé en totes les escenes i ens sembla la seva veu més voluminosa i d'un timbre més clar que no l'havíem trobat a l'hivern passat. Demostrea sentir verament el paper de «Radamès», que va interpretar amb noblesa i dignitat. Eserem sentint-lo en altres obres que es presin més al seu gènere vocal.

La senyoreta Buades posseeix una franca i ben timbrada veu i canta amb espontaneïtat i fermesa. Sapigué donar al personatge d'«Amneris», un ben marcat i personal relleu.

La heroïna de la nit, cal confessar-ho, fou la senyora Poli-Randaccio qui cantà una «Aida» com de molts anys ençà no havíem pogut sentir a Barcelona.

Aquesta esquisida artista, no sols posseeix una veu fresca i simpàtica, sinó qu canta smpr amb bon estil i la seva dicció és perfectament clara. O més sap donar fonda emoció al personatge que interpreta i malista amb un gust delicat i verament remarcable.

Fou alaudidíssima en diverses ocasions, atentint una veritable ovació després de la seva escena del tercer acte.

El senyor Lázaro fou també molt aplaudit, i ambdós artistes excel·liren especialment en l'emocionant duo final de l'obra, en el qual estigueren a gran altura.

Els altres artistes recundaren amb molt bona voluntat.

La primera parella de ball Caschovesa-Boronat, molt acceptable.

L'escena, dirigida pel senyor Barte, estrenant-se algunes decoracions noves, no totes elles encertades de color, i en general, d'un gust tibatarrat i acromat. Trobarem a manca cortège en la gran desfilada de l'acte segon.

Amb tot, repetim que l'«Aida» d'ahir nit és de les millors que s'han donat al nostre Gran Teatre del Liceu. — J. Ll.

Els que viatgen poden adquirir LA VEU als següents llocs:

MADRID. — Genar i C. «Minerva». Centre de subscripcions i cobraments. Tudescos, 39 i 41, baixos.

També es ven al quiosc del carrer d'Alcalá, cantó a Peligros, de don Patrici Lujan.

A SEVILLA: Al carrer de Sierpes, 69.
A VALENCIA: A «La Correspondencia de Valencia», Miriana, 7 i 9.
A PORTINHA: Francesc Comellas.
A PORT-BOU: Jaume Subirana.
A LISBOA: Al Palau Conde d'Almada, Largo S. Domingos, 11.

A LISBOA: «Tabacaria Restauradores» i «Messegeries de la Presse», rua d'Ouro, 146.

A PALMA DE MALLORCA: Gabriel Lirola, quiosc del Born.

A OPORTO: Rua Santa Catarina, 53.
A COIMBRA: L. Miquel Bombarda.
A BRAGA: Conceição da Rocha (agent).

A FUNCHAL: Jacint Figueira (agent).
A PARIS: Kiosque Franco-Italien, 16, Vaudeville, Boulevard des Capucines.

Cròniques de Buenos Aires

Perquè no se'n tornen

I. — Quan, en havent escoltat la llarga narració dels seus anys de la terra volguda, pregunto a l'amic per què, si de tanta manera troba en manca l'ambient nadiu, no se'n torna d'una vegada i deixa per a sempre aquest camp de les seves batalles, em respon contrariat:

— All amic! Com vol que torni si en vint anys d'ésser aquí encara no he pogut fer-me el que «alli» en diuen una «posició».

No sé avenir-me a la idea de retornar, al cap de vint anys, tan pobre i tan sense horitzons com me'n vaig anar. Què diria la família, què dirien els amics, què diria tothom? Allà tenen del que torna d'Amèrica una idea tota especial. I el torna sense un capital fet el menyspreu, no li fan cas, no le llevant el apunt, com diem per aquí. Comprèn? Ara ja estic ficat en mig del tràgic i no em dona la gana de què, si tornés tal com vaig anar-me'n tingues tothom dret a pensar que no valia la pena d'haver fet el viatge. Vull tornar quan pugui; és a dir, quan m'hagi fet una situació. Així estic fa una pila d'anys. Mentrestant vaig vivint...

(En efecte: va vivint, a empenyes i rodolons, alimentant amb esperances el seu enyor. I com aquest, són moltsíssims el que no se'n tornen a la terra llur per vergonya d'arribar-hi amb les mans buides, i amb les mans a les butxaques... buides.)

II. — Aquest és un personatge d'altra tarannà. És agíl, apressat, bullanguer, freturós. Parla acríollat, sap tots els reconcs, ha fet tots els oficis. S'ha embrancat en tots els negocis, viu en un «departament», juga a les carreres, pren té i mata i compra tot o quasi tot als «remates».

— Ah, no! Un viatge per veure tot allò com està, si quia m'agradaria fer-lo. Però, viure altra vegada allí? No. I ara! Sap? El que s'ha avesat a aquesta vida, ja no comprèn aquelles; ja no li pot satisfer. Estem acostumats a tota una altra cosa, aquí. La vida va més de pressa i més irresponsable. Aquí, hi ha més llibertat. Corre més el diner. No sé com dir-hi.

Però, és distint, valaj Després, fa tanta d'anys que falta d'allí (jo vaig venir de criatura), que, francament, m'hi trobaria foraster. En canvi, aquí, hi tinc les meves afecions, les relacions d'amistat, conec tots els viarans. No. No. No sento pas desig d'anar-me'n a viure a una altra banda.

III. — Confidencialment, li ho diré: féu un altre — com a confessor. Ja ho vaig voler fer. Però, amic, me'n vaig desenganyar. En creure arribada l'hora del meu descans, que a fe que em semblava merescut, prengui les meves disposicions i aní a la meua terra. Arribava ben carregadet de plata. Ja pot pensar que no l'enganyo. Però, fillat de Déu! allí vaig ésser sempre, mentre hi vaig viure, en «Pepet de cal Sastre», com quan vaig sortir-ne per a venir a raure a Amèrica en cerca de fortuna, d'aquesta fortuna que ara em té lligat aquí. La meua dona i jo vàrem fer tot el possible per a donar al poble la impressió de qui érem i del que havíem reeixit a fer. Vàrem regalar una escola «de flautas». El dia de la inauguració fou una gran diada. Fins hi anà el senyor governador. Però, a l'endemà, tornem-hi! Jo no era encara més que el «Pepet de cal Sastre...». Ja vaig — afegí, després d'un anguniós silenci — aquí tinc un palau i sóc «Don José», i no sóc «Doctor», perquè no em dona la gana...

Interrompí la conversa el criat, que anunciava que l'automòbil l'esperava. Encenguí l'home un «Romeo y Julieta», i m'acompanyà a Palermo.

Al cap d'una estona de passeig per les amples avingudes, digué, com represent la conversa:

— De totes maneres, m'agradaria tornar-hi. I llencà amb fàstic i tristor el «Romeo y Julieta», encara no mitjançant...

IV. — Aquest altre — milionari també, i que frueix a Buenos Aires d'una gran consideració i d'un merescut prestigi, per tal que ha assolit amb el seu treball i la seva intel·ligència un lloc ben enviejable — em contà un cas que val per si sol per un tractat complet. Heu's-lo aquí:

Havia lluitat a Buenos Aires durant molts anys, reeixint finalment victorios i arribant a arrodonar una fortuna considerable. Decidí aleshores anar a la seva terra. De passada,

veuria si li convenia «fincar-se»; és a dir comprar una vella casona pairal o terreny per a bastir-ne una, on anar a aixoplugar la seva fatiga de milionari quan els anys posseïssin damunt d'ella la dolça aureola d'una blancor respectable.

En arribant al seu poblet fruit deletosament la resurrecció plaenta de de les velles remembrances. Una es calorata cordial li feia suau el córrer de la sang per les venes... Pensà en la mare, que havia deixat a les llunyanes terres del batallar i volgué comprar-li alguna cosa que li servís de record. Després de deambular llargament pel poble sense troballa de coneixença, anà a raure a un petit botiguer que venia uns mocadors de seda molt xilris i llampanis. Tingueren el botiguer i ell una conversa com aquesta:

— Sempre heu tingut botiga en aquest poble?

— No, senyor. Però ja fa quinze anys que hi sóc.

— I quant en voleu d'aquest mocador?

— Cinquanta rals.

— Caram! Ho trobo un xic car.

— Ja veurà. El seu preu és quaranta. Però als forasters els conto deu rals més.

— Aleshores — acabà dient-me el meu amic — vaig comprendre que tenia raó el botiguer i vaig pagar els deu rals que em pertanyien per ésser foraster al meu poble. Heu's aquí com vaig canviar de pàtria.

V. — I vostè, senyor Rafecas, perquè no se'n torna a Catalunya i es deixa de fer més negoci i de fatigar-se i afanyar-se més, amb els diners que arriba a tenir?

— Diners? Oid! Aquesta és precisament la qüestió. Si, és veritat, aquí sóc ric. Si volgués liquidar el negoci, no ho fóra ni la meitat. Ja ho té explicat. El crèdit em fa milionari. El crèdit que obro i el que em donen. Però, si en un moment donat, volgués realitzar-ho tot, per a tornar-me'n a Catalunya, em quedaria reduït a una fortuna sense importància, com la puguin fruit molts altres allí. I, francament, haver-me estat trenta anys a Amèrica per a aquest resultat... Aquí, almenys, sóc milionari.

VI. — I, finalment, aquest altre deia: — Què voleu? Jo no tinc altre pensament, altre desig, altre enyor que aquest d'anar a viure a la meua terra els meus darrers anys.

I s'acaronava les parpelles, com enfonsant-hi una visió volguda, i afegia:

— Però, i la família? Penseu que vaig crear aquí una família, que la meua dona, que els meus fills, ja grans, són d'aquí, que no comprenen altra vida que aquesta, que aquí tenen totes les seves afecions. El fill gran, qui sap! encara potser s'hi avasaria, però...

En aquest moment entrà a la sala una ardidada donzella esvelta, d'una fina bellesa bruna i ben plantada i dirigint-se al meu interlocutor, digué:

— Ché, viejo, vamos al Plaza a tanguear. Vení después, no?

I sortí, quasi sense mirar-me.

El «viejo», que era el seu pare, si que em mirà. I digué tan sols:

— Compreneu?

— Sí; que comprenc — vaig fer jo.

I li estrenyí la mà.

RAFAEL MARQUINA

B. A. IX-22.

BIBLIOTECA LITERARIA

L'INSPECTOR

per

Nicolai Gógol

Preu: 2'50 ptes.

SESSIÓ DE L'AJUNTAMENT

Consistori del 22 de novembre de 1922.

(Acabament)

A tres quarts de dotze de la nit es reprèn la discussió del dictamen autoritzant la construcció del «metropolita» a rasa oberta, des de la Plaça de Catalunya al Pla de la Boqueria.

El senyor Rocha es dol que el senyor Marial, encara que es tractés d'una qüestió administrativa, en votar la proposició incidental del senyor Junyent s'hagi separat del criteri de la resta de la minoria radical.

Nega que les rasants no puguin modificar-se; s'estranya que els nacionalistes no s'hagin deixat convençer pel sentimentalisme del senyor Carrasco; censura l'alcalde per deixar publicar una nota ofensiva prejulant la qüestió que es debatia; s'oposa a l'autorització d'obrir les Rambles en canal i se sorprèn que en el dictamen s'hagin canviat les rasants. Diu que portar el «Metropolita» al Pla de la Boqueria, no resol cap problema.

El senyor Domènech rectifica. El senyor Romeu diu que la Companyia ha de modificar les rasants a ses costes.

El senyor Carrasco diu que sols s'imposaria el pas del dit ferrocarril per les Rambles quan s'allargués fins al port i estació de França però això no es fa perquè resultaria massa car i es vol acabar-lo al Pla de la Boqueria.

El senyor Blajot diu que es presentaria una esmena no permetent el canvi de rasants que, segons els facultatius, no es pot fer ni tècnicament ni legalment.

El senyor Rocha, davant d'aquesta declaració, proposa que el dictamen torni a la Comissió i sigui reformat en aquest sentit.

El senyor Maynés diu que en l'últim informe del senyor Cabestany, es proposa, d'acord amb la Divisió de ferrocarrils, que s'estableixin en altra forma les rasants, com a millor solució per a poder instal·lar les canalitzacions d'aigua, gas i electricitat, i aquesta modificació és la que proposa l'esmena esmentada pel senyor Blajot.

El senyor Rocha insisteix, el senyor Junyent s'hi adhiereix i el senyor Maynés s'hi oposa.

Es llegeix una proposició incidental demanant que el dictamen torni a la Comissió per a un més acurat estudi.

El senyor Marial diu que no s'oposa a la proposició, però que per a votar-la, cal que abans el senyor Rocha expliqui el sentit de les paraules que ha dit, referint-se a la manera com ell (el senyor Marial) havia votat anteriorment.

El senyor Rocha ho explica i el senyor Marial es dona per satisfet.

Voten en contra els senyors Degollada, Guarro, Blajot, Bregon, Nonell, Bosch-Labrids, Tusell, Matons, Escola, Barbey, Nadal, Tusquats, Duran, Vilaseca, Sabater, Maynés, Cararach, Sansalvador, Plaça, Esteve, Massot, Batlle i marquès d'Alfella. Total, 23.

Voten a favor els senyors Olivella, Domènech, Marial, Roure, Casajona, Canales, Rocha, Capdevila, Novés, Santamaria, Quirós, Benítez, Palau, Romeu, Arquer Trius, Carrasco, Junyent, Viza, Bords, Anglada (S.) i Gabarró. Total, 22.

Queda refusada la proposició. Tots els regidors han votat amb el seu vot propi i personal. Es un error el dir que el vot de la presència ha decidit la votació. El regidor senyor marquès d'Alfella ha votat com a regidor, que és de la manera que en consciència li ha semblat millor.

El senyor Degollada intervé en la discussió del dictamen i diu que el projecte del ferrocarril soterrani de les Rambles s'ha de procurar que causi als ciutadans les menys molesties possibles durant la construcció.

El senyor Massot rectifica. El senyor Marial, dibuixant-ho a la pissarra, explica un seu projecte que entén que es podria realitzar, sense ocupar sinó una petita porció de les Rambles i la construcció es podria fer sense cap mena de perill.

El senyor Tusell també va a la pissarra i diu que no podria prescindir ni de fer valles a l'entorn dels pous que proposa, ni de disposar les terres extrems i els materials de construcció, al mig de la Rambla.

El senyor Rocha demana que es pari atenció en el projecte Marial i vegi els facultatius la manera de realitzar-ho.

L'OBSTRUCCIÓ

El senyor Romeu demana que es llegeixin la llei de ferrocarrils secundaris, la R. O. de concessió del Metropolita i el Reglament.

El senyor Maynés contesta dient que la demanda del senyor Romeu, a dos quarts de quatre de la matinada li fa tot l'efecte del començament d'una obstrucció; que no hi sap veure cap congruència entre els documents que demana i l'autorització de fer les obres del Metropolita, a la Rambla, a rasa oberta i, per tant, que entén que no procedeix satisfer la petició del senyor Romeu.

Que considera pertinent la declaració de que ja està prou discutida la totalitat del dictamen; que es doni lectura de les esmenes que s'han presentat; que la Junta de Govern vegi les que pot pendre en consideració i discutir les que no s'admeten.

La petició del senyor Romeu no indica el propòsit de discutir, aduint raons per a convèncer; sols es proposa allargar el temps per a veure si nosaltres ens cansem i algú se'n va a dormir o es posa malalt per a així guanyar discutint i aduint. Nosaltres estem disposats a discutir tot el temps que es vulgui, però no a resistir coaccions d'aquesta mena.

El senyor Romeu insisteix i demana l'opinió dels caps de minoria.

El senyor Rocha, com és natural, li sembla molt bé el que està fent i li ofereix l'ajut de la minoria radical.

El senyor Carrasco presenta una proposició perquè la Companyia del Metropolita no faci el ramal de la Rambla.

El senyor Maynés diu que si es pot fer una provatura en aquestes qüestions, el millor seria acceptar la proposta i es veuria com al cap de poc temps serien els mateixos industrials els que el demanarien, perquè, com han dit, els compradors de l'Eixample i barriades s'aturarien a la plaça de Catalunya i no baixarien Rambla avall; però aquestes qüestions

no són coses de criatures i no s'hi pot jugar i aconsella que la proposició sigui refusada. Es posa a votació i 26 voten en contra i 17 a favor.

JA ESTÀ PROU DISCUTIT

El senyor Maynés formula en una proposició incidental el que havia manifestat; que es considerés ja prou discutida la totalitat; que no es procedeixi a la lectura dels documents demanats pel senyor Romeu; que es llegeixin les esmenes i la Comissió les estudi i vegi les que es poden acceptar i discutir les altres.

El senyor Romeu s'oposa a la proposició incidental del senyor Maynés.

Aquest li contesta que fa vuit hores que s'està discutint el dictamen amb tota l'amplitud que cada regidor ha volgut; sense cap limitació, tots els regidors han pogut dir el que han tingut per convenient. A aquestes altes hores de la matinada, el senyor Romeu comença una obstrucció imperinent, ofensiva, perquè tracta de coaccionar-nos. Nosaltres, emparats també amb el Reglament, presentem aquesta proposició, que no és sinó una defensa contra l'atac del senyor Romeu.

El senyor Rocha apoya la pretensió del senyor Romeu i diu que si es vota la proposició Maynés la minoria radical es retirará del Consistori. Demana que s'uneixi a l'expedient la rasant de l'estació del Metropolita a la plaça de Catalunya.

El senyor Carrasco, com els radicals, diu que també es retirará.

El senyor Junyent creu que, encara que estigui el dret de presentar una tal proposició, el senyor Maynés no n'hauria d'usar i li demana que la retiri en obsequi a la concòrdia.

El senyor Romeu diu que ells també es retiraran.

El senyor Maynés diu que, davant de l'obstrucció del senyor Romeu, usant o abusant dels mitjans reglamentaris, la majoria no vol deixar-se atropellar, perquè a un senyor regidor li vingui ganes de molestar-la, de coaccionar-la.

En legitima defensa, la majoria ha pres la resolució de no deixar-se atropellar i creu que prou latitud s'ha donat al debat i el mateix senyor Romeu, quan ha pres la resolució de demanar que es llegeixi tota la llei de ferrocarrils i la R. O. de concessió i totes les altres coses, demostra que ja no sap què dir més. Això vol dir que la discussió de la totalitat ja està exhaurida i d'això se'n fa ressò i motiva la meua proposició.

Contestant al requeriment del senyor Junyent li diu que així com ha demanat a la majoria que retirés la proposició, jo demano al senyor Junyent que interposi tot el seu valent prop del senyor Romeu, perquè retiri la seva demanda de documents, que deixi d'emparar-se amb l'article 36 del Reglament, que si així ho fa, nosaltres prescindirem d'emparar-nos en l'article 30 i retirarem la proposició i discutirem tot el que vulgui i tot el temps que vulgui. Nosaltres no tractem de cohibir la discussió. Sols ens proposem defensar-nos d'una violència.

LA RETIRADA

El senyor Romeu insisteix en la demanda i, considerant que no serà satisfeta, es retira junt amb el senyor Arquer.

El senyor Maynés, es dirigeix al senyor Rocha i li expressa el sentiment de que el senyor Romeu, no s'abent ja què dir més contra el dictamen i prevalent que seria derrotat en les seves pretensions, s'hagi retirat.

Prega al senyor Rocha que resti al Consistori i hi romandrem tot el temps que vulgui, discutint. Vostè, senyor Rocha, pot fer-ho, perquè no ha presentat la demanda del senyor Romeu. Si vostè resta aquí, jo retiraré la proposició i l'invito a una discussió raonada.

El senyor Rocha diu que no pot atendre el prec del senyor Maynés i que es retirin.

Efectivament, tots els radicals es retiren, i al darrera d'ells hi va el senyor Trius.

Resten a la sala els senyors Carrasco, Batlle, Gabarró, els tradicionalistes i tots els altres que constitueixen la majoria.

El senyor Maynés diu que ha fet tot el possible perquè restessin al Consistori i seguissin discutint. La retirada indica que no tenien propòsit de discutir raonadament.

El senyor Junyent diu que l'ofertament del senyor Maynés de retirar la proposició i seguir la discussió, motiva també el que la minoria tradicionalista mudí de criteri i se separi dels que s'han retirat, restant al Consistori a discutir.

DISCUSSIÓ DE LES ESMENES

Una dels senyors Massot, Esteve, Guarro, Barbey i Duran: «Que el compliment d'aquest dictamen no es porti a efecte sense la prèvia i expressa acceptació per part de la Companyia de totes les obligacions que en el dictamen en les esmenes incorporades s'imposen a l'empresa.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que de les obres que s'han de practicar a rasa oberta, per a les quals s'autoritza la instal·lació de valles, no es poden extreure les terres de l'interior d'aquestes sinó des de les deu de la nit a les set del matí.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que els arbres que en el dictamen es considera indispensables tallar, siguin respectats mentre no constitueixin un imminent perill per als treballadors i vianants; i a fi que això no arribi, s'obligui a l'empresa a pendre les mesures de seguretat que imposi el cap dels serveis tècnics de l'Ajuntament.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que si ha de tornar-se a posar algun arbre que necessàriament hagi hagut de suprimir-se o hagi mort, la Companyia vingui obligada a pagar les despeses de substitució, havent de tenir l'arbre substituït les condicions de mesura i altres que imposi l'oficina facultativa de l'Ajuntament.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que mentre durin les obres a què es refereix el dictamen quedin absolutament lliures i expedites la part vial destinada al trànsit rodat i vianants i per tant, l'Ajuntament adopti les mesures convenients, al seu judici, per a garantir el lliure trànsit.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors:

«Que en aquelles seccions de les Rambles, en les quals s'autoritza la realització de les obres a rasa oberta, la Companyia vingui obligada a canviar la totalitat del paviment, tant en la part que hagi estat oberta com en la que no, d'acord amb les condicions que imposi la Direcció dels Serveis tècnics municipals.» (Acceptada.)

Una altra dels mateixos senyors: «Que si per conseqüència de l'extracció de terres es necessita intensificar la neteja de les Rambles, corren a càrrec de l'empresa del Metropolita les despeses que ocasioni.» (Acceptada.)

Una altra del senyor Maynés: «Que se suprimeixi del dictamen la condició de rebaixar les excavacions a 0'60 metres, de manera que la distància sobre les vigues a la superfície del sol sigui d'un metre, substituïnt-la per les que consten en l'informe del director general dels serveis tècnics d'11 del corrent.» (Acceptada amb el vot en contra dels senyors Bords, Viza i Carrasco.)

Una altra dels senyors Junyent, Bords, Viza i Anglada (S.): «Que després de les paraules «a cel ras», s'hi afegixi: «donada la impossibilitat de realitzar-les per túnel.» (Acceptada.)

Una altra del senyor Carrasco: «Que es limiti la llargària de les cledes allà on es treballa, a 25 metres, en forma que mai pugui estar interrompuda en una extensió superior a l'esmentada.» (Rebutjada en votació nominal per 23 vots contra quatre dels senyors Carrasco, Bords, Viza i Anglada (S).)

Una altra del senyor Carrasco: «Que es precisi la durada màxima de les obres, assenyalant el termini d'un any a comptar des del dia en què es col·loqui la primera valla, imposant a la Companyia l'obligació de satisfer una multa de 10.000 pessetes per cada dia que transcorri fins a quedar completament lliure d'obstacles el passeig central de la Rambla completament refet el seu paviment.» (Rebutjada.)

Una altra del senyor Bords: «Que si transcorregut un any just a comptar del dia que comencin les obres del Metropolita a les Rambles, no estiguin acabades o, almenys, no estigui totalment lliure d'obstacles el sol de les Rambles, la Companyia pagui 5.000 pessetes per cada dia que trigui a realitzar-ho. (Fou acceptada amb la següent variació proposada pel senyor Maynés: «la multa serà de 500 pessetes diàries durant els primers 10 dies; de 1.000 pessetes diàries els següents 10 dies; de 1.500 pessetes diàries durant els següents 10 dies, i així successivament, augmentant la penalitat en 500 pessetes diàries cada 10 dies (entenen-se llevats dels casos de força major).»

Una altra del senyor Bords: «Que la Companyia del Metropolita no pugui transferir la seva concessió fins que estigui establert definitivament el servei.» (Acceptada en el sentit de que la companyia es compromet a no trametre la concessió sense traspassar totes les obligacions derivades dels presents acords municipals.)

FINAL

A dos quarts de sis de la matinada l'alcalde diu que, acabades totes les esmenes, declara closa la sessió.

CECILIAN

EMILI J. FERRERO. - Passatge del Crèdit, núm. 1, entresol.

Aparell en metall 88 notes col·locat a l'interior d'un magnífic piano Busch & Lane. - Mostra i catàlegs il·lustrats.

URALITA

PER A COBERTES
URALITA, S. A.

SUCCESSORA DE ROVIRALTA I C. S. EN C.
Plaça d'Antoni López, 15 - Telèfons A 1644 i A 649
BARCELONA

LES TERRES CATALANES

PERPINYA

GIRONA

Enterrament de la senyora Ramell.

El passat divendres, més de dues mil persones van acompanyar al cementiri la despulla mortal de l'honorable senyora Ramell, esposa del diputat català Pere Ramell, morta de malaltia incurable, contractada com infermera major, quan durant la guerra, cuidava els pobres soldats tuberculosos.

La respectable difunta era condecorada amb la Creu de la Legió d'Honor i amb la Medalla d'Or de les Epidèmies.

Nombroses societats havien enviat corones i delegacions, particularment l'Union des Femmes de France, amb el seu drap d'honor, l'Associació dels Mutil·lats. Els honors militars eren presents pel 24 Colònia.

Al cementiri de Sant Martí, en la nostra terra catalana, on, segons la seva voluntat descansa ara aquesta noble figura, víctima de la seva abnegació, el doctor Rives, en nom dels Mutil·lats va homenatjar la difunta tributant-li tota la gratitud dels malalts i ferits de la guerra. Després, en nom de la família, l'ex-ministre de l'Interior Juli Pams, senador pel Rosselló, va pronunciar un bell elogi i, fent-se l'interpret dels assistents, va presentar al diputat Ramell el més pregon i sentit condol per tan irreparable pèrdua.

Rebí el valent diputat dels Pirineus Orientals, en aquesta dolorosa circumstància, l'expressió de la nostra simpatia entristida.

La moneda d'alumini. — El Banc de França acaba de rebre 150.000 francs de moneda d'alumini endaurat, destinada al Rosselló. Seran tretes de circulació per una suma igual, les monedes de paper de les Cambres de Comerç.

Una artista catalana. — Ens comuniquen d'Avinyó l'èxit creixent assolit per la nostra jove compatriota senyora Lluïsa Baribel (altes Jane Pey) d'Elna, alumna de la célebre artista Forti-Marill, avui professora de cant a Perpinyà.

Lluïsa Baribel ha estat molt aplaudida en el paper de Matilde de Guillem Tell, la qual cantava per primera vegada, en La Micaela de Carmen.

Els diaris d'Avinyó i de la regió són unànims en predir-li un bell esdevenidor artístic.

Ens alegrem i felicitem corament la nostra gentil compatriota.

La fira. — Aquesta setmana, molt més freda i ventejada, no ha estat gens favorable a la fira. Els dies fèrils, entre dos raigs de sol, les parelles més coratjoses, les criades de més guimbera i la canalla, sempre trempada, s'arriscaven en els remolins de polseguera, desafiant la fropa i la tramuntana.

A la nit, moltes barraques ja no obrien.

Sols el diumenge, malgrat una massa ventejada, els ciutadans, complint llur deure dominical, omplien els Platans, parant-se com és de costum, més per reflexe mecànic que per curiositat ja satisfeta, davant de cada barraca; i el rostre d'alguns es veia no-res-menys la indiferència transformar-se, per graus successius, en evocacions infatigables, en records d'aquell temps enduat de cabelllets i de dolços quan manejaven espases de fusta, fumaven capellera i cavallquejaven un quart d'hora per cinc cèntims.

Accident a la fira. — Al carrusel de les barques, un nen de tretze anys, el jove Besa, va perdre el coneixement quan es groxava, i va caure a terra ferint-se greument.

Un bell concert. — L'entitat La Amicale Symphonique va donar al Teatre, el dilluns passat, un gran concert, estrenant-se diverses composicions líriques del mestre Bertran de Balanda, i dues gracioses orquestracions del mestre Eustace, sobre els temes dels chors catalans "Albada", d'En Calvet, lletra d'En Brando, i "Vora mar", d'En Batlle. Foren molt aplaudits l'Orquestra Simfònica i els cantaires catalans. Presentaren llur concurs l'apreciada senyora Coeur professora de cant, el tenor Bassou, el concertista Puig i alguns altres artistes rossellonesos.

(Conferència de les 9'45 de la nit)

MOSSÈN LLUIS G. PLA

Convidat per l'Associació Catalana d'Estudiants de Barcelona, anirà a dissertar en la tribuna d'aquella entitat cultural mossèn Lluís G. Pla, qui desenrotllarà el tema «Revisió literària catalana del que va de segle».

PER LA CREACIÓ D'UN ATENEU

Es diu que van per molt bon camí els treballs iniciats ja fa dies, per a constituir, en aquesta ciutat un Ateneu que acollí tots els elements intel·lectuals de les comarques gironines.

Porten la davantera en aquesta empresa, En Carles Rishola, En Joaquim Pla i En Cassià Costal.

ALTRES NOVES

Per uns soldats del regiment d'Àsia, ha estat auxiliat en Joaquim Albert i Oliveras, de 70 anys, qui havia caigut a Les Pedreres, produint-se contusions a una cama.

Avui ha estat mort, en un carrer, el servei d'un auto per a viatgers de Ripoll a Girona, En Marius Ortega.

Avui ha estat mort, en un carrer un gos que n'havia mossegat molts d'altres. Tots han estat posats en observació.

S'han reunit els alcaldes i advocats de Girona, La Bisbal i Santa Coloma, canviant impressions i redactant una instància, que serà adreçada al ministre de Gràcia i Justícia, en la qual addueixen llurs raons per a oposar-se a la creació del nou partit judicial de Sant Feliu de Guíxols.

L'auditori tributà a cada u merescudes ovacions.

A l'Associació Politécnica. — El distingit professor Lluís Thomas, de la Facultat de Lletres de Montpeller, va analitzar el passat diumenge, a la sala Arago, la crònica d'En R. Mun-tanor, poant-li la matèria d'una interessant conferència titulada «Els catalans als Dardànels al segle XIV». Fou molt elogiat.

El vinent diumenge, el professor Moy, de la Facultat de Lletres de Montpeller, tractarà el següent tema: «El lloc de l'home en l'Univers».

C. G.

Pla d'Urgell

MOLLERUSA. — Diumenge vinent se celebrarà una solemne festa amb motiu d'homenatjar la Patrona de la música, Santa Cecília. Hi pendran part els Pomells, l'Orfeó Mollerusenc i altres elements musicals de la vila.

A l'Acadèmia Montserratina s'hi celebrà una festa organitzada pel fundador dels Pomells de Joventut a Mollerusa, mossèn Marcell Boixader, per tal de nomenar conseller dels Pomells a mossèn Josep Obiols.

La delegació de Nostra Parla ve organitzant amb sovintesa festes literàries i patriòtiques que es veuen molt concorregudes.

Ha tingut lloc amb solemnitat mai vista, la festa de la Presentació de la Mare de Déu, a la capella de les

BIBLIOTECA CATALANA

Pinya de Rosa

(Dos volums)

per

JOAQUIM RUYRA

Preu 2'50 ptes. volum

Germanes Carmelites de la vila. Foren elegides organitzadores les senyorettes Na Maria Capdevila i Na Teresa Costa.

Oficià el reverend arxiprest, mossèn Joan Pintó, i féu la plàtica de la Comunió el P. Fabregat de la R. de Cervera.

Tots els actes han revestit una solemnitat magna, essent extraordinària la del moment de la Presentació de Nostra Senyora, que féu la senyoreta Costa, acompanyada de les senyorettes Magdalena Costa i Soledat Pallerola.

MANRESA

PROPOSIT DE SEGRESTAMENT

A entrada de foc, uns subjectes que anaven en un automòbil, intentaren segrestar en el camí del Pont de Vilomara, una nena interna en el Col·legi de la Casa de Caritat, anomenada Maria Garcia, natural de terres gironines.

Les monges i les alumnes s'oposaren al segrestament, arrebuixant la nena dels braços d'aquells individus, els quals escaparen precipitadament en el mateix auto.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

LES MINORIES NACIONALS

A la Lliga Regionalista, diumenge que vé, a les onze del matí, tindrà lloc una reunió per a tractar de les minories nacionals.

Hi assistiran elements de la Joventut Nacionalista de Barcelona, i representants de les entitats autònomes de les comarques tarragonines.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avaluar degudament els originals amb un segell o una firma s. s. s. s. s.

EXPORTACIÓ

Del dia 1 al 17 del corrent, han estat exportats en el moll de Tarragona 1.704 sacs d'avellana amb closca, i 2.767 sacs i 10 barrils en gra. D'avellana se n'han exportat 955 caixes en closca, i 1.850 en gra. De nous, 400 caixes en gra.

ALTRES NOVES

Al teatre del Centre Catòlic s'ha fet el repartiment de premis del Certamen d'Acció Catòlica de la Dona.

L'acte ha assolit un gran èxit. Davant d'un anombrosa concurrència, la qual omplia el local, han pronunciat parlaments, entre altres, Na Carme Cuesta, professora de l'Hogar, de Madrid, i la directora d'aquesta Normal, N'Antònia Freixas.

Un chor de 70 noies, dirigit pel seu director mossèn Ritort, ha cantat un himne compost expressament per a aquest acte.

El concert que va donar ahir vespre, al Teatre Principal, el violinista N'Antoni Brossa, va ésser un èxit. Entre la concurrència hi havia amics de tots els pobles de la comarca tarragonina.

Ha pres possessió de l'Administració Central de Correus En Ramon de Oto.

La venda de pa per compte de l'Ajuntament, començada avui, ha tingut un èxit inesperat en tots els mercats.

Ha estat declarada oficialment la verola en el bestiar de Vimodí.

LLEYDA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

DE FUTBOL

En la darrera sessió celebrada pel Comitè de la Federació dels grups de futbol de les comarques lleidatanes, s'han pres els següents acords:

Desqualificar el camp de futbol de Mollerussa fins l'any vinent.

Desqualificar el jugador del Tarragona Ramon Busquets.

Atendre els desigs de federar-se dels grups de Fullols i Agramunt.

I, finalment, publicar una nota dirigida als públics de tots els camps de futbol de terres de Lleyda recomanant-los de tenir la deguda prudència en els encontres, per tal d'evitar tot incident que obligui a l'adopció de mesures desagradables per part del Comitè de la Federació dels grups.

ALTRES NOVES

Ha estat aprovada la subhasta per a la construcció de la carretera de Llaavorsí a Andorra.

La distribució de cabals acordada per la Comissió Provincial per a les atencions del present mes, importa 52.150'29 pessetes.

El primer de desembre es vendran, en pública subhasta, a la caserna de la guàrdia civil, les armes incautades als contraventors de la llei de caça.

Per tal de procedir a la neteja i reparació del Canal de Catalunya i Aragó, el dia 25 del corrent seran retirades les aigües.

Ha estat auxiliat al dispensari en Sebastià Sanahuja, de 29 anys, el qual fou mossegat per un gos, a la cama esquerra.

SABADELL

El bosc de can Feu

Des del nostre benivolgut colega, el degà «Revista de Sabadell», una personalitat molt acreditada i que s'ha distingit tostemps en aportar la seva col·laboració en tots els afers que facin referència a qualsevol dels aspectes sabadellencs, especialment en els que atanyen a la seva història i tradició, sota un pseudònim, aquesta vegada ha donat el crit d'alerta davant la qüestió del bosc de can Feu; bosc particular o bosc sabadellenc, esmentant com actualment en aquest bosc s'han començat a talar arbres continuadors d'altres esdevingudes amb freqüència d'un temps ençà.

Nosaltres, que volem dir entre parèntesis, som companys de tota la vida d'aquell bé de Déu de pins i roures i plans i marges, que hem vist adés i ara totes les facècies que s'han fet al malaguanyat bosc — i diem malaguanyat perquè recordem en aquest moment les continuades tallades d'arbres, les freqüents i inexplicables cremes, aquella representació de l'òpera «Carmen» amb braus i tot, aquella infecció de les aigües que són de tanta durada i l'abandó de tota la vida en què s'ha tingut per part dels elements i corporacions oficials sabadellencs — no cal dir si en aquesta nova malestar en restem contristats i entristits. Es vergonyós, realment, no pel propietari del bosc, que al cap d'avall no ha mai vist un interès palesat per nostres entitats ni municipi en la conservació, millorament o transformació del bosc, i que contràriament es veu en el cas freqüent d'embutiment per part de certs indesitjables visitants que no miren prim en malmetre tot allò que troben al seu pas i al seu abast, sinó que és vergonyós per a nosaltres, vergonyós per les nostres entitats culturals i científiques, per les nostres entitats dites d'ordre, per l'Acadèmia de Belles Arts, centres excursionistes, Ateneu, pel nostre municipi. Es cert que s'ha parlat molt d'aquesta qüestió, però sempre han estat veus isolades, i encara des de la premsa. Com ara, per desenganyar-vos, amic, de la «Revista de Sabadell», tampoc aconseguirem res, a no ésser que abandonem momentàniament els diaris i ens unim, els que siguem, per a parlar-ne i cercar solucions, que, qui sap si ens fora atorgada en aquell cas una col·laboració més àmplia, més generosa, més eficaç que la que se'ns atorgarà ara, llegint-nos i dient nítidament en acabar la lectura: «realment, aquests tenen raó».

La cobla Barceloneta

La joventut del Centre Català d'aquesta ciutat, celebrarà el vinent dis-
cable, dia 25, tal com diguérem, un festival de sardanes a «casa seva», a base, hom diu, del següent programa: «L'avi Xena», d'En Juncà; «El taup», d'En Gratacós; «Records de Sabadell» o «El bosc de can Feu», d'En Juncà; sardana inédita d'En Garreta, «Quan el dia s'esllavissa...», d'En Blanch, i «Empordà i Roselló», d'En Morera.

Ja es veu, doncs, que es tracta d'una exquisida i flairosa festa que fa venir set només de preveure-la.

Enterrament

S'ha fet l'enterrament del que va ésser distingit periodista i bon sabadellenc, N'Evariet Jalo.

L'acte s'ha vist molt concorregut, posant-se de relleu les simpaties que gaudia el difunt.

Ajornament

Degut a la manca d'unes dades ha estat ajornada per a la setmana entrant la publicació del suplement de «Garba», que portarà les biografies dels músics sabadellencs.

Aquest suplement sortirà definitivament per tot el present mes.

Linotipistes

que puguin compondre correctament en català. Es necessiten. Direcció de La Veu. De set a nou del vespre.

S'està esgotant la primera edició

El Llibre dels Infants

Primer grau de la sèrie graduada de llibres de lectura

Pel R. P. JOAN PROFITOS, Escolapi

Dibuixos de JOSEP OBIOLS

No pot faltar a cap escola de Catalunya

Demaneu-lo a

l'Editorial Catalana, S. A., Escudellers, 10 bis - Barcelona

i a totes les bones llibreries.

Arxius, Museus i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert de les onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata. Plaça del Rei.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol. — Plaça Real, número 10.

— Especial de Patologia Vegetal del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a vuit també es pot visitar els dies festius.

— Del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Pública. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a sis de la tarda, els diumenges.

Especial de Mineralogia, Petrografia, Paleontologia i Conquillologia, de la Societat de Ciències Naturals Club Muntanyencs, Princesa, 14, primer. — Obert d'onze a una i de dues a quatre.

Arguicultura: Escola d'Arquitectura. — Segon pis de la Universitat, a onze de la vetlla.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

Artístic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí a la una de la tarda, i de les tres fins a posta de sol: Palau Reial del Parc. Municipal: Obert de les deu del matí de la Catedral: Plaça de la Catedral.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comtes de Barcelona.

De Protocols: Notariat, 4.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

Centre Excursionista de Catalunya: Carrer del Paradís. — Obert de sis de la tarda a dos quarts de nou del vespre.

Biblioteca del Consell de Pedagogia. — Urgell, 187. — Oberta, de 12 a 1 del matí, i de 4 a 7 de la tarda. Els diumenges, de 11 a 1 del matí. Aquesta Biblioteca és circulat.

Episcopal: Palau Episcopal. D'onze a una del matí.

Dels Museus Artístics (especial de Art): Oberta de les deu del matí a la una de la tarda. Museu Arqueològic: Palau Reial del Parc.

Biblioteca pública de Sant Andreu de Palomar (Santa Maria, 18 i 20). — Oberta de les vuit a les deu del vespre.

Biblioteca de l'Escola Elemental del Treball (Urgell, 187, Casa Batlló). — Especialitat en obres d'ensenyament tècnic per a obrers. Oberta tots els dies feiners, de sis a vuit des vespres.

Provincial Universitaria. — Oberta de dos quarts de deu del matí a dos quarts de dues de la tarda: Edifici de la Universitat.

De l'Associació de la Premsa d'Ària (Canuda, 13): De sis a nou del vespre.

Biblioteca de la Cambra de Comerç i Navegació. — Oberta els dies feiners, de dos quarts de deu a una, i de dos quarts de quatre a vuit; els diumenges, de deu a una.

Folleto de LA VEU DE CATALUNYA

24 NOVEMBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

Tremolant-li totes les fibres del cos, pujà aquella escala i entrà al despatx d'En Foix sense tocar per ventura seva amb més conegut que En Quim.

En Foix respaldia de goig. Tanca estab clau la mempara, i, contra la voluntat de la noia, l'obligà a pendre lloc en el divan. Mlle. Blanche estava sense paraula ni acció. A més a més de la vergonya del gressat, la dominava un esverament estrany que no sabia explicar-se; però que la te-

Biblioteca pública per a ceca. Passatge de Torres Amat, 6. Dies feiners, de deu a una i (lleuat els dissabtes).

Biblioteca de l'Institut de Fisiologia (Facultat de Medicina), especialitzada en Fisiologia, Biologia i Bioquímica, tots els dies feiners, de deu a una. Dies festius, de dos quarts d'onze a dos quarts d'una.

Biblioteca especialitzada en matèries tèxtils. Escola d'Indústries Tèxtils de la Universitat Industrial (Urgell, 187), oberta, de deu a dotze. Servei de préstec.

Arús. — Oberta de deu a una del matí, i de set a nou del vespre. Passatge de Sant Joan, 26, principal.

Biblioteca del Poble. — Sostinguda per l'Associació de la Premsa Diària, Canuda, 13, primer. — Oberta al públic tots els dies feiners, e sis a nou de la nit, i els festius, no diumenges, de deu a dotze del matí.

D'Història Natural de l'Acadèmia de Ciències i Arts: Rambla dels Estudis, 2.

Del Relat Patrimonial: Palau de la Diputació.

Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona. — De les deu a dos quarts d'una del matí, de les cinc a dos quarts de nou de la tarda, els dies feiners; de les deu del matí a dos quarts de sis de la tarda, els diumenges. Els dilluns, al matí, roman tancada.

CANVIS DE L'ESTRANGER

Facilitats per la casa SULER I TORRA GERMANS, Rambla dels Estudis, 13, i Bonaventura, 1.

PREUS DE COMPRA:

- Bitllets: Francesos, 46'70
 Anglesos, 29'20
 Italians, 30'00
 Belgues, 43'80
 Suïssos, 121'20
 Portuguesos, 0'23
 Alemanyans, 0'15
 Austríacs, 0'015
 Holandesos, 2'45
 Russos, 0'00
 Grecs, 00'00
 Suecs, 1'65
 Noruegs, 1'09
 Dinamarques, 1'20
 Romanians, 4'00
 Turques, 00'00
 Estats Units, 6'45
 Canadà, 6'15
 Argentins, 2'29
 Uruguais, 5'00
 Xilens, 0'70
 Brasilers, 0'60
 Bolivians, 1'35
 Peruanos, 20'00
 Paraguais, 0'10
 Venezuelans, 00'00
 Japonesos, 2'80
 Algerins, 45'70
 Egipcis, 29'10
 Filipines, 2'85

Banca Tusquets, S.A.

CANVI — VALORS — CUPONS
 Rambla del Centre, número 9

Borsa de París

4 per 100 Interior Espanyol	00'00
100 Exterior	184'85
Accions Nord d'Espanya	000'00
Alacant	000'00
Andalusos	000'00
Renda russa 5 per 100	000'00
4 1/2 per 100	000'00
Brasil 4 per 100	000'00
Banc Espanyol Rio Plata	000'00
Renda francesa 3 per 100	58'45
Accions Rio Tinto	1.742

Nonell Germans

CANVI — VALORS — CUPONS
 Rambla del Centre, 10

Fills de F. Mas Sardà

20, Rambla del Centre, 20
 VALORS — CANVI — CUPONS

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Demà: Comiat dels celebres artistes Gall, Berat, Dufranne. Última de LOUISE. — El diumenge, tarda: Segona dels eminents artistes Poli Randaccio, Hipòlit Lazaro. AIDA. — Es despatxa per a les tercera i quarta funcions HIPOLIT LAZARO.

Principal Palace

Plaça del Teatre, 214. Tels. 5125 i 4796 A

AVUI, DIVENDRES, NIT, A LES DEU
 La fastuosa revista de gran espectacle

CRI-CRI

amb el nou quadre original, novetat escènica del Palace Theatre de Londres.

Siluetas, Luces y Colores

Totes les nits, a les deu: CRI-CRI.
 Els diumenges i dies festius, matinees a les quatre de la tarda.

CRI-CRI

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A. — Avui, divendres, tarda, a les cinc. Butaques, a una pesseta i a 0'65.

GRAZIEL LA

tres actes i vuit quadres, de Santiago Rusiñol i Burgos. Nit, quatre actes de gran broma.

ELS RETRUCOS DE L'AMOR

LA CASAMENTERA
 Butaca, 2 pessetes. — Demà, tarda, per única vegada a preus populars: LA VENTAFUOC. Butaques a una pes-

seta i a 0'65. Nit: 5 actes, 5. Dues obres clàssiques, magistralment interpretades.

LES JOIES DE LA ROSER

LA MALVASIA DE SITGES
 Diumenge, a les tres: la reina de les rondalles: LA VENTAFUOC. Preus populars. A dos quarts de sis: LES JOIES DE LA ROSER I LA MALVASIA DE SITGES. Nit: REI I MONJO I LA CASAMENTERA. — Es despatxa a Comptaduria.

TIVOLI LIRIC CATALA

Direcció: Josep Bergés. — Avui, divendres, tarda, a les cinc. Butaques, a dues pessetes. Entrada, 0'50. La sarsuela en tres actes, adaptació catalana d'En Josep Pòters.

LA GATA MAULA

Nit, a tres quarts de deu: Butaca, a 3'50; entrada, 0'50.

LA GATA MAULA I KI-KI-RI-KI

Demà, tarda: Butaca, 2 pessetes: LA GATA MAULA. Nit: DON JOAN DE SERRALLONGA, pels senyors Sagi-Barba, Bugatto i Vendrell, i NIT DE REIS, de N'Apelles Mestres i el mestre Morera (s'obsequiarà amb el present d'un fluiot als nens i nenes que assisteixin a l'espectacle).

Diumenge, tarda: 2 obres, 5 actes: LA SANTA ESPINA i NIT DE REIS, amb el present d'un fluiot. Nit: DON JOAN DE SERRALLONGA, pels senyors Sagi-Barba, Bugatto i Vendrell, i cançons catalanes, pel notable tenor senyor Vendrell. — Es despatxa a Comptaduria. — Dimarts: Estrena de L'OU COM BALLA.

Aquest teatre té encesa la calefacció central.

Teatre de Novetats Circ Equestre

Gran Companyia de Mr. Ventura Gannau. — Avui, divendres, nit, a dos quarts de deu: Extraordinària funció.

EXIT SEQUIT DE TOTA LA COMPANYIA

de la qual formen part els artistes THE ARQUES, Mlle. MADRIGALI, Mlle. ROSE THEA: el notabilíssim excèntric MAX KIDD; Mlle. PETROTTI, senyoreta jockey. El famós FLORENCES i Miss SELIKA, enigmàtics còmics. EL GRAN GORDON, únic en son gènere; LA BELLA SCHREIBER, elegantíssima amagana; el poutpourri d'esport LES 4 D'ANGOLY'S, LES 7 ASCARDS, acrobates a la bascula. Les divertides paelles de pallasos RICO i ALEX i el seu botones, i els GERMANS ALBANOS. — Demà, tarda, a dos quarts de cinc i nit, a tres quarts de deu: Escollits programes. — Diumenge, tarda i nit, dues extraordinàries funcions. — El dijous, dia 30: Grandioses funcions, debutant l'atracció més original de l'any 1922: Els óssos comedians de Brakers, Els 7 Seratos, acrobates olímpics. Els dos Rodon, coneguts pels Bois du Ride. La reina del Diabolo i del Tenn's, BELLA LEFEVRE, i els originals excèntrics HEADON ET DURBAN. — Es despatxa a comptaduria.

ELDORADO

Companyia de sarsuela

ORTAS :: LEONIS :: GALLEGO

Avui, divendres, tarda, a les cinc. Gran Matinée de Moda. L'entremés AHI VA ESA MOSCA! i el gran extils de la divertida farsa sainetesca en dos actes, dividits en sis quadres i una pel·lícula com a pròleg, original dels senyors Muñoz Seca i Pérez Fernández, música de l'eminent mestre Amadeu Vives, EL PARQUE DE SEVILLA, amb els divertidíssims CONTES ANDALUSOS, per CASIMIR ORTAS. Nit, a les deu: Selecte programa: L'apunt de sahnat, de gran èxit, LA MAGDALENA TE GUIE i l'opereta còmica en dos actes, dels senyors Perrin i Palacios, i mestre Vives, LA GENERALA. — Demà, dissabte: tarda, EL PARQUE DE SEVILLA. Nit: Reposició de la popular obra, triomf d'aquesta companyia, SERAFIN EL PINTURERO, colossal repartiment. — Aviat: ESTRENA de LA AMAZONA DEL ANTIFAZ.

Teatre Català ROMEA

Dilluns, 27, nit: primera funció de

TEATRE SELECTE

Estrena de la comèdia en quatre actes, de Gerôme K. Gerôme, traducció de Milián Rauriel.

FANNY I ELS SEUS CRIATS

Es despatxa a comptaduria.

TEATRE NOU

Companyia d'opereta

VICTORIA PINEDO

LLUIS BALLESTER

Avui, divendres, tarda, a dos quarts de cinc. HAZ BIEN SIN MIRAR A QUIEN, QUE ES GRAN BARCELONA. Grandios exit. EL APURO DE PURA. Gran exit de broma. Nit, a les deu. HAZ BIEN Y NO MIRE A QUIEN I LA REINA DE LAS PRADERAS. El grandios exit del dia.

TEATRE COMIC

Avui, divendres, nit, a dos quarts de deu. Funció a benefici dels presos per qüestions socials, organitzada pel Comité pro-presos. El drama de Fola Iguibide, EL CRISTO MODERNO, i el passatemps en català QUI COMPRA MADUIXES!

Teatre Victòria

Avui, divendres, tarda, a dos quarts de cinc. Primer: LAS MUJERES DE TODOS; segon: BOHEMIOS; tercer: PIM-PAM-PUM. Nit, a tres quarts de deu. Primer: EL CAMPEONATO; segon: CAMELLES; tercer: PIM-PAM-PUM.

TEATRE TIVOLI

Diumenge 26, a les onze del matí.

CONCERT POPULAR

organitzat per la
 ASSOCIACIO ESTUDIANTS
 UNIVERSITAT NOVA

nia alerta com si la rodegessin mil perills. Aquell home no era el bon senyor d'abans; els ulls li reien, llançaven llums elèctrics.

— Miri's, aquí està el llibre, veu, — digué En Foix, per a tranquil·litzar-la, — aquí hi ha els diners, capital i interessos. Vostè firmarà aquí, i llestos, ja veu si és senzill.

— Doncs la ploma i firmo — féu la noia, saltant de son lloc al peu de la taula en què s'apoiava el bancquer.

Aquest li entregà la ploma i diners; ella firmà; donà les gràcies tota commoguda, i com fes acció d'empendre la porta, En Foix l'agafà suau-ment per la munyeca.

— Oh, esperi's, dona, esperi's... No sembla sinó que tingui por de mi; que l'haguem ofesa amb alguna cosa. Segui, Blanxeta, segui; reposi per Déu Jo no entenc el que li passa, per què tremola així. Segui, segui. — I acostada a ell, allí al divan, continuà:

— Vull dir-li que vostè, per a mi, és la noia de sempre, que segueixo estimant-la com si no s'hagués mogut de casa. El comportament de vostè ha estat un xic estrany, un xic misteriós, és veritat; però em basta saber el que em va dir la seva amiga. No hi tenim res que veure nosaltres, eh?

— No, senyor. No tinc pas cap ressentiment de vostès.

— Doncs prou. No en parlem més. Deixi'm complir la paraula dada. Però... permeti'm una pregunta: ara, què farà vostè, sola, per aquests moments de Déu? Què avançarà d'ara en

altra casa? Jo m'interesso per vostè: jo li he posat més afecte del que vostè es pensa... Vol la meua protecció?

— Gràcies, senyor Foix — gosa a dir la noia, apartant-se un xic i amb la veu plorosa.

— Vol més diners? Vol mill, dos mil, tres mil?

— Senyor Foix! — exclamà Mlle. Blanche amb veu d'agraviada i ascant-se tot d'un plegat. «No ho deia, ella, que aquell home no era el mateix?» El blanc dels ulls se li encenia; sos llavis, ses mans, tremolaven...

— Dona, no s'agraviï, per Déu. Vostè és una noia, vostè no pensa prou. Sense diners, en aquest món, no es fa res. Ningú és ningú si no li donen la mà. Jo li posaré pla, un taller, una botiga...

— Senyor Foix! — féu la noia, artibant d'un salt a la porta i emparant-se de la clau; — què s'és pensat? Per què m'ha pres? Vostè no té prou tressors per a comprar-me, Ah! En veia un!

I com un llampec, obri, fugí i rebaté la porta, deixant a En G. Foix parat com per una fuetada, sorpresa i embadalit de debò. Aquell cop de genit l'havia enamorat.

— Carat de mossà! Així m'agraden, les dones: del morro fort, del morro fort!

I dins del cor guardà, ben covadet, el desig d'emparar-la un altre dia, costés el que costés.

Però el negoci no volia raons; l'antessa estava plena de gent i eta-

questió de despatxar-la, per a parlar després extensament amb l'Eladi, que havia de marxar a París per a explorar la situació d'aquella plaça i veure com hi col·locarien seccions del carril de Vilanova.

XI

La pujada s'anava fent dolça fins per la Catarina, que, poc a poc, trobava més planer el camí. Allò de què un dia En Foix li posés mil duros a les mans «per agulles» i li regalés una diadema un altre dia, l'estarufava tota. Qui així es veia obsequiada, bé podia suportar el trau que li ocasionaven el pondo de la casa i la vida que duïen. Per altra part, potser la noia tenia raó, quan li deia que tots aquells mals de cap passarien demà que ella se sabés despendre un xic més de les antigues habituds de trastejar per cases tot el matí, de fer dissabte tres dies cada setmana, d'estar sempre vigilant el servei, d'encaparrar-se per si trencaven una escudella o un vidre; demà que aprenés a viure com una senyora. Efectivament, moltes que ella en coneixia, bé vivien amb prou tranquil·litat, per què no havia d'arribar a fer com elles? No ho feia ja la noia, de cop i volta declarada exempta d'atansar una cadira, d'aixecar de terra un paper? Amb l'ajut de Déu tot aniria arribant. El cas era que ella havia d'agrair els desigs que mostrava a complaure-la, la generositat que despijava en obsequiar-la més i més.

I tant li ho agrada que ella li ho

volia demostrar, dant-li a la vegada una sorpresa el dia del seu cap d'any. A la quietat, sense que ni la noia ho sabés, li regalaria un parell de «quadros». Si, si; En Francesc, si ho volia fer, pagant el que fos, els hi pintaria... «Un bon parell de «quadros» per a la sala; si, si.

I amb alegria infantívola, aprofitant una tarda que la noia no volgués sortir, s'encaminà a casa En Francesc per a parlar d'això. Ja feia dies que no hi havia estat; així d'un tret mataria dos pardals; veuria la mare, pobra senyora, que no sabent-se fer prou càrrec de certes exigències socials, de segur que estava ressentida, a jutjar per la cara que li feia dies dia.

Prou ho havia endevinat: la senyora Mònica ho duia pintat a la cara. Llàstima que En Francesc no hi era; aquest, amb les seves bromes, l'hauria deslortada una mica. I si la mare estava de mal humor, com fer-li l'encàrrec a ella? Però bah, bah; s'armaria de calma i tot s'arranjaria. El temps apremiava i, qui sap quan hi podria tornar? Pacifècia i a dir-li: — Atansa't, filla, atansa't. Tu pet aquí? — preguntà la vella, amb intenció mal dissimulada.

— Ja ho veig, mare, que veig aclarint les visites; ja ho veig, però m'ho té de perdonar: no sé per quin camí girar-me.

La senyora Mònica, que estava llavors cabellant una troca al peu del balcó del menjador, parà un moment de cabellar per a mirar sa filla amb compassió per damunt de les ulleres.

a càrrec del
ORFEÓ GRACIENC
amb la cooperació de la Cobla
La Principal de La Bisbal
Per programes als Magatzems de
Música. Per localitats al local de
l'Associació: Urgell, 187, i al Teatre
del Tivoli el dia del concert.

Teatre Apolo

Demà, dissabte, 25 de novembre
Represa de la temporada
ESTRENA
de la sarsuela de costums catalanes
El senyor Ramon
enganya les criades
Lletra de LLUIS PLANAS DE TAVER-
NE, música del mestre FONT.
Decorats i sastreia nous i apropiats.
Es despatxa a Comptaduria.

Gran Teatre Espanyol
Companyia de vodevill, Pep Santpere
Avui, divendres, 24 de novembre. Tar-
da, a les cinc. **UNA DONA EN CO-**
MANDITA. Nit, a les deu. **ESTRENA:**
EL REI DEL SUCRE.

Teatre Poliorama
Companyia de comèdia
Güell - Tudela - Asquerino - Cortès
Avui, divendres, tarda, a les cinc.
MATINEE POPULAR. BUTACA PLA-

TEA AMB ENTRADA, UNA PESSETA.
La comèdia en tres actes.
EL AMOR VELA
EN AQUESTA OBRA LA SENYORA
ASQUERINO LLUIRA CREACIONS DE
LA CASA MANCEY. Nit, a les deu. PO-
PULAR. BUTACA PLATEA AMB EN-
TRADA, DUES PESSETES. La jogui-
na còmica en un acte.
UN CRIMEN MISTERIOSO
i el conte escènic en dos actes i un
intermedi.

EL NIÑO PERDIDO
Demà, dissabte. POPULAR. Tarda.
EL AMOR VELA. Nit, **UN CRIMEN**
MISTERIOSO i **EL NIÑO PERDIDO**.
— Diumenge, tarda, a dos quarts de
quatre, primera secció. **EL AMOR**
VELA. A les sis, secció especial. **LOS**
MONIGOTES i **EL NIÑO PERDIDO**.
Nit, a les deu. **UN CRIMEN MISTE-**
RIOSO i **EL NIÑO PERDIDO**.
Es despatxa a Comptaduria. — Telè-
fon 4134 A.

TIVOLI. — De 4 a 5 de la tarda,
en l'Administració d'aquest teatre
s'admeten anuncis per a un objecte
que s'ha de repartir al públic en
una obra a estrenar-se pròximament.

PALACE CINE

Gran Saló de Moda
Avui, divendres, magnífics progra-
mes. Grans èxits. La formosa pel·lí-
cula MARIANA, per Vivian Martin; A
DOS DUROS CONSULTA; BABY AR-
TISTA DE CIRC, per la petita i ja cé-
lebre Baby; LLEGAT DE LETTY; es-
trena de la magnífica pel·lícula, LA
CULPA D'ALTRI, per Katherine Mac

Donald i Rodolf Valentino. — Diume-
nge, reposició del grandios film,
AL COR DE L'AFRICA SELVATGE. —
El vinent dimecres, **GRAN ESDEVE-**
NIMENT CINEMATOGRAFIC. Estrena
de la interessant pel·lícula històrica,
basada en la cèlebre obra d'Artur Ber-
narde, **LA FILLA DE NAPOLEO**. Pel
seu llarg metratge (deu mil metres), i
per tal que el públic la pugui veure
amb comoditat, aquesta pel·lícula es
dividirà en quatre jornades de 2.500
metres. — H. D'AIGLONNE.

Diumenge, nit, dia 26, al luxós PALACE CINE

Per si va a tenir lloc la tan
desitjada reposició de l'è-
xit més estupend de la ci-
nematografia moderna

Al cor de l'Àfrica selvatge

Viatge científic instructiu per les im-
mens selves africanes, editat per la
marca SVENSKA i exclusiva
GAUMONT

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda
Notable sextet Jordà-Moltó. — Avui,
divendres, moda selecta, últims dies
de grandios èxit. Succés colossal. «Els
tres mosqueters», tercera i última
jornada, per l'artista Douglas Fair-
banks; èxits: «El proscrit», (Programa
Rialto), pel gran artista Eliot Dexter.
«Baby artista de circ», per la disminu-

ta artista Baby Peggy, i la de gran
interès dedicada a la Colònia anglesa,
«Viatge del príncep de Gales a l'Aus-
tràlia», segona etapa. — Diumenge,
nit, estrena: «La terra de promissió»,
obra anglesa de grandios èxit mun-
dial, pels afamats artistes «Thomas
Meighan i Billie Burke». — Dilluns,
grandiosa exclusiva: «Sa Altesa», bo-
nica comèdia per la formosa artista
Mlle. Madya, art, luxe i riquesa in-
superables. — Aviat, el més gran en
pel·lícula: «Joana d'Arc», per les dues
estrelles de la pantalla, Geraldina
Farrar i Wallace Reid, misme en es-
cena, luxosíssima.

Palau de la Música Catalana

Diumenge, dia 26 de novembre, tarda,
a dos quarts de cinc.
PRIMER DELS 6 CONCERTS EN
DIES DE FESTA A LA TARDA
Concert per

L'ORFEÓ CATALÀ

dirigit pel mestre En LLUIS MILLET
Programes, abonament i localitats,
al Magatzem de Música Unió Musical
Espanyola, Portal de l'Angel, 1 i 3.
Condicions especials per als senyors
socs de l'Orfeó Català.

Sala Aolian

Fill de Pau Izabal
35, Passeig de Gràcia 35,
Avui, divendres, 24 de novembre, a
dos quarts de sis de la tarda (495 au-
dició): **CONCERT ESPECIAL**, dedicat
especialment a fragments d'òperes

PRESENTACIÓ de la mezzosoprano
senyoreta CONNITA RODRIGUEZ,
que cantarà trossos de LA FAVORITA,
HUGONOTS, SANSON I DALILA i al-
gunes cançons de LONGAS.
En PIANOLA I ORGAN: «El Barber
de Sevilla», CARMEN, LE COQ D'OR,
RIGOLETTO, HANSEL UND GRETEL
i LOUISE. Invitacions, com de cos-
tüm. — Direcció artística: F. LON-
GAS.

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA
Diumenge, 26 Nbre, a les 2⁵⁰ tarda
UNIO SPORTIVA DE SANS-BAR-
CELONA, camp de la Unió.
EUROPA-ESPANYOL, camp de l'E-
ropa.
JUPITER-BADALONA, camp del Ju-
piter.
Per entrades i localitats d'aquesta
partits, el dia de la seva celebració
al camp del joc.

Frontó Principal Palace

Avui, divendres, tarda, a les qua-
tre en punt, dos escolits partits. Nit,
a un quart d'onze, interessant par-
tit de pilota a cistell Vermells: CE-
LAYA i PALAU. Blaus: JAUME i
GASTAÑAGA.

EDEN CONCERT

Asalto, 12. — Exit enorme del pro-
grama. LES 10 BOXAJADORES. LES
LISANDES i 20 formosíssimes arti-
tes més.

Els nous preus
GOODYEAR
vigents a partir del
22 de novembre
de 1922

Mides	TIPUS Gross Rib Cord.	Anti Tipus Cord.	Càmares
30 x 3 1/2	139 ptes.	152'50 ptes.	21'25 ptes.
32 x 4 1/2	277 id.	304 id.	36'25 id.
815 x 105	173 id.	190'50 id.	29'50 id.
820 x 120	227 id.	248'50 id.	37 id.
880 x 120	249 id.	274 id.	38 id.
895 x 135	330 id.	363 id.	42 id.

TARIFES COMPLETES PER CORREU

Els nostres clients observaran que en la present tarifa apareix cotitzat el nostre gran tipus de coberta **CROSS RIB CORD**, que, en vista dels magnífics resultats que dona en diferents països, hem decidit llançar al mercat espanyol, en la seguretat de que aquest tipus neumàtic respon-
drà admirablement al seu brillant historial, i el qual podem subministrar en pocs dies

GOODYEAR
NEUMATICS DE CORDA

Emplastos Allcock

Marca Aguila.
(Fundada en 1847).
El Medicamento Mas
Maravilloso Del Mundo
Para Uso Externo.

Tos, Resfriados, Pulmones endebles.
Los Emplastos Allcock sirven de preventivo así como de curativo. Evitan que se arraiguen los resfriados.

Reumatismo en los hombros.
Se alivia con los Emplastos Allcock. Los usan los atletas para el cansancio o dolor de los músculos.

El Emplasto Allcock es el primitivo y legítimo. Este Emplasto es el remedio universal y se vende en todas las Boticas del mundo civilizado. *Aplicadlo donde quiera que se sienta dolor,*

Cuando necesiteis una píldora

TOMAD UNA Píldora Brandreth (Fund. en 1752.)

Para estreñimiento, Bile, Dolor de Cabeza, Desvanecimientos, Indigestión, etc.
DE VENTA EN LAS BOTICAS DEL MUNDO ENTERO.
Agentes en España — J. URIACH & CA., Barcelona.

Anuncis

Telegrames

Cablegrames, Radis (servei oficial) telefonemes. Es cursen immediatament servint-se de la

EMPRESA IDEAL D'INFORMACIÓ

Estalviareu temps i molèsties. **Rambla de les Flors, 16, baixos.**

Professor de piano i solfeig
s'hoceix: Consell de Cent, 331

Vendes

XINXES

Un fascic patentat d'AKAN-
TROL les extermina per sem-
pre. Únic producte que es ven a
prova. — Dr. Dou, 14, entri.
De venda: Banús i Soler, V.
Ferrer, Monreal, Dalmat i
Oliveres, Vidal i Ribas, Uriach
Viladot, El Siglo i principals
drogueries. Diploma d'Honor
l'Exposició d'Higiene.

ELECTROMOTORS I DINAMOS

especialitat en les de
ELECTROQUÍMICA
Bobinats - Instal·lacions
Reparacions
Maquinaria Eléctrica, S. A.
(Antics tallers Balcells)
Corts Catalanes, 416. T. 558 H.

A GRACIA

es ven magnific solar 12 me-
tres per 60, façana a dos car-
rers, centric, entre Salmeron-
Diagonal i futura Rambla de
Catalunya.

Raó: Ronda de Sant Pere,
21, primer, segona.

MODES

Variadíssim assortit en ca-
pells, a partir de
17'50 Pesseles

MODES CASTILLO
Plaça Universitat, 3, primer

Disposo

d'habitació que llogaria a per-
sona sola. Frenetia, 1, 1er 2.

COPIES

Circulars

reproduïdes en l'aparell
MULTIGRAPH
LES MES PERFECTES

Casa Garcia Suarez
38, Rambla Catalunya
Telèfon 435 A.

Joies d'ocasió

Safates i serveis de plata, a
pes. Compror or, plata, platí,
brillants i perles.

Joieries de J. Milla
Rambla de les Flors, 8 A
i Cardenal Casañas, 3

Lloguers

Pianos de lloguer de va-
rís preus. Bruch,
n.º 78, entressol. C. BIEGER

MAGATZEM

per a llogar tocant al carrer
de Corts i Plaça d'Espanya,
propi per a indústria o taller,
preu 55 duros al mes. Raó:
Portal de l'Angel, 12, pral, 2.
Telèfon 4128 A. De 6 a 8.